

בס"ד "עָנּוּיִם, עָנּוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שְׁזֶרַח עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שַׁבַּת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבֵט: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלֶק בְּדַרְדָּר בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם"

עַל הַפְּתוּב, "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלֶק", שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (מְגִילָה יח'): "זְכוֹר יָכוֹל בְּלִבּוֹ כִּשְׁהוּא אוֹמֵר לֹא תִשְׁכַּח, הָרִי שְׁכַחַת הַלֵּב אָמוּרוֹ (=הִיא עוֹבְדָה). הֲאֵ מָה אֲנִי מְקִיִּם זְכוֹר? (רק) בְּפֹה".

לְכֵן תִּקְנוּ לָנוּ חוּז"ל לְקְרוֹא בְּפֹה אֶת מִצְוֹת מַחֲתֵת עֲמֶלֶק בְּתוֹרָה. וְהִנֵּה, הִיָּה אֲפָשָׁר לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת מַחֲתֵת עֲמֶלֶק בְּשַׁבַּת פְּרֻשַׁת "כִּי תֵצֵא". אוּלַם, הַטַּעַם שֶׁתִּקְנוּ אוֹתָהּ חוּז"ל בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנֵי פוֹרִים הוּא, כְּדִי לְהַסְמִיכָה לְנֶס פּוֹרִים, כְּאֲשֶׁר נִצְחָה יִשְׂרָאֵל אֶת הַמֶּן וְאֶת בְּנֵי וְאוֹהֲבָיו, שֶׁהִיוּ מוֹרְעֵ עֲמֶלֶק.

בְּעִנְיָן זֶה כּוֹתֵב בְּעַל הַ"חִידוּשֵׁי הַרִ"ם" זִיע"א, שְׁחוּז"ל תִּקְנוּ בְּשַׁבַּת לְקְרוֹא אֶת פְּרֻשַׁת 'זְכוֹר' (מַחֲתֵת עֲמֶלֶק), בִּיּוֹן שְׁקִדּוּשַׁת הַשְּׁבֵט מְסוּגְלָת מְאֹד לְמַחֲתֵת עֲמֶלֶק, וְהוֹסִיף רְמִזוֹ לְכַף מֵהַפְּתוּב: "וְהִיָּה בְּהִנִּיחַ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אֲיִבֶיךָ מִסְבִּיב". "בְּהִנִּיחַ" דוֹקָא, רְמִזוֹ עַל יוֹם הַשְּׁבֵט, שֶׁהוּא יוֹם מְנוּחָה, וְהוּא הַזְּמַן הַמְּסוּגָל לְקַיֵּם "תְּמַחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח".

וְהִנֵּה, עַל הַפְּתוּב בְּסוּף פְּרֻשַׁת "בְּשַׁלַּח", "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֶאת זְכוֹרֹן בְּסִפְרֹ וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם", דְּרָשׁוּ חוּז"ל בְּמִדְרָשׁ תְּנַחֲמוּמָא (בְּשַׁלַּח): "כִּי מָחָה אֶמְחָה, 'מָחָה' בְּעוֹלָם הוּא, וְ'אֶמְחָה' לְעוֹלָם הַבָּא". מִכָּאֵן מְבוֹאֵר, כִּי הַשְּׁלֵמַת מַחֲתֵת עֲמֶלֶק תִּהְיֶה לְעֵתִיד לְבוֹא עַל-יַדֵּי הַקַּב"ה בְּכַבוֹדוֹ וּבְעֲצוּמוֹ. וְהִנֵּה, עַל הַפְּתוּב, "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יֵה מִלְחָמָה לְה' בְּעֲמֶלֶק מְדַר דֵּר", פִּרְשׁ רַש"י, בְּשֵׁם חוּז"ל, שְׁנִשְׁבַּע הַקַּב"ה, שְׁפָל זְמַן שְׁעֲמֶלֶק קָיִם – אֵין הַשֵּׁם (=יְהוָה) שְׁלָם. שְׁכֵן, הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת פְּתוּב: "כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה". אֲלֹא, שְׁבַגְלָל שְׁעֲמֶלֶק קָיִם, אֵין הַשֵּׁם שְׁלָם, וְחִסְרוֹת הָאוֹתִיוֹת 'וה' מְשֻׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ (יְהוָה), וְלְכֵן פְּתוּב: "יָד עַל כַּס יֵה". וּבְנוֹסָף, גַּם הַכַּסֵּא אֵינוֹ שְׁלָם, כִּי חִסְרָה בּוֹ הָאוֹת א', וְלְכֵן פְּתוּב "כִּי יָד עַל כַּס", לְלֹא הָאוֹת א'. אוּלַם, בְּגִאוּלָה הָעֵתִידָה יְהִיָּה הַשֵּׁם שְׁלָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (זְכוֹרָה יד, ט'): "וְהִיָּה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד", בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

וְהִנֵּה, גְלוּי וַיְדוּע לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, כִּי שַׁבַּת קֹדֶשׁ הִיא מְעִין הָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שְׁשִׁנּוּנוֹ בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת נוז'): "שַׁבַּת – אֶחָד מְשֻׁשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא". וְכֹתֵב הַ"תּוֹרַת חַיִּים" (עִירוּבִין יט'), שְׁמַטְעִים זֶה נִצְטוּיָנוּ לְקֹדֶשׁ אֶת הַשְּׁבֵט בִּיּוֹן דוֹקָא – כְּנִגְדַּת הַיּוֹן הַמְּשׁוּמֵר, שְׁעֵתִיד הַקַּב"ה לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּדִיקִים. וְכִמוֹ כֵּן, אָנוּ אוֹכְלִים בְּשָׂר וּדְגָיִם בְּשַׁבַּת כְּנִגְדַּת שׂוֹר הַבֵּר וְהַלּוּיָתָן, שְׁעֵתִיד הַקַּב"ה לְהַאֲכִיל אֶת הַצְּדִיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא בְּיוֹם שְׁכָלוֹ שַׁבַּת.

עֵתָה מְבוֹאֵר הֵיטֵב הַטַּעַם שִׁיּוֹם הַשְּׁבֵט מְסוּגָל לְסִיעַ לָנוּ לְמִצְוֹת מַחֲתֵת עֲמֶלֶק. שְׁכֵן, מֵאַחַר וּקְדוּשַׁת הַשְּׁבֵט הִיא מְעִין הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁאֵז יְקִיִּם הַקַּב"ה אֶת מָה שֶׁהִבְטִיחַ: "כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם". לְכֵן, בְּכָל שַׁבַּת, שֶׁהִיא מְעִין הָעוֹלָם הַבָּא, יֵשׁ סְגוּלָה לְעוֹרֵר אֶת מִצְוֹת מַחֲתֵת עֲמֶלֶק.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שְׁהִנֵּה, עַל הַפְּתוּב בְּמְגִילָה (אֶסְתֵר א', י'), "בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בִּיּוֹן, אָמַר... לְהִבִּיא אֶת וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה...". פִּרְשׁ רַש"י: "רְבוּתֵינוּ אָמַרוּ: שַׁבַּת הִיָּה".

מִכָּאֵן, אוֹמְרִים חוּז"ל, רוֹאִים אָנוּ שְׁשָׁרֵשׁ נֶס פּוֹרִים (=הַרִיגַת וְשֵׁתִי) הִיָּה בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ. וּבְזִכּוֹת הַשְּׁבֵט, הַקְּדִים הַקַּב"ה רְפוּאָה לְמִכָּה, וְנִהְרָגָה וְשֵׁתִי, וּבָאָה אֶסְתֵר בְּמִקּוּמָהּ, וְהִצִּילָה אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל-כֵּן אוֹמֵר הַ"יִּטֵּב פְּנִיִם" (פּוֹרִים דה'): "בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בִּיּוֹן, אָמַר... לְהִבִּיא אֶת וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכָה...". 'בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי' – הוּא שַׁבַּת קֹדֶשׁ. 'כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ' – הוּא מְלִכּוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה. 'בִּיּוֹן' – שֶׁל קִידּוּשׁ, שְׁעוֹשִׁים יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבַּת. בְּזִכּוֹת זֶה, הַקְּדִים הַקַּב"ה רְפוּאָה לְמִכָּה... וְנִהְרָגָה וְשֵׁתִי". וְעַל-יַדֵּי כֵּן בָּאָה אֶסְתֵר בְּמִקּוּמָהּ, וּגְרָמָה לְתִלְתּוֹ שֶׁל הַמֶּן הַרְשָׁע וְלְהִצִּילָת כָּלל יִשְׂרָאֵל.

לְפִי הָאָמוּר, הָרִי זֶה מִתְאִים לְהַפְּלִיא לְמָה שֶׁלְּמַדְנוּ מִ"חִידוּשֵׁי הַרִ"ם", כִּי קְדוּשַׁת הַשְּׁבֵט, בְּהִיּוֹתָהּ מְעִין הָעוֹלָם הַבָּא, מְסוּגְלָת לְמַחֲתֵת עֲמֶלֶק. וְלְכֵן סוּבֵב הַקַּב"ה, שְׁבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהִיָּה שַׁבַּת, נִסְתּוֹבְכָה הַרִיגָתָהּ שֶׁל וְשֵׁתִי, כְּדִי

שְׁתַּבּוּא אֲסֵתֵר בְּמִקוּמָהּ, וְתַגְרוּם לְמַחֲתִית עֲמָלֵק הוּא הֶמֶן וּבְנָיו וְכָל אוֹהָבָיו שֶׁהָיוּ מִזְרַע עֲמָלֵק. וְהָיָה, עַל הַכְּתוּב "תַּמְחָה אֶת זָכַר עֲמָלֵק", שׂוֹאֵל הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ, מְדוּעַ צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמַחֲתִית אֶת זָכַר עֲמָלֵק, וְאֵין הַקַּב"ה בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ מוֹחֶה אֶת זָכַר עֲמָלֵק מִהָאֲרֶץ?

וּמְשִׁיב וְאוֹמֵר הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ, שָׂאֵין הַקַּב"ה מִפִּיל אוֹמָה לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שְׁמִפִּיל תַּחֲלִיָּה אֶת הַשָּׁר שְׁלָהּ בְּשָׁמַיִם (כְּפִי שִׁדּוּעַ שְׁלָכַל אוֹמָה וְאוֹמָה יֵשׁ שָׁר/מִלְאָךְ הַמְּמוּנָה עֲלֶיהָ).

וְוָהוּ שְׁכַתוּב (יִשְׁעִיָּה כד', כ"א): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה".

דְּהֵינּוּ, תַּחֲלִיָּה הַקַּב"ה פּוֹקֵד עַל שְׂרֵי מַעְלָה בְּשָׁמַיִם, וְרַק אַחֲר־כֵּן עַל מַלְכֵי הָאָדָמָה כִּאֲנִי בְּאֲרֶץ.

לְפִי זֶה, מַגְלָה לָנוּ הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוֹשׁ חֲדוּשׁ נִפְלָא: שָׂרוּ שֵׁל עֲמָלֵק הוּא הַיֵּצֵר הָרָע, בְּכָבוֹד וּבְעַצְמוֹ, שְׁעַלְיוֹ שְׂנִינּוּ בְּגִמְרָא: "הוּא שְׁטָן, הוּא יֵצֵר הָרָע, הוּא מִלְאָךְ הַמּוֹת". וּמֵאַחֵר שֶׁכָּלִל גְּדוּל הוּא, שָׂאֵין הַקַּב"ה מִפִּיל אֶת הָאוֹמָה לְמַטָּה, עַד שְׁמִפִּיל תַּחֲלִיָּה אֶת הַשָּׁר שְׁלָהּ לְמַעְלָה, נִמְצָא, שְׁכַדֵּי לְהַשְׂמִיד וְלְמַחֲתִית אֶת עֲמָלֵק בְּעוֹלָם הַזֶּה, צְרִיךְ קוֹדֵם לְהַפִּיל אֶת שָׂרוֹ שֵׁל עֲמָלֵק לְמַעְלָה, שֶׁהוּא הַשְׁטָן, יֵצֵר הָרָע, מִלְאָךְ הַמּוֹת. אוּלָם, מֵאַחֵר וּבְכָל פַּעַם שִׁיִּשְׂרָאֵל חוֹטְאִים, בַּעֲצַת הַיֵּצֵר הָרָע, הֵם נוֹתְנִים כַּח וְעוֹ לַיֵּצֵר הָרָע, שָׂרוֹ שֵׁל עֲמָלֵק, וְלָכֵן, קִשָּׁה לְהַכְנִיעַ אֶת עֲמָלֵק לְמַטָּה, שֶׁהָיָה שָׂרוֹ לְמַעְלָה מִתַּחֲזֹק מִהַחַטָּאִים וְהַעוֹנוֹת שֵׁל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה. וְאֵין הַדְּבָר תְּלוּי, אֶלְא בַּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה שֵׁל יִשְׂרָאֵל, שָׂאֵן יִפִּיל הַקַּב"ה אֶת שָׂרוֹ שֵׁל עֲמָלֵק לְמַעְלָה, וְאַחֲר־כֵּן יִמְחָה אֶת זָכַר עֲמָלֵק לְמַטָּה.

וְהָיָה, כִּידוּעַ, רַק לְעֵתִיד לְבוֹא, בְּגִאוּלָּה הַקְּרוּבָה, יִתְבַּטֵּל יֵצֵר הָרָע, כְּמוּבָא בְּגִמְרָא (סוֹפְרָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מְבִיאוּ הַקַּב"ה, אֶת יֵצֵר הָרָע, וְשׁוֹחֲטוּ בְּפָנַי הַצְּדִיקִים". שְׂכָן, רַק אֶז תַּתְּבַטֵּל הַבְּחִירָה, וְיִגִּיעַ הָעוֹלָם לְתִיקוּנוֹ הַמְּלָא, כְּפִי שְׁכַתוּב: "וּנְמָר עִם גְּדֵי יַרְבֵּךְ.. לֹא יָרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשֵׁי כִּי מְלָאָה הָאֲרֶץ דְּעָה אֶת ה' כְּפָיִים לַיָּם מְכֻסִּים". אוּלָם, עַד אֶז, כָּל פַּעַם שְׁבַנֵּי הָאָדָם חוֹטְאִים, הֵם נוֹתְנִים כַּח לַיֵּצֵר הָרָע, וְלָכֵן כָּל-כָּךְ קִשָּׁה לְבַשֵּׁר וְדָם לְהַכְנִיעַ אֶת עֲמָלֵק בְּעוֹלָם הַזֶּה. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פִּרְדֵּמֶן)

“אָדָם כִּי יַקְרִיב מִמֶּךָ קָרְבָן לַה'”

אֶת הַסִּיפּוֹר הֵבֵא שְׁמַעְתִּי מִהַר"ג רַבֵּי אֲלֵיעֶזֶר טוּרָק שְׁלִיט"א, רַב 'קְהַל פְּרוּשִׁים' בְּמוֹדֵיעִין עִילִית. הַסִּיפּוֹר מוּפָר לּוֹ מִכְּלֵי רַאשׁוֹן, הַיּוֹת וְשֵׁלֶשֶׁת הַצְּדָדִים שָׂבוּ הַיָּמִם תּוֹשְׁבֵי הַשְּׂכוּנָה, וּמוֹכְרֵים הַיָּטֵב. וְזֶה דְּבַר הַמַּעֲשֶׂה:

עַל גַּג בִּנְיָן בְּשִׂכּוּנָה, עָמְדוּ בַשַּׁעַת בְּקֹר שְׁטוּפֵת שֶׁמֶשׁ שְׁנֵי שְׂכֻנִים, וְהַתּוֹכַחַת בָּעוֹז וּבְכָל תּוֹקֵף. קוֹל הַצַּעֲקוֹת שְׁבִינֵיהֶם הִגִּיעַ לְאוֹזְנֵי מְטִילֵי הַבְּקֹר בְּרַחוּב, שְׁלֹא הִבִּינוּ עַל מָה הַמְּהוּמָה. רַק כִּשְׂאֹחַד הַשְּׂכֻנִים עָלָה גַם הוּא עַל הַגַּג, לְהַבִּין בְּשֵׁל מָה הַסֵּעַר הַגְּדוֹל הַזֶּה, הַתְּבַרְרָה הַתְּמוּנָה לְאִשׁוּרָה. אֶרְבָּעָה שְׂכֻנִים בָּנוּ בְּצוּתָא אֶת הַגַּג הַמְּשׁוּתָף. הַאֲרֶבֶעָה שְׂכָרוּ קִבְלָן מִפּוֹרְסָם, אֲשֶׁר סִיַם אֶת מְלֶאכֶתוֹ, כִּדָּת וּכְדִין. אָמֵשׁ הִגִּיעַ הַקִּבְלָן לְבִקֵּשׁ אֶת כַּסְפוֹ, תוֹךְ שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ חַמְשַׁת אֲלָפִים שְׁקֵלִים בְּגִין בְּנִית קִיר נוֹסָף. הַשְּׂכֻנִים הִבִּיטוּ זֶה בְּזֶה בְּמִבְטָ נְבוֹךְ וְלֹא מְבִין. רְאוּבֵן טֶעַן כִּי שְׁמַעוֹן הִזְמִין אֶת הַקִּיר, וְשְׁמַעוֹן טֶעַן כִּי אֵין לוֹ כָּל עֲנָין בְּקִיר, וּבְהַכְרָח כִּי דוֹקָא רְאוּבֵן הוּא שֶׁהִזְמִין אֶת הַקִּיר. שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַסְּכִימוּ כִּי יִדְעוּ שֶׁהַקִּיר יִבָּנֶה, הָיוּ אוֹמְרִים שְׁמִישָׁהוּ הַזְּמִין אֶת בְּנִית הַקִּיר, אַךְ חִלְקוּ בִּינֵיהֶם, מִי הִזְמִין אֶת בְּנִית הַקִּיר.

הַיּוֹכֵחַ הַלֵּךְ וְהַתְּלָהֵט. לֹא נִרְאָה הָיָה שְׁשַׁנֵּי הַצְּדָדִים עֲשׂוּיִים לְהִגִּיעַ לְהַסְכְּמָה. הַטוֹנִים הָלְכוּ וְעָלוּ, הַיּוֹכֵחַ גָּלַשׁ כְּבָר לְפָסִים אִישִׁיִּים, אִשׁ הַמְּחֻלָּקֵת כְּבָר לְחֹכָה בְּשׁוּלֵי הַבְּנִיָן. וְאֶז, יָצָא מִבֵּיתוֹ שְׂכָן שְׁלִישִׁי, שׁוֹתֵף גַּם הוּא לְפְרוֹיֵקֵט הַבְּנִיָה, אַךְ הָיָה בְּרוּר כִּי אֵין לוֹ קֶשֶׁר לְקִיר הַמְּרִיבָה, מִכִּיּוֹן שֶׁהַקִּיר נִבְנָה רְחוּק מִמֶּנּוּ. עִם זֹאת, בְּקֶשׁ הַשְּׂכָן לְהִקְשִׁיב לְטַעֲנוֹת הַצְּדָדִים, שְׁנִשְׁמָעוּ בְּלֹחַט רַב, וּבְטוֹנִים עֲצֻבֵיִים בְּמִיּוֹחַד.

הַשְּׂכָן הָאֲצִילִי הַקְּשִׁיב בְּתַשׁוּמָה לָב, וּבְהַבְזָק שֶׁל רֹגַע פֶּסֶק אֶת פֶּסוּקוֹ: "אֵל נָא אַחֵי תַרְעוּ, כִּי אֲנִישִׁים אַחִים אָנַחְנוּ. שְׁמַרְנוּ עַל הָאֲחֻדוֹת בְּבִנְיָן שֶׁלֵּנוּ בְּהַקְפְּדָה יִתְרָה. לֹא נָאָה וְלֹא יָאָה, שְׁלֹאֲחַר שֶׁסִּימְנוּ פְּרוֹיֵקֵט בְּנִיָה מְשׁוּתָף, נִתְחִיל לְהַתּוֹכַח וְלַרְיֵב. הֵן הַמְּחֻלָּקוֹת הוֹרְסוֹת כָּל חִלְקָה טוֹבָה. הַנָּה, אֲנִי נוֹתְרַתִּי חָיִב לְקַבְּלָן 15,000 ש"ח בְּגִין הָעֲבוֹדָה שְׁלִי. אֵעֱגֵל לוֹ אֶת הַסְּכּוּם כְּלָפִי מַעְלָה ל-20,000 שְׁקֵל. אֶסְפּוּג אֶת עֲלוֹת הַקִּיר, וּבֹא לְצִיוֹן גּוֹאֵל, וְלְבַנְיָן שֶׁלֵּנוּ יִשׁוּבוּ הַשְּׁלוֹם וְהַשְּׁלוּחָה". הַשְּׂכֻנִים הִאֲזִינוּ לְדְבָרָיו, וּנְפָרְדוּ מִמֶּנּוּ בַתְּחוּשׁוֹת הַעֲרָכָה עֲמוּקוֹת. הַשְּׂכָן לֹא עָשָׂה יָעֵק גְּדוּל מִיַּד מִהַסִּיפּוֹר, אֶלְא רָשָׁם שִׁיק בְּסָךְ 20,000 שְׁקֵלִים, וְהִגִּישׁוּ לְקַבְּלָן. "הַנָּה, 15,000 שְׁקֵלִים בְּגִין הָעֲבוֹדָה שְׁלִי, וְעוֹד 5,000 שְׁקֵלִים עַבוּר בְּנִית הַקִּיר", אָמַר בְּפִשְׁטוּת. הַקַּבְּלָן הוֹדָה לוֹ בְּחוּם, אֶסְפָּף אֶת פּוֹעַלָיו וְכִלְיוֹ, וְעַזְבָּ אֶת הַזִּירָה.

שְׁבוּעַ וְעוֹד שְׁבוּעַ חוּלָף, אַךְ הַשִּׁיק לֹא נִמְשָׁךְ מִחֻשְׁבוֹן הַבַּנְק שֶׁל אוֹתוֹ שְׂכָן אֲצִיל. גַּם חֲדָשׁ וְחוֹדֵשִׁים חֲלָפוּ. לְאַחַר יוֹתֵר מִחוֹדֵשִׁים הַתְּקַשֵּׁר מִיּוֹדַעְנוּ הַשְּׂכָן לְקַבְּלוֹ, וְשָׂאל, מְדוּעַ לֹא הוֹפְקֵד הַשִּׁיק. "אֵינְנִי יוֹדֵעַ", מִשְׁךְ הַקַּבְּלָן בְּכַתְּפָיו. "אֲנִי הַעֲבַרְתִּי אֶת הַשִּׁיק לְפוּעֵל הָעֲרָבִי שְׁעַבְד עִמִּי בְּאוֹתָהּ עֵת, בְּגִין חוּבֵי אֲלִיו, וּמִבְּחִינָתִי הַחַוָּב נִפְרַע. מְדוּעַ הַפוּעֵל הָעֲרָבִי לֹא מְשָׁךְ אֶת הַשִּׁיק? אֵין לִי מוֹשֵׁג, הַאֲמֵת שֶׁהוּא כְּבָר לֹא עוֹבֵד אֶתִּי מֵאֶז...".

לְאַחַר מַסְפָּר יָמִים נְקַלַּע הַשְּׂכָן לְסָנִיף הַבַּנְק שֶׁלוֹ, וְשָׁם גָּלָה אֶת דְּבַר הַתְּעַלוּמָה: הַתְּבַרֵּר, כִּי הַפוּעֵל הָעֲרָבִי, חוֹמְדַ הַמִּמּוֹן, נָסָה לְהוֹסִיף "אֶפְסֵס" בְּסֻכּוֹם הַשִּׁיק, בְּנַסְיוֹן לְהַעֲלוֹת אֶת סְכּוֹם הַשִּׁיק ל-200,000 שְׁקֵלִים. אֶלְא, שֶׁהוּא כְּנָרְאָה חֲלָשׁ בְּזִיוְפִים, וְעוֹבְדֵי הַבַּנְק עָלוּ עַד מְהֵרָה עַל הַתְּרַמִּית. כִּשְׂרָאָה הַפוּעֵל הָעֲרָבִי כִּי כָלְתָה אֲלָיו הָרָעָה, קָרַע אֶת הַשִּׁיק לְנוֹכַח עֵינֵי הַפְּקִיד הַנֶּחְדָּם, הוֹתִיר אֶת קָרְעוֹ עַל דַּלְפָּה הַבַּנְק, וְנִמְלַט מִן הַמְּקוּם...

הִבִּיטוּ וְרֵאוּ! אוֹתוֹ שְׂכָן אֲצִיל נִפְשׁ, לֹא רַק שֶׁהוּא לֹא שָׁלָם אֶת חַמְשַׁת אֲלָפֵי הַשְּׁקֵלִים, אֶלְא זָכָה גַם בְּמַתְנָה בְּסָךְ 15,000 שְׁקֵלִים, שֶׁהָיָה אָמוּר לְשָׁלָם. אַךְ יוֹתֵר מְכַל, הוּא זָכָה בְּזָכוֹת הַנֶּחְדָּת לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בְּבִנְיָן מִגּוֹרָיו, לוֹתֵר מַעֲצָמוֹ וְלְהַקְדִּישׁ מִמֶּמּוֹנוֹ כְּדִי לְמוֹנֵעַ מִחֻלָּקֵת! שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשַׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "עֲנִיִּים, עֲנִיִּים, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלֶק בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם"

מְצִינֵנו רְעִיּוֹן נִשְׁגָּב בְּדַבְרֵי הַ"מַּגְלָה עֲמוּקוֹת" (אוֹפֵן מִב'), הַמְבָאֵר מָה שְׁפִתּוֹב בְּמִלְחָמַת עֲמֶלֶק (שְׁמוֹת יו', ט'): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בַּחֲרֵ לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הִלָּחֵם בְּעֲמֶלֶק מִחֲרָ אַנְכִּי נִצֵּב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדֵי". הִנֵּה, מֹשֶׁה רִבְּנוֹ אָמַר לַיהוֹשֻׁעַ לְבַחֲרוֹ לֹא אַנְשִׁים, שִׁילָחְמוּ עִם עֲמֶלֶק לְמִטָּה, וְאִילוּ מֹשֶׁה עֲצָמוּ עָלָה לְרֹאשׁ הַגְּבָעָה כְּדֵי לְהִילָחֵם עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק, הִי-ס"מ, לְמַעַלָּה. וְלָכֵן כָּתוּב: "וּמֹשֶׁה אָהָרָן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה", לְהִילָחֵם עִם שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם. וְלָכֵן, "כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ", לְנִצֵּחַ אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק לְמַעַלָּה – אִזּוֹ "וַיִּגְבֵּר יִשְׂרָאֵל" עַל עֲמֶלֶק לְמִטָּה. אוּלָּם, "כַּאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ" – כַּשָּׂאִינוּ יָכוֹל לְהַכְנִיעַ אֶת עֲמֶלֶק לְמַעַלָּה, אִזּוֹ "וַיִּגְבֵּר עֲמֶלֶק" לְמִטָּה, חֲלִילָה.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ שְׂאִי-אֲפֹשֶׁר לְהַכְנִיעַ אֶת הַיָּצֵר הָרַע, כִּי אִם עַל-יָדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה, כִּמוֹ שְׁשִׁנְיָנוּ בַּגְּמָרָא (קִידוּשֵׁין ל', ע"ב): "כִּךְ אָמַר הַקַּב"ה... לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, בְּרֵאתִי יָצֵר רַע, וּבְרֵאתִי לוֹ תּוֹרָה תְּבַלִּין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה – אֵינְךָ אַתֶּם נִמְסָרִים בְּיָדוֹ". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִכָּאֵן, שֶׁעֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהִינָצֵל מִן הַיָּצֵר הָרַע שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק, הַמְבַקֵּשׁ לְהַחֲטִיאֲנוּ. וְעַל-יָדֵי כִךְ אֲפֹשֶׁר לְמַחֲוֹת אֶת שְׁמוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק לְמִטָּה.

זֹאת וְעוֹד, יְדוּעַ שְׂיֹם הַשְּׁבַת מִיּוֹעֵד בְּעִיקָר לְעֶסֶק הַתּוֹרָה, וְכִמוֹ שְׂאִמְרוּ חו"ל בְּשֵׁם הַמְדָּרֵשׁ (טוֹר או"ח רצ'): "אָמְרָה תּוֹרָה לְפָנֵי הַקַּב"ה: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כַּשִּׁיכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָךְ, זֶה רִץ לְכַרְמוֹ וְזֶה רִץ לְשֹׂדְדוֹ. וְאִנִּי מָה תִּהְיֶה עֲלֵי? אָמַר לָהּ (הַקַּב"ה): יֵשׁ לִי זוּג שְׂאִנִּי מְזוּג לְךָ, וּשְׁבַת שְׁמוֹ, שֶׁהֵם בְּטִלִּים מִמְּלָאכְתָּם, וְיִכְוֹלִין לְעֶסוֹק בְּךָ". וּמִטַּעַם זֶה אָמְרוּ חו"ל (שְׁבַת פו'): "בְּשְׁבַת נִתְּנָה (הַ)תּוֹרָה". וְזֹאת, כְּדֵי לְהוֹרֹת, שְׂאִפִּילוּ אֵלּוּ שְׁעוֹסְקִים בְּמִלְאכְתָּם כָּל הַשְּׁבוּעַ, חַיִּבִּים לְעֶסוֹק בַּתּוֹרָה בְּשְׁבַת.

הִנֵּה כִּי כֵן, הִרְוַחְנוּ לְהַבִּין, שֶׁהַעֲבוּדָה הַמוּטְלָת עֲלֵינוּ בְּשְׁבַת הִיא לְעֶסוֹק בַּתּוֹרָה, שֶׁהִיא תְּבַלִּין כְּנֶגֶד יָצֵר הָרַע, שָׂרוֹ שֶׁל עֲמֶלֶק, וְעַל-יָדֵי כִךְ נִזְכָּה לְמַחֲוֹת עֲמֶלֶק לְמִטָּה.

וְהוּא מָה שְׁפִתּוֹב: "וְהִיָּה בְּהִנִּיחַ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל אֵיבֶיךָ מִסְּבִיב" – דְּהִינּוּ בְּשְׁבַת ("בְּהִנִּיחַ" דּוֹקָא, רְמִזוּ עַל יוֹם הַשְּׁבַת, שֶׁהוּא יוֹם מְנוּחָה). בְּזִכּוֹת עֶסֶק הַתּוֹרָה יֵשׁ לָנוּ מְנוּחָה מִכָּל אוֹיְבֵינוּ לְמַעַלָּה, וְעַל-יָדֵי כִךְ "תְּמַחָה אֶת זְכוֹר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" לְמִטָּה. לָכֵן תִּקְנֵנוּ לָנוּ חו"ל לְקִרְוֵא בְּשְׁבַת שְׁלִפְנֵי פּוּרִים אֶת מַחֲוֹת עֲמֶלֶק בַּתּוֹרָה, כְּדֵי שְׁתַּקְּיִם מַחֲוֹת זְכוֹר, בְּזִכּוֹת עֶסֶק הַתּוֹרָה בְּשְׁבַת.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ, שִׁישׁ לְיָצֵר הָרַע שְׁבַעַת כּוֹחוֹת טוֹמְאָה, כִּמוֹ שְׂאִמְרוּ חו"ל בְּמִסְכַּת סְפָה (נב'): "שְׁבַעַת שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ לְיָצֵר הָרַע" (רַע, עָרֵל, טְמֵא, שׁוֹנֵא, מְכַשׁוּל, אָבֹן, צְפוּנִי), שֶׁהֵם רְמִזוּ לְשְׁבַע כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה שִׁישׁ לְיָצֵר הָרַע. וּפְרֻשׁ הַמַּהֲרַשׁ"א: "שְׁבַעַת שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ לְיָצֵר הָרַע. מְבוֹאֵר, כִּי הַמַּעֲשִׂים שֶׁל הָאָדָם, הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרַע, מְסוּגָלִים לְפִי הַבְּרִיאָה שֶׁל ז' יָמֵי בְּרֵאשִׁית... וְלְפִי הַמַּעֲשֵׂה הָרַע יָבוֹא הָעוֹנֵשׁ, כַּאֲמוּר (וַיִּקְרָא כו', כח'): 'וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף אֲנִי שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם'. וְאָמְרוּ (חו"ל) עַל ז' גּוֹפֵי עֲבִירָה... וְעַל ז' מִינֵי מַעֲשִׂים נִקְרָא הַיָּצֵר הָרַע בְּ-ז' שְׁמוֹת הַלָּלוּ, כְּפִי הַמַּעֲשֵׂה".

לְפִי דְבַרֵי הַמַּהֲרַשׁ"א, שְׁבַעַת שְׁמוֹתָיו שֶׁל יָצֵר הָרַע הֵם כְּנֶגֶד שְׁבַעַת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְלְפִי זֶה, הַשֵּׁם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל יָצֵר הָרַע הוּא "צְפוּנִי". וְעַלֵּיו אוֹמֵר הַקַּב"ה (יוֹאֵל ב', כ'): "וְאֵת הַצְּפוּנִי אֶרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם וְהִדְחַתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקָּדְמָנִי וְסָפוּ אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן". וּבְאֶרֶה הַגְּמָרָא (סוֹפָה נב'): "תְּנִנוּ רִבְּנוֹ, וְאֵת הַצְּפוּנִי אֶרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם, זֶה יָצֵר הָרַע – שְׁצָפוֹן וְעוֹמֵד בְּלָבוֹ שֶׁל אָדָם. וְהִדְחַתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה, לְמָקוֹם שְׂאִין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִין לְהַתְגַּרוֹת בְּהֵן. אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקָּדְמָנִי – שְׁנַתָּן אֶת עֵינָיו בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְהַחְרִיבוּ, וְהִרְגוּ תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁבוּ. וְסָפוּ אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן – שְׁנַתָּן עֵינָיו בְּמִקְדָּשׁ שְׁנִי וְהַחְרִיבוּ, וְהִרְגוּ תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁבוּ".

הִנֵּה, נִמְצָנוּ לְמַדִּים כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הַיָּצֵר "צְפוּנִי" הוּא הַקֶּשֶׁה מְכָלָם, וְהוּא שְׁגָרָם בְּחֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרֵאשׁוֹן וְהַשְּׁנִי וְהִרְגוּ תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים שְׁבָהֵם. וְעַדִּין הוּא מִמְשִׁיךְ בְּמִרְדּוֹ לְהַתְגַּרוֹת בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, וְלָכֵן מְבַטֵּחַ לָנוּ הַקַּב"ה

שִׁיעֲנִישׁ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְאֵת הַצְּפוּנִי אֲרַחֵק מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע הִקְשָׁה, שֶׁנִּקְרָא "צְפוּנִי", הוּא לֹא רַק מְצַפֵּין/מְסַתֵּיר אֶת עֲצָמוֹ שֶׁלֹּא לְגָלוֹת אֶת כּוֹנְנָתוֹ לְפָתוֹת אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר עִבְרָה. אֲלָא, הוּא גַם מְרַמֵּה אֶת הָאָדָם שֶׁבְּכוֹנְנָתוֹ לַעֲזוֹר לוֹ וּלְסַיֵּעַ לוֹ בְּעִבּוּדַת ה', וְעַל-כֵּן הוּא כּוֹחַ הַיֵּצֵר הִקְשָׁה מִכָּלֵם.

וּכְדַבְרֵי ה'"שם משמואל" (דברים תרע"ה): "וְהִנֵּה, יָדוּעַ שֵׁישׁ שְׁנֵי מִיַּיִץ יֵצֵר הָרַע. יֵשׁ שְׂיֹדֵעַ שֶׁהוּא חֲטָא, (בָּא בְּגִלּוּי) וּמְסִיתָהוּ לְעִבּוֹר. וַיֵּשׁ מִיֵּן יֵצֵר הָרַע עוֹד יוֹתֵר גְּרוּעַ, שֶׁהוּא מְטַמֵּין וּמְצַפֵּין אֶת עֲצָמוֹ בְּקִרְבֵּי לֵב הָאָדָם... לְהַרְדִּים אֶת הָאָדָם וּלְקַרְרוֹ... וְלֵאֵט לֵאֵט הוּא חוֹפֵר שַׁחַת מִתַּחַת רִגְלָיו... וּשְׂמוֹ הַשְּׁבִיעִי 'צְפוּנִי'... (וְהוּא) שְׂקוּל כְּכֹלֵם אוֹ יוֹתֵר מִכָּלֵם. לְכֵן יֵצֵר הָרַע זֶה הוּא גְרוּעַ מִכָּלֵם, וְצָרִיךְ שְׂמִירָה מִיּוֹחֲדַת יִתְרָה מִמֶּנּוּ".

מָה טוֹב וּמָה נָעִים, לְפָרֵשׁ עַל-פִּי זֶה אֵת הַמִּשְׁנָה: "אִיזְהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבַחִים? קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן". שְׂכּוֹן, צָרִיךְ לְהִבִּין, מָהוּ הַטַּעַם שֶׁשׁוֹחֲטִים אֶת קִדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים דּוֹקָא בְּצִפּוֹן?

וּפִרְשׁ ה'"תולדות יעקב יוסף", בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְרַבּוֹ הַבַּעַשׁ"ט זִיע"א, שֶׁהַתֵּנָא בְּמִשְׁנָה זֹאת הִתְכַּוֵּן לָנוּ בְּשִׂאֲלָתוֹ "אִיזְהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבַחִים?" – לְבָאֵר לָנוּ אִיךְ זוֹבַח וּמַחְטִיא הַיֵּצֵר הָרַע אֶת הַצְּדִיקִים הַנִּקְרָאִים "קִדְשֵׁי קִדְשִׁים"? וְהָרִי אִם יִגְלֶה לָהֶם שֶׁכּוֹנְנָתוֹ לְהַחְטִיאֵם, יִגְרָשׁוּהוּ בְּבִשְׁתׁ פָּנִים.

עַל-כֵּן מִתְרַץ הַתֵּנָא: "שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן". דְּהֵינּוּ, הַיֵּצֵר הָרַע אֵינוֹ בָּא בְּגִלּוּי לְהַחְטִיא אֶת הַצְּדִיקִים, אֲלָא מְצַפֵּין וּמְטַמֵּין אֶת כּוֹנְנָתוֹ הָרַע, וּמַלְבִּישׁ אֶת פִּיתוּיוֹ כְּאִילוֹ מִצְוָה לַעֲשׂוֹת כָּךְ, וְעַל-יַדֵּי כָךְ "שׁוֹחֲטִים"/מַחְטִיאֵם "בְּצִפּוֹן". לְכֵן, יֵצֵר הָרַע הַזֶּה, שֶׁהוּא ה'"צְפוּנִי" – הַקִּב"ה צֹוֶה לְהַקְרִיבוֹ בַּקֹּדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים בְּצִפּוֹן, כְּדִי לְכַפֵּר עַל אוֹתָם שֶׁנִּפְלוּ בְּרִשְׁתׁ הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא בְּצִפּוֹן.

וְהִנֵּה, לְפִי מָה שֶׁהִבְאֵנוּ, עֲמָלֵק הוּא הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁמְרַמֵּה אֶת הָאָדָם וְהוֹפֵךְ עִבְרָה לְמִצְוָה. וּשְׂמוֹ ה'"צְפוּנִי", כִּיּוֹן שֶׁמְצַפֵּין אֶת כּוֹנְנָתוֹ הָרַע לְהַחְטִיא אֶת הָאָדָם, עַד כְּדִי כָךְ שֶׁהַקִּב"ה מְבַטֵּחַ: "וְאֵת הַצְּפוּנִי אֲרַחֵק מֵעֲלֵיכֶם".

עֵתָה מוֹבֵן, מִדּוּעַ תִּקְנּוּ לָנוּ חוֹ"ל לְקִרְוֵא אֶת פְּרִשְׁתׁ זְכוֹר בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנֵי פוֹרִים. שְׂכּוֹן, רַק קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת מְסוּגָלַת לְמַחֲתֵת עֲמָלֵק. וְהִנֵּה, כְּאִמּוֹר, שְׁבַעַת הַשְּׂמוֹת שֶׁל הַיֵּצֵר, הַמְּכֻוֹנִים כְּנֶגֶד שְׁבַעַת יְמֵי הַשְּׁבוּעַ (לְפִי הַסֵּדֵר שֶׁהוֹזְכְּרוּ בְּגִמְרָא – **רַע, עֲרַל, טָמֵא, שׁוֹנֵא, מְכַשׁוּל, אָבֹן, צְפוּנִי** – עַל-כֵּן נִמְצָא, שֶׁהַשֵּׁם הַשְּׁבִיעִי "צְפוּנִי" מְכוּן כְּנֶגֶד הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי – יוֹם הַשַּׁבָּת. וְכֹל זֹאת בָּא לְלַמְּדֵנוּ, שֶׁבְּכַח קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת, יֵשׁ בְּכוֹחָנוּ לְבַטֵּל אֶת יֵצֵר הָרַע הִקְשָׁה הַזֶּה – עֲמָלֵק – וְלִמְחֹתוֹ. (עַל פִּי "אוֹרַה שֶׁל תּוֹרַה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִיֵדְמֹן)

עֲמִידָה בְּנִסְיוֹן וּשְׁכָרָה

מְסוּפֵר עַל אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחַת רוּטְשִׁילְד, שֶׁהָיָה שׁוֹתֵף עִם רֹאשׁ מְמַשְׁלַת אַנְגְּלִיָּה בְּכָל מִיַּיִץ עֲסָקִים, וּשְׂמֵשׁ גַּם כִּיּוֹעֲצוֹ. לֵיל שַׁבַּת אֶחָד, בְּעוֹדוֹ יוֹשֵׁב עִם כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ לְסַעוּדַת הַשַּׁבָּת, נִשְׁמָעוּ לְפָתַע נְקִישׁוֹת עַל הַדְּלַת. בְּפִתָּח עֲמַד שְׁלִיחַ: "רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה זְקוּק לָךְ לְעֵנֵן דְּחוּף בִּיּוֹתְרוֹ". "אִם מְדוּבָר בְּפִיקוּחַ נֶפֶשׁ, אָבוֹא" – עָנָה רוּטְשִׁילְד. "אוֹלָם, אִם הַנּוֹשֵׂא קְשׁוֹר לְעֵנֵנִי מְסַחֵר וְתַעֲשִׂיָה, אֵינִי יְכוֹל לְבוֹא. שַׁבַּת הַיּוֹם". הַשְּׁלִיחַ חָזַר לְאַחֵר זְמַן קֶצֶר, וְהוֹדִיעַ: "מְדוּבָר בְּעֲסָקִים, אֲבָל רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה מוֹסֵר כִּי הוּא מוֹכְרָח לְרֹאוֹתָךְ כַּעַת".

רוּטְשִׁילְד לֹא הִתְרַשֵּׁם. "הַסִּיכּוּם בֵּינֵנוּ הוּא, כִּי בְּשַׁבַּת אֵינֶנִּי עוֹבֵד. לֹא אוֹכֵל לְהַגִּיעַ". בְּפַעַם הַשְּׁלִישִׁית הִגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ עִם אִיּוֹם רְצִינִי: "רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה בִּקֵּשׁ לְהוֹדִיעַ לָךְ, כִּי אִם אֵינְךָ מוֹפִיעַ מִיַּד בְּמִשְׁרְדוֹ, הוּא מְבַטֵּל אֶת כָּל הַעֲסָקִים הַמְּשׁוֹתְפִים שְׁלָכֶם, וְאַתָּה מְפוֹטֵר".

"קִבְּלָתִי אֶת הוֹדְעַת הַפִּיטוּרִין", הִשִּׁיב רוּטְשִׁילְד, סִגַּר אֶת הַדְּלַת, וְשָׁב לְסַעוּדַת הַשַּׁבָּת. צָרִיךְ לְהִבִּין, שֶׁלֹּא מְדוּבָר בְּפִיטוּרִין מְעִבּוּדַת הַמְּזִכִּירוֹת. מְדוּבָר הִיָּה בְּסִכּוּמֵי כֶּסֶף עֲצוּמִים שֶׁיִּלְכוּ לְאַבְדוֹן, וְגַם בְּהַפְסַד שֶׁל כְּבוֹד וְשֵׁל מְעַמָּד. אֲבָל רוּטְשִׁילְד עֲמַד בְּנִסְיוֹן.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת הוּא שׁוֹב מִקְּבֵל הוֹדְעָה: "רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה מְבַקֵּשׁ שְׁתַּגִּיעַ לְמִשְׁרְדוֹ בְּדַחִיפּוֹתוֹ". כְּשֶׁנִּכְנַס רוּטְשִׁילְד לְמִשְׁרְדׁ רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה, הִתְקַבֵּל בְּחִיבּוּק חָם. "אֲנִי חָיֵב לָךְ כֶּסֶף רַב", בִּשְׁרׁ לוֹ רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה, וְהַסְבִּיר: "הִיָּה אֲצִלִּי סִינֵי אֶחָד, מִיִּלְיָאֲרֵדֵר. דְּבַרְנּוּ, וְהַשִּׁיחָה הַתְּגַלְגְּלָה. בְּמַהֲלָךְ הַדְּבָרִים אֲמַרְתִּי לוֹ, שְׂאֲנִי מְכִיר יְהוּדִי, שֶׁלֹּא יִמְכּוֹר אֶת הַשַּׁבָּת שְׁלוֹ בְּעַד שׁוּם מְחִיר. הוּא לֹא הָאֵמִין לִי, וְאֲנִי הִתְעַקְשְׁתִּי. הַתְּעַרְבֵנוּ עַל סְכוּם עֵתָךְ, וְאֲזִ שְׁלַחְתִּי לְקִרְוֵא לָךְ". "בְּזִכּוֹתָךְ וּבְזִכּוֹת הַשַּׁבָּת שְׁלָךְ הַרוּחָתִי סְכוּם כֶּסֶף עֲצוּם", סִים רֹאשׁ הַמְּמַשְׁלָה, "מִגִּיעַ לָךְ מַחְצִית מִמֶּנּוּ...!".

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שְׁזֹרַח עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי ל')

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)
 "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמֶלְק בְּדֶרֶךְ... תִּמְחָה אֶת זְכַר עֲמֶלְק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח"

על מצות מחית עמלק אומר ה"בני יששכר", שהתורה הקדושה צוּתה למחות את עמלק בשלש בחינות - במחשבה, בדיבור ובמעשה. במחשבה, שהרי כתוב: "לא תשכח" - שזה בראש. בדיבור כתוב: "זכור את אשר עשה לך עמלק" - שצריכים לזכור בפה. ובמעשה כתוב: "...תמחה את זכר עמלק" - שזה בפועל/במעשה.

ומוסיף ואומר ה"בני יששכר", שבשלושים הימים מפורים ועד פסח יש בדיוק תש"ד (=720) שעות, שהם ג' פעמים "עמלק" (בגמטריה). וזאת, כדי לומר לנו שצריך למחות את עמלק בשלש בחינות: במחשבה, דיבור ומעשה ("עמלק" - גמטריה 240, ושלוש פעמים "עמלק" הם 720).

וכפי דבריו הקדושים: "והנה, לדעתי תתבונן, למה שלשים יום דיקא? כי הנה נצטוונו על מחית עמלק ג' מצות ממנין תרי"ג: במחשבה ("לא תשכח"), בדיבור ("זכור את אשר עשה לך עמלק") ובמעשה ("תמחה את זכר עמלק"), הוא מחית עמלק, שיעור קומת הקליפה... והנה בשלשים יום הם תש"ד (=720) שעות, (שהם) בגמטריה ג' פעמים "עמלק" (=240), ביטול שיעור קומתו בכל סטריין (=מכל הבחינות): קומת המחשבה, קומת הדיבור (ו)קומת המעשה. ובזה תתבונן, אשר מתחילין לדרוש בהלכות פסח ביום הפורים דיקא, יום מחית עמלק. והנה, מקובל בדינו קבלת הקדמונים (בזהר הקדוש) אשר לעתיד לבוא במהרה בימינו מלחמת עמלק ומחיתו יהיה בערב יד' הפסח... ההתחלה ביום הפורים והסיום והגמר בערב פסח. הן המה תש"ד (=720) שעות מנין ג' פעמים עמלק, לבטל שיעור קומת הקליפה מכל וכל - במחשבה דיבור ומעשה. ובזה תבין טעם בדיקת חמץ אור לארבעה עשר לחדש. ולמה התנא נקט (לשון) 'אור' כי יוצאים אז מחשך לאור". במהרה בימינו, אמן.

בענין עמלק אומר הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א, בספרו "נוצר חסד", שבחילולתיו של הוצר הרע יש כח טומאה, הנקרא "קליפת עמלק". וקליפה זו מנסה כל הזמן להכניס ספק בלב האדם בעניני אמונה בה' יתברך, וענין זה נרמז בשם "עמלק" (=240), שהוא בגמטריה "ספק" (=240).

ולכן, אומר הרה"ק מהרי"א מקמארנא, כדי להתגבר על קליפת טומאת עמלק, צריך האדם להתקשר (=להדבק) לצדיק אמת.

וכפי דבריו הקדושים על מסכת אבות (א', טו'): "רבו גמליאל היה אומר: עשה לך רב, והסתלק מן הספק" - עשה לך רב, לענין יראה וחסידות... עשה לך איזה צדיק וקדוש לרב, והסתלק מן הספק, (שהוא) קליפת עמלק, שעולה (בגמטריה) ספק, ומעורר קושיות ומינות. וכשתקשר עצמך לצדיק אמת, תסתלק מן הספק...".

ועל כן, אומר הרה"ק מהרי"א מקמארנא, באשר מתעורר ספק באמונה בה' יתברך, מיד מגיע עמלק להילחם בישראל. וכפי שכתוב בתורה (כאשר יצאו ישראל ממצרים, ולא היה להם מים לשותות) (שמות יז, א'): "...וירב העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה'... ויקרא שם המקום משה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסתם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין. ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים".

ופרש רש"י: "ויבא עמלקי - סמך פרשה זו ('היש ה' בקרבנו אם אין') למקרא זה ('ויבא עמלק'), (כדי) לומר: תמיד אני (=ה') ביניכם, ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים 'היש ה' בקרבנו אם אין? חייכם (=לשון שבועה) שהכלב (=עמלק) בא ונושך אתכם, ואתם צועקים לי, (ואז) תדעו היכן אני".

והנה, מדבריו הקדושים של הרה"ק מהרי"א מקמארנא אנו למדים כי עצם נפילת ישראל ממדרגתם היתה בגלל הספק באמונתם בה', כפי אומרים: "היש ה' בקרבנו אם אין". על-כן, כפי שהבאנו, באשר יש ספק באמונה בה', אז מיד מתעוררת קליפת עמלק (שעולה בגמטריה ספק) כדי להילחם בישראל. ובנוסף למדנו מדבריו הקדושים, כי שרש נפילתם של ישראל בקליפת עמלק הוא משום שלא היתה להם אמונה פשוטה והתקשרות אמיתית עם משה רבם, וזהו שרמז להם משה, באומר: "ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה'".

קודם מקדים משה את עצמו, ואומר "מה תריבון עמדי", ורק אחר-כך אומר להם "מה תנסון את ה'". שכן, באשר העם גלה חוסר אמונה שלמה במשה רבנו, ורב עמו, מיד התעוררה קליפת עמלק, והכניסה בלבם ספקות באמונת ה'. וזה מה שרמז להם משה: "מה תריבון עמדי" - כיון שלא היתה לכם אמונה פשוטה בי, ורבתם עמדי, הגעתם ל-"מה תנסון את ה'", שאתם מנסים ובודקים את הקב"ה. ועל-ידי כך

התעוררה קליפת עמלק (בגמטריה ספק), שהכניסה בכם ספק באמונה בה, כפי שאמרתם "היש ה' בקרבנו אם אין".

ומעתה מבוארים דבריו הקדושים של הרה"ק מהרי"א מקמארנא, שאמר "עשה לך רב" - שתיב האדם לקבל על עצמו רב מצדיקי הדור וחכמי התורה, אשר יאמר לו מה יעשה, בבחינת: "על פי התורה אשר יוריד ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה..." ועל-ידי כך מובטח לך ש"והסתלק מן הספק" - שתסתלק ממך קליפת עמלק, העולה בגמטריה ספק.

על-פי זה יומתק לבאר מדוע בחר משה רבנו דוקא ביהושע להילחם כנגד עמלק, כפי שכתוב: "ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק". שכן, מי לנו גדול מיהושע, שעשה לעצמו רב(=את משה רבנו), וקבל מרותו, כפי שמעיד עליו הכתוב: "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה, ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל". ולכן דוקא לו נאה לבטל את קליפת עמלק, בבחינת "עשה לך רב, והסתלק מן הספק".

ויש להוסיף, שהנה ידוע ומפורסם מפי סופרים וספרים קדושים, כי קליפת עמלק היא קליפת הגאון. שכן, "עמלק" (=240) בגימטריה "רס" (=240), בבחינת "ורם לבבך ושכחת".

ומקור הדבר ב"זרע קדש" להרה"ק מראפשיץ זיע"א (פרשת זכור): "עמלק" בגמטריה ר"ס, שהוא גאות, דאדם שמתגאה הוא על-ידי היצר הרע, (ש)מכניס בקרבו רוח שטות מקליפת עמלק, שגמטריה ר"ס...ונעשה (האדם) חשוב אצל עצמו. ובאמת צריך האדם שיהיה בבחינת (שמות טז, ז) 'ונחנו מה' - שיידע בעצמו שהוא אין ואפס. וזהו שנאמר: 'זכור את אשר עשה לך'. 'לך' פירוש, אשר עשה(=עשה לך) שתהיה חשוב בעיניך...".

והנה, כאשר נתבונן בדברי הרה"ק מראפשיץ זיע"א נראה, שהוא מגלה לנו כאן פירוש נפלא בפסוק: "זכור את אשר עשה לך עמלק". שכן, ידוע שפדי להגיע למידת הענוה צריך האדם לבטל לגמרי את האנוכיות וה"ישות" שבקרבו על-ידי שיידע נאמנה שמצד עצמו הוא אפס ואין.

ויש להוסיף ש"אני" בגמטריה הוא "טומאה". ולכן, כדי לבטל את עמלק, שרש הטומאה, צריך לבטל את ה"אני", להפוך "אני" ל"אין" (אותן אותיות).

וזהו שכתב ה"מאור ושמש" ("ואתחנן"), שעיקר עבודתו של האדם בעולם הזה הוא לסלק את האני/האנוכיות שבתוכו, שהיא מקור הגאון, ועל-ידי כך יוכל לזכות בהשראת השכינה, ועל-כך רומז הכתוב (דברים ה', ה'): "אנכי עמד בין ה' וביניכם" - דהינו, האנוכיות של האדם היא העומדת כמסך מבדיל בין ה' לבינו.

וזוהי היתה עבודתו של אברהם אבינו, כפי שהתפלל אל ה' (כדי להציל את אנשי סדום): "ויען אברהם ויאמר: הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח, כז). אומר אברהם לה' יתברך: מאחר "ואנכי עפר ואפר" - האנוכיות שלי היא עפר ואפר, ואין בי שום חשיבות ומעלה - אנא שמע בקשתי וקבל תפילתי.

וכפי שהביא גם הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א, על הפסוק (בראשית כח, טז): "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" - שהשראת השכינה על האדם ("יש ה' במקום הזה") היא רק בתנאי ש"ואנכי לא ידעתי", שהאדם מבטל לגמרי את האנוכיות שלו - כיון שכל קיום התורה והמצוות יתכנו רק בתנאי שהאדם מותר על האנוכיות שלו.

וכמו שאמרו חז"ל (ברכות סג'): "אין דברי תורה מתקיימים, אלא במי(=אצל האדם) שממית עצמו עליה". והפונה היא שהוא ממית את העצמיות והאנוכיות שלו, שהם למעשה המסך המבדיל בינו לבין הבורא יתברך.

על-פי האמור יאיר לנו להבין מה שאמר משה ליהושע: "בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי", ופרש ה"אבן עזרא", כי מה שאמר משה, "מחר אנכי נצב על ראש הגבעה", הפונה היא על הר סיני, וכפי דבריו הקדושים: "ראש הגבעה, שהוא חורב, והוא הר סיני". וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע בחר משה לעמוד דוקא על הר סיני?

ויש לומר, שהרי הסיבה שעמלק בא להילחם בישראל היתה מחמת שרפו ידיהם של ישראל מהתורה, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין קו') על הפסוק: "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" - מאי לשון 'רפידים'? רבי יהושע אומר: שרפו עצמן מדברי תורה, שנאמר (ירמיה מז'): 'לא הפנו אבות אל בנים מרפיון ידים'. ופרש רש"י: "'רפידים' - רפיון ידים הוא. כלומר, מפני שרפו(=נחלשו) ידים מן התורה, בא עליהם עמלק".

לפי זה יש לומר, שמשה רבנו בחר לעמוד דוקא על הר סיני, כדי לעורר בכך את הזכות של מתן תורה שעתידיים ישראל לקבל, ובכך רצה לעשות תיקון לישראל, על שרפו ידיהם מן התורה. אולם, לפי מה שבארנו לעיל יש לומר, שהרי כתוב במשנה "משה קבל תורה מסיני", דהינו, שמה שזכה משה לקבל תורה לישראל, הוא משום שהיה ענו מפל האדם, כפי שכתוב: "והאיש משה ענו מאד מפל

הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה". דְּהֵינּוּ, שְׁהִיָּה בְּבַחֲיִנַת "סִינִי", שְׂרוּמִזוּ עַל מִידַת הָעֲנֻהָ, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (סוּטָה ה'): "אָמַר רַב יוֹסֵף: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ. שְׁהֵרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבָעוֹת וְהִשְׁרָה שְׂכִינְתּוֹ עַל הַר סִינִי (הַנְּמוּד מִכָּל הָהָרִים)". וְמָה שֶׁזָּכּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הִיָּה רַק בְּזָכוֹת מִשֶּׁה רַבְּנוּ, שְׁהִיָּה "עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה", וְהִיָּה בְּבַחֲיִנַת הַר סִינִי, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אָבוֹת א', א'): "מִשֶּׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינִי" - מִשֶּׁה רַבְּנוּ זָכָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה "מִסִּינִי" - כְּלוּמַר, בְּזָכוֹת עֲנוּתְנוּתוֹ, שְׁהִיָּתָה בְּבַחֲיִנַת סִינִי.

מַעֲתָה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ בָּחַר מִשֶּׁה לְעִמּוּד דּוֹקָא עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה/הַר סִינִי. שְׁכֵן, לְאַחַר שְׂבַחַר יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים, וְהִלֵּךְ בְּפוּעֵל לְהִילָחֵם עִם עַמְלָק, עָלָה מִשֶּׁה לְרֹאשׁ הַגְּבָעָה, כְּדִי לְהִילָחֵם עִם קְלִיפַת עַמְלָק, שְׁעוּלָה לְגִמְטְרִיָּה ר"ם, עַל-יְדֵי שֶׁהִיא מְכַנִּיסָה גְּאוּה בְּלִבְבוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁלֵא לְהַתְּבַטֵּל לְרַבְּנֵיהֶם (לֹא לְקִיָּם אֶת "עֲשֵׂה לָךְ רַב"). וְבְרוּר הוּא שְׁמִשָּׁה הַתְּחָכֵם לְעִמּוּד עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה, הוּא הַר סִינִי, כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ מִשָּׁם מִידַת עֲנֻהָ עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת הַגְּאוּה שֶׁל עַמְלָק.

וְזֵהוּ שְׁהוֹסִיף לֹמַר "וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיַדִּי". וְלְכַאוּרָה, מִדּוּעַ הִיָּה צָרִיךְ אֶת מִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיַדוֹ? אֵלָּא, כְּדִי לְלַמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל דַּעַת, שְׁמַעוֹלָם לֹא סָמַךְ מִשֶּׁה עַל דַּעַת עַצְמוֹ, אֵלָּא כָּל תְּנוּעָה שְׁעֲשֵׂה בִּימֵי חַיָּו הִיָּתָה עַל שְׂבַטֵח בַּה' יִתְּבַרַךְ שִׁיתֵן לוֹ דַּעַת מָה לַעֲשׂוֹת. וְלָכֵן הַחֲזִיק בְּיַדוֹ אֶת מִטָּה הָאֱלֹקִים, שְׁהִיָּה חֲרוּת עָלָיו שֶׁם הוּי"ה, כְּדִי לְקִיָּם מָה שְׁפָתוֹב: "שְׁוִיָּתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד", שְׁהוּא, וְרַק הוּא, הַנּוֹתֵן לָנוּ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל.

וְעַתָּה, בֵּא וְרֵאָה שְׁשָׂרֵשׁ גְּזִירַת הַמֶּן (שְׁהִיָּה כְּיַדוּעַ מִזְרַע עַמְלָק), וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים, הִיָּה מִשׁוּם שִׁישְׂרָאֵל לֹא שְׁמַעוּ בְּקוּלוֹ שֶׁל רַבָּם, מְרַדְּכִי, שְׁהִיָּה מְרֹאשֵׁי הַסְּנֵהֲדָרִין, וְהַפְּצִיר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֵא יִשְׁתַּתְּפוּ בְּסַעוּדָתוֹ שֶׁל אַחְשׁוּרוֹשׁ, כְּמִבּוֹאֵר בְּרַש"י, עַל הַכְּתוּב בְּמַגִּילָה (ד', א'): "וּמְרַדְּכִי יִדַּע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה". בַּעַל הַחֲלוּם (=מְלֵאךְ) אָמַר לוֹ, שְׁהַסְּכִימוּ הָעֲלִיוֹנִים לְכַד(=לְגִזְרַת הַמֶּן), לְפִי שֶׁ(יִשְׂרָאֵל) הַשְׁתַּחֲוּוּ לְצֵלָם בִּימֵי נְבוּכַדְנֶצַּר, וְנִהְנוּ מִסַּעוּדַת אַחְשׁוּרוֹשׁ."

נִמְצָא מִכָּאן שִׁישְׂרָאֵל פָּגְמוּ בְּכַתוּב "עֲשֵׂה לָךְ רַב", כְּאֲשֶׁר לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת מְרוּתוֹ שֶׁל מְרַדְּכִי, שְׁצוּהָ עֲלֵיהֶם לֹא לְהַשְׁתַּתְּףוּ בְּסַעוּדָתוֹ שֶׁל אַחְשׁוּרוֹשׁ, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ נִתְעוֹרַר עֲלֵיהֶם הַמֶּן, מִזְרַע עַמְלָק, בְּגִמְטְרִיָּה "סַפְּק". אוּלָּם, לְאַחַר שְׁשְׁמַעוּ בְּקוּל מְרַדְּכִי, שְׁכַנְס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים, וְגִזַּר עֲלֵיהֶם לְשׁוּב לַה' בְּצוּם שְׁלֹשֶׁת יָמִים הַתְּקִיָּם בָּהֶם "עֲשֵׂה לָךְ רַב וְהַסְּתַלַּק מִן הַסַּפְּק". הַסְּתַלַּק מֵהֶם ה"סַפְּק", הוּא בְּגִמְטְרִיָּה "עַמְלָק", וְהַתְּבַטֵּלָה הַגְּזִירָה.

עַל-פִּי הָאָמוּר נִשְׁכִּיל לְהַבִּין מַעֲט מִזְעִיר מָה שְׁנִכְשַׁל שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ כְּאֲשֶׁר נִשְׁלַח לְמַחֲוֹת אֶת עַמְלָק, כְּפִי שְׁצוּהָ אוֹתוֹ שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא (שְׂמוּאֵל א' טו', ג'): "עַתָּה לָךְ וְהַכִּיתָה אֶת עַמְלָק וְהַחֲרַמְתָּם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תַחְמַל עָלָיו". אוּלָּם לְמַעֲשֵׂה כֵּן חֲמַל שְׂאוּל עַל מֶלֶךְ עַמְלָק וְעַל הַצֹּאן וְעַל הַבָּקָר, כְּפִי שְׁפָתוֹב: "וַיַּחְמַל שְׂאוּל וְהָעָם עַל אַגַּג וְעַל מֵיטֵב הַצֹּאן וְהַבָּקָר".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכֵן, הֲלֹא עַל שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ נִאָּמַר בְּגִמְרָא (יוֹמָא כב'): "כֵּן שָׁנָה שְׂאוּל בְּמַלְכוּתוֹ, אָמַר רַב הוּנָא: כֵּן שָׁנָה - שְׁלֵא טַעַם טַעַם חֲטָא (כְּתִינוּק בֵּן שָׁנָה)".

אִם כֵּךְ, אֵיךְ נִכְשַׁל אָדָם קְדוֹשׁ זֶה, שְׁחַמַּל עַל אַגַּג בְּנִיגוּד גְּמוּר לְמָה שְׁצוּהוּ ה' יִתְּבַרַךְ? ("לָךְ וְהַכִּיתָה אֶת עַמְלָק וְהַחֲרַמְתָּם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תַחְמַל עָלָיו").

חַז"ל הַקְּדוֹשִׁים מְבַאָּרִים לָנוּ עֲנִיָּן זֶה בְּגִמְרָא (יוֹמָא כב'): "וַיִּבֵּא שְׂאוּל עַד עִיר עַמְלָק וַיָּרֵב בְּנַחֲלֵי. אָמַר רַבִּי מְנַי: עַל עַסְקֵי נַחֲל. בְּשַׁעָה שְׂאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשְׂאוּל, 'לָךְ וְהַכִּיתָ אֶת עַמְלָק', אָמַר (שְׂאוּל): וְמָה אִם בְּשִׁבִיל נַפֵּשׁ אַחַת, אָמְרָה תּוֹרָה, הַבִּיאוּ עֲגָלָה... עֲרוּפָה (בְּנַחֲל), כָּל הַנְּפָשׁוֹת הַלְלוּ(=הִילָדִים וְהַבְּהֵמוֹת שֶׁל עַמְלָק), עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה! (שְׁצָרִיךְ לְחַמּוֹל עֲלֵיהֶם. וְעַל-כֵּן), אִם אָדָם חֲטָא, בְּהֵמָה מָה חֲטָאָה? אִם גְּדוּלִים חֲטָאוּ, קִטְנִים מָה חֲטָאוּ? יִצְאָה בַּת-קוּל, וְאָמְרָה לוֹ(=לְשְׂאוּל): 'אַל תְּהִי צָדִיק הַרְבֵּה'".

אוּלָּם, לְפִי הָאָמוּר יֵשׁ לֹמַר, שְׁשָׂרֵשׁ טַעוּתוֹ שֶׁל שְׂאוּל הִיָּה שְׁלֵא קִיָּם כְּרָאוּי אֶת הַצִּוּוּי: "עֲשֵׂה לָךְ רַב". שְׁכֵן, אִם הִיָּה מְקִיָּם דְּבַר זֶה, הִיָּה מִתְּקִיָּם בּוֹ גַם הַמְּשָׁךְ הַכְּתוּב "וְהַסְּתַלַּק מִן הַסַּפְּק", הוּא עַמְלָק, בְּגִמְטְרִיָּה סַפְּק/רַם. וְעַל-יְדֵי כֵּךְ לֹא הִיָּה מַחְלִיט בְּעַצְמוֹ לְהַשְׁאִיר אֶת אַגַּג בַּחַיִּים, אֵלָּא הִיָּה מִתְּעַעֵץ עִם שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא, שְׁהִיָּה מוֹרָה לוֹ כְּדַת מָה לַעֲשׂוֹת.

אוּלָּם, שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ לֹא עָשָׂה כֵּן, מִפְּאֵת קְלִיפַת עַמְלָק, בְּגִמְטְרִיָּה רַם, שְׁהַכְּנִיסָה בּוֹ שְׂמִץ שֶׁל גְּאוּה וְרוּמְמוֹת לֹא לְשְׂאוּל בְּדַעַת רַבּוֹ, הַנְּבִיא שְׂמוּאֵל, אֵלָּא לְהַחְלִיט בְּעַצְמוֹ. וְעַל-יְדֵי כֵּךְ עָבַר עֲבִירָה וְנִתְגַּבְּרָה בּוֹ קְלִיפַת עַמְלָק, שְׁעוּלָה בְּגִמְטְרִיָּה סַפְּק, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ נִכְנַס בּוֹ סַפְּק, שְׂאִין רָאוּי לְהַרוֹג אֶת אַגַּג.

(עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "עֲנִיִּים, עֲנִיִּים, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֵלָיו אֲנִי ה'" (על פי "אוֹרֵחַ שֶׁל תּוֹרַח" להרה"ק פינקס פְּרִידְמָן)

עַל גְּדֹל עֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה אוֹמֵר רַבְּנוּ "בְּעַל הַטּוֹרִים" (רַבְּנוּ יַעֲקֹב בֶּן אֲשֶׁר), שֶׁהָאוֹת אֶל"ף שֶׁל "וַיִּקְרָא" הִיא זְעִירָא, כִּיּוֹן שְׁמֻשָּׁה רְצָה לְכַתּוֹב "וַיִּקְרָא", כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר עַל בְּלָעַם הָרָשָׁע (בַּמִּדְבָּר כג', ד'): "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם – כְּאִילוֹ הַקֵּב"ה נִרְאָה לְמֹשֶׁה בַּמִּקְרָה. אוֹלָם הַקֵּב"ה אָמַר לְמֹשֶׁה לְכַתּוֹב וּלְהוֹסִיף אֶת הָאוֹת א', כְּדֵי שֶׁתִּתְקַבַּל הַמְּלָה "וַיִּקְרָא", אֲךָ מִשׁוֹם מִידַת הָעֲנוּהַ וְהַצְּנִיעוּת שֶׁהִיְתָה בְּמֹשֶׁה, כָּתַב מֹשֶׁה אֶל"ף זְעִירָה ("וַיִּקְרָא").

וְלִכְאוּרָה צָרִיף לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שֶׁהָרִי תוֹרַתְנוּ הִיא תוֹרַת אֲמַת, וְאִין לְמַעַלָּה מִמֶּנָּה, וְאִין הַסְּפִים הַקֵּב"ה שְׁמֻשָּׁה יִכְתּוֹב א' זְעִירָא שֶׁל "וַיִּקְרָא", כְּאִילוֹ הוּא יִתְפָּרֵךְ נִגְלָה אֵלָיו בַּמִּקְרָה? וְהֲלֹא מִקְרָא מְלֹא דְבַר הַכְּתוּב: "וַדַּבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", וְכֵן "לֹא כֵן עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֹאמֵן הוּא פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּו...".

אֲלֹא, יֵשׁ לוֹמֵר שְׁאֲמַנְס מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּקֶשׁ לְכַתּוֹב א' זְעִירָא, כְּדֵי לְהַמְעִיט מִכְבוֹד עֲצֻמוֹ, אֲבָל הַקֵּב"ה הַסְּפִים לְמֹלֵא אֶת בְּקֻשְׁתּוֹ כְּדֵי לְהַגְדִּיל בְּכָף אֶת כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, לְהַרְאוֹת לְדוֹרוֹת עוֹלָם, לְכָל לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שְׁמֻשָּׁה זְכָה לְמַדְרַגְתּוֹ הַגְּדוֹלָה, לְדַבֵּר עִם הַקֵּב"ה "פָּנִים אֶל פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", בְּזִכּוֹת עֲנוּתְנוּתוֹ הַגְּדוֹלָה.

כְּדֵי לְבַאֵר אֶת עֲנִיָּן עֲנוּתְנוּתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל מֹשֶׁה בֵּיתֵר שְׂאֵת, הֵבֵה נִתְבוּנָן בְּמָה שְׁמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא א', טו'): "כָּל תְּלָמִיד חָכֵם שָׂאִין בּוֹ דַּעַת – נְבִילָה טוֹבָה הֵימְנוּ. (וְ)תִדְעַע לָךְ שְׁכָן הוּא. צֵא וּלְמַד מִמֹּשֶׁה, אֲבִי הַחֲכָמָה, אֲבִי הַנְּבִיאִים, שֶׁהוֹצִיא (אֶת) יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְעַל-יָדוֹ נַעֲשׂוּ נְסִים בְּמִצְרַיִם, וְנִרְאוֹת עַל יָם סוּף, וְעָלָה לְשָׁמַי מְרוֹם וְהוֹרִיד תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְנִתְעַסַּק בְּמִלְאֲכַת הַמִּשְׁפָּן, וְלֹא נִכְנַס (מֹשֶׁה) לְפָנָי וּלְפָנָי (לְקֹדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים), עַד שֶׁקָּרָא לוֹ (הַקֵּב"ה), שְׁנֹאמֵר: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"... (וְכָל זֶה) מַחֲמַת שֶׁהִיְתָה לוֹ (=לְמֹשֶׁה) מִידַת הַדַּעַת (=הָעֲנוּהַ). לְכֵן יִדְעַע בְּעֲצֻמוֹ שָׂאִין לוֹ שׁוֹם שִׁיכוֹת אֶל ה', יִתְפָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְלֹא נִכְנַס (לְקֹדֶשׁ הַקּוֹדְשִׁים) לְפָנָי שֶׁקָּרָא לוֹ (הַקֵּב"ה) שְׁנֹאמֵר "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"...".

הֵנָּה, נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים עַל גְּדֹל עֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁלֹּא נִכְנַס לְפָנָי וּלְפָנָי, אֲלֹא רַק לְאַחַר שֶׁקָּרָא לוֹ הַקֵּב"ה לְהִיכְנַס.

וְצָרִיף לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכָן, מְדוּעַ הַמְּתִין הַקֵּב"ה, וְלֹא גָלָה לָנוּ עַל גְּדֹל עֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, אֲלֹא רַק כְּעַתָּה, בְּפִתִּיחַת סֵפֶר "וַיִּקְרָא", בְּפִסּוּק "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" (בְּאוֹת א' הַזְעִירָה)? וְהֲלֹא עֲנִיָּן זֶה הִיָּה אֲפָשֶׁר לְגָלוֹת גַּם בְּפִרְשׁוֹת הַקּוֹדְמוֹת (לְאַחַר שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן).

נִרְאָה לְבַאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁלְּמַדְנוּ בַּמִּדְרָשׁ (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי תְהִלִּים נא', רַמְזוֹ תשס"ו): "זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה". אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: כְּמָה גְּדוֹלִים נְמִיכֵי-רוּחַ (=הָעֲנִיִּים). שְׁ(כָן), בְּזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, אָדָם מְבִיא עוֹלָה – שְׂכָר עוֹלָה בִּידוֹ. (מְבִיא) מִנְחָה – שְׂכָר מִנְחָה בִּידוֹ. אֲבָל, מִי שֶׁדַּעַתוֹ שְׁפִלָּה (=עֲנָו) – מַעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ הַקָּרִיב כָּל הַקּוֹרְבָנוֹת, שְׁנֹאמֵר: "זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה". וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שָׂאִין תְּפִילָּתוֹ נִמְאָסַת, שְׁנֹאמֵר: "לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה".

מִעַתָּה, יוֹמַתֵק לְבַאֵר לְפִי זֶה מָה שֶׁדַּרְשׁוּ בַּגְּמָרָא (חוֹלִין ה'): "אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ ה'" – אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: אִלוֹ בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵן עָרוּמִים בְּדַעַת, וּמִשִּׁמִּין עֲצָמָן כְּבִהֶמָּה". וּפְרַשׁ רַש"י: "שֶׁהֵן עָרוּמִים בְּדַעַת, כְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וּמִשִּׁמִּין עֲצָמָן כְּבִהֶמָּה, דְּכָאֵי רוּחַ (=שְׁפִלֵי רוּחַ)".

מִכָּאֵן, הַכּוֹנֵה בְּכַתּוּב ("אָדָם וּבִהֶמָּה תוֹשִׁיעַ ה'") הִיא, שְׁצָרִיף הָאָדָם לְשִׁים עֲצָמוֹ כְּבִהֶמָּה, לְהִיּוֹת עָנּוּ וּשְׁפִל רוּחַ, וְעַל-יָדֵי כֵף "מַעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ הַקָּרִיב כָּל הַקּוֹרְבָנוֹת", כְּמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ.

הֵנָּה כִּי כֵן מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מְדוּעַ פָּתַח הַקֵּב"ה אֶת סֵפֶר הַקּוֹרְבָנוֹת דּוֹקָא בְּמִידַת עֲנוּתְנוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ. שְׁכָן, הַדַּבֵּר בָּא לְלַמְדְנוּ, שְׂאֵם יִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, לְהַתְנַהֵג בְּעֲנוּהַ, הָרִי זֶה יִחַשֵׁב לָהֶם כְּאִילוֹ הַקָּרִיבוֹ אֶת כָּל

9
הקורבנות כולם. ומזה גם נשכיל להבין, שגם בזמן הזה, שבו אי-אפשר להקריב קורבנות בפועל, אם נלך בדרכו של משה, להתנהג במידת הענוה, מעלה עלינו הכתוב כאילו הקרבנו את כל הקורבנות כולם. וזה מה שפרש ב"אורח חיים" (ויקרא): "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'", דהנה, באמת אין חפץ ה' יתברך בקורבנות, (אלא) רק עיקר הקורבנות שיכניע את לבו לפני המקום, ויתודה את חטאיו, כמו שכתוב: 'החפץ לה' בעלות וזבחים...?'. וגם מקרא מלא 'זבחי אלהים רוח נשברה'. וזהו שאמר 'אדם' – בגמטריה מ"ה (בבחינת 'ונחנו מה' (=כלום)), 'כי יקריב מכם' – רוצה לומר, אם תקריב זו המידה של מ"ה (=של הענוה, ותתנהג בבחינת 'ונחנו מה'), (אזי) 'מכם' – תהיו אתם מדרגת ה-מ"ה – שזהו קרבן לה'. (אך הפעם זהו קרבן) שבו חפץ השם יתברך". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)
"ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה'" (ע"פ "וכל המאמינים")

ב"שלחן ערוך" (או"ח א' ח') פסק, כי יש לצרף לאמירת פרישת הקורבנות את הפסוק: "ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה'..."

על דברי ה"שלחן ערוך" הוסיף והביא הט"ז (שם) את דברי המדרש בפרשתנו (ויק"ר ב' יא): "מעידני עלי את השמים ואת הארץ, בין גוי בין ישראל, בין איש בין אשה, בין עבד בין אמה, קורין את המקרא הזה: "צפנה לפני ה'" זוכר הקדוש ברוך הוא עקדת יצחק, שנאמר: "צפנה לפני ה'"

היכן נרמזה עקדת יצחק בפסוק זה? בדרך רמז באר הרב המג"ן המקבל רבי משה גלאנטי: הגימטריה של "ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה'" היא בדיוק בגימטריה של "זהו זכות עקדת יצחק בן אברהם (=1543)"

"וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, ולא תשבית מלח ברית אלקיך מעל מנחתך..."

מפרש בעל "פלא יועץ": "מלח תמלח" הן אותיות "מחל תמחל" רמז לנו כאן הכתוב כי מי שמעביר על מדותיו ומוחל למי שפגע בו ובישו קרבנו ותפלותיו מתקבלים במרומים. (ע"פ "וכל המאמינים")

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'"

בפסוק האמור יש לתמה על פשר הלשון "מכם" מדוע אין נאמר: "אדם כי יקריב קרבן לה'?"
ויאר במדרש "מעון גנים" דבר זה בא ללמדנו, שכל המברך מאה ברכות בכל יום, בגימטריה של "מכם" נחשב לו כאילו הקריב קרבן על גבי המזבח.

באור נוסף פרש הגאון רבי חיים בוסקוביץ זצ"ל בספרו "תוצאות חיים" "מכם" היינו מעצמכם, כלומר תפלה שבה נותן האדם לבוראו מעצמו ממש. באה התורה ללמדנו כי מעלה יתרה יש לתפלה שהיא הקרבן המקרב "מכם", יותר מן הקורבנות עצמם (ראה ברכות לב ב'). שכן בקורבנות ממש, כהן בעל מום אינו יכול להקריבם, אך תפלתו של אדם בעל מום רצויה אף יותר משל האדם השלם. (ע"פ "וכל המאמינים")

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'

בספרו "דרך משה" (ליום ט') 'מספר המוכיח הקדמון רבי משה כהנא מגיבטיש': "פעם הגעתי לישוב אחד והתארחתי בבית פרנס העיר ששמש גם כשוחט ובודק. כשקמתי בבקר ובקשתי לצאת כדי להתפלל במנין בבית הכנסת, ראיתיו עסוק בשחיטת בהמה. כשסים לשחט בקשתיו שיתלזה אלי לתפלה בבית הכנסת, אך הוא השתמט בתואנה שעליו למהר תחלה לבדק את הבהמה כדי שישפיק להשתמש בבשרה לסעודת הלילה, ולאחר מכן יתפלל בביתו.

אמרתי לו: "דע כי אם תבדק את הבהמה בשעה שהצבור מתפללים, תמצא הבהמה טרפה ולא נוכל לאכל ממנה בערב". אך האיש סרב להאמין לדברי ונשאר בביתו. כששבתי מהתפלה בשר לי האיש בצער כי הבהמה אכן נמצאה טרפה כדברי, והתענין לפשר הדבר. וכך הסברתי לו: התפלה נתקנה במקום הקורבנות: כפי שהמקריב קרבן מחויב לבית המקדש הרי קרבנו פסול כטרפה, כך גם מי שנמנע בודון מללכת לבית הכנסת לתפלה, נחשבת תפלתו כטרפה חלילה, ונענש מדה כנגד מדה: כשם שגורם לתפלתו שתהיה טרפה, כך גם בהמותיו נעשות טרפות. ורמז לכך נוכל ללמד מן הכתוב: "אדם כי יקריב מכם", "מכם" ראשי תבות "מדה כנגד מדה".

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "עָנּוּיִם, עָנּוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוּרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אָדָר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לָהּ" (על פי "אֹרֶחַ שֶׁל תּוֹרָה" לְחַרְח"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב בַּפְּתִיחַת הַפְּרָשָׁה (א' ב'): "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, שׁוֹאֲלִים חֲזוּל, מְדוּעַ נִזְכָּרִים בְּפָסוּק זֶה שְׁלֹשׁ לְשׁוֹנוֹת? לְשׁוֹן "קְרִיאָה" – "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" – שֶׁהוּא לְשׁוֹן חִיבָה. לְשׁוֹן "דִּיבּוּר" – "וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו" – שֶׁזֶה לְשׁוֹן קֶשֶׁה. וּלְשׁוֹן אֲמִירָה – "מֵאַהֲל מוֹעֵד לֵאמֹר" – שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַכָּה?

כְּפִי שְׂמִיבִיא הַחֲתָם סוֹפֵר" (דִּיבּוּר א'): "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, הַרְוֵאָה יִרְאָה כִּי ג' לְשׁוֹנוֹת הוֹזְכְּרוּ בִּקְרָא, שְׂבָהֶם נִתְּנָה תּוֹרָה, וְעַל שְׁלֹשֶׁתָם נִקְרְאוּ הַתּוֹרָה קְדָם" – רֵאשִׁי תִיבוֹת קְרִיאָה, דִּיבּוּר, מֵאֲמֹר... וְהִנֵּה, שְׁלֹשָׁה אֵלוּ מוֹשְׁרָשִׁים עַל שְׁלֹשָׁה עָנּוּיִים: כִּי קְרִיאָה הוּא חִיבָה... דִּיבּוּר הוּא קֶשֶׁה. מֵאֲמֹר הוּא בְּחִינַת רַכּוּת. וְסִימָן שֶׁל ג' אֵלוּ (הוּא) וְכַבֵּד מְלָכִים חָקֵר דַּבֵּר' (מְשָׁלִי כַה, ב'): חֵקֵר רֵאשִׁי תִיבוֹת חִיבָה קֶשֶׁה רַכּוּת, וְאֵין לְהֵאָרִיךְ."

וּבִאֲמַת, מְצִינּו ג' לְשׁוֹנוֹת אֵלוּ (קְרִיאָה, דִּיבּוּר, מֵאֲמֹר) גַּם בְּמִתְּן תּוֹרָה עַל הַר סִינַי, כְּפִי שְׂבָהֶם (שְׁמוֹת יט' ג'): "וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה' מִן הַהָר לֵאמֹר... וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה". וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר הַחֲתָם סוֹפֵר: "הַרְוֵאָה יִרְאָה כִּי ג' לְשׁוֹנוֹת הוֹזְכְּרוּ (קְרִיאָה, דִּיבּוּר, מֵאֲמֹר)... שְׂבָהֶם נִתְּנָה תּוֹרָה". וְלָכֵן, מִטַּעַם זֶה נִקְרְאוּ הַתּוֹרָה "קְדָם" (כְּפִי שְׂפָרְשׁ רֵש"י עַל הַכְּתוּב (דְּבָרִים ב' כו'): "מִמְדַּבֵּר קְדָמוֹת" – מִן הַתּוֹרָה שְׂקָדְמָה לְעוֹלָם), כִּי "קְדָם" הוּא רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל ג' הַלְשׁוֹנוֹת קְרִיאָה, דִּיבּוּר, מֵאֲמֹר.

אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְהוּ הַעֲנִין שֶׁהִקְב"ה נָתַן לָנו אֶת הַתּוֹרָה בְּג' לְשׁוֹנוֹת – קְרִיאָה, דִּיבּוּר, מֵאֲמֹר?

תַּחֲלִילָה, נִקְדָּים לְהִבִּיא מַה שְׂמְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (מְדַרְשׁ שְׁמוֹת רַבָּה כַה, א'): "וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים' (לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת)... אָמַר ר' בְּרַכְיָה: הַלּוּחוֹת הָיוּ אוֹרְכָן שֶׁשָׁה טַפְחִים, (ו) כְּכִיכּוֹל הָיוּ בֵּינֵי מִי שְׂאֲמֹר וְהָיָה הָעוֹלָם (=הַקְּב"ה) שְׁנֵי טַפְחִים, וּבֵינֵי מֹשֶׁה שְׁנֵי טַפְחִים, וּשְׁנֵי טַפְחִים מִפְּרִישֵׁין (=בְּאֲמָצֵעַ) בֵּין יָד לְיָד" (טַפְחָה הוּא 8 סַנְטִימֵטֵר). תְּמָה עַל-כֵּן בְּעַל "נִזְר הַקֹּדֶשׁ", וְשׁוֹאֵל: מְדוּעַ עָשָׂה ה' כֵּכָה, לְתֵת הַלּוּחוֹת בְּשִׁיעוֹר מְכוּן כֹּזֵה – לְהִיּוֹת שְׁלִישׁ בֵּידוֹ, וְשְׁלִישׁ בֵּיד מֹשֶׁה, וְשְׁלִישׁ בְּאֲמָצֵעַ? הֲלֹא דַבֵּר הוּא! וְלֹא נָפַל בְּמִקְרָה.

וּמִבְּאֵר שֵׁם הַ"אֲבִי נִזְר", שֶׁהַלּוּחוֹת נִחְלָקִים לְשְׁלֹשָׁה חֻלְקִים: הַשְּׁלִישׁ הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַלּוּחוֹת, שֶׁהָיָה בִּיַד מֹשֶׁה, הָיָה חֵלֶק הַפְּשֵׁט שְׂבַתּוֹרָה – הַתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שֶׁגְּלוּיָהּ וּמְסוּרָה לְכָל אָדָם. הַשְּׁלִישׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַלּוּחוֹת, שֶׁהָיָה בִּיַד הַקְּב"ה, הוּא חֵלֶק הַסּוּד שְׂבַתּוֹרָה, שֶׁנִּקְרָא "סִתְרֵי הַתּוֹרָה", וְשְׂאִינָם מְסוּרִים לְכָל אָדָם, אֲלֹא הוּא, יִתְּבַרְךָ שְׁמוֹ, מְחַלֵּט, בְּרִצּוֹנוֹ הַטּוֹב, לְמְסוֹר אוֹתָם רַק לְבְנֵי עֲלִיָּה (=לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר), כְּמוֹ שְׂכַתְּב דּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים כַה, יד): "סוּד ה' לִירְאָיו...". וְאֵילוֹ הַחֵלֶק הָאֲמָצֵעִי שֶׁל הַלּוּחוֹת, שֶׁהָיָה בֵּין יְדֵי הַקְּב"ה לְבֵין יְדֵי מֹשֶׁה, הוּא חֵלֶק הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל-פֶה, שְׂאִינָהּ מְסוּרָה כָּל-כֵּן לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ הַתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְגַם אֵינָה גְּנוּזָה וּמוֹסְתָרָת כְּמוֹ הַחֵלֶק הַנִּסְתָּר שְׂבַתּוֹרָה, וְהִיא בְּבַחֲנֵת מְמוּצָע בֵּין הַתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב לְבֵין סִתְרֵי הַתּוֹרָה, שְׂבִידֵי הַקְּב"ה, וְיֵשׁ לְאָדָם יְכוּלָת לְהַשִּׁיג חֵלֶק זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי עֲמָל וְיַגִּיעָה.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין, מְדוּעַ חֵלֶק הַקְּב"ה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְשְׁלֹשָׁה חֻלְקִים?

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא חוֹכְמָתוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, שֶׁהִיא אֵינְסוֹפִית, וְאֵין לָהּ גְּבוּל וְתַכְלִית. וְלוֹלֵא שֶׁהַקְּב"ה צִמְצַם אֶת חוֹכְמָתוֹ הַגְּדוּלָה, מִמְדְּרָגָה לְמְדְּרָגָה, עַד שֶׁהַתְּלַבְּשָׁה בְּלָבוּשׁ גְּשָׁמִי, לֹא הָיָה בְּכַח הָאָדָם לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמְזוּ הַכְּתוּב בְּמַעֲמַד הַר סִינַי (שְׁמוֹת יט, כ'): "וַיִּרְדּוּ ה' עַל הַר סִינַי אֶל רֹאשׁ הָהָר."

דְּהִינּוּ, יִרְיָדָה זֶה פִּירוּשָׁה צִמְצוּם, שֶׁצִּמְצַם הַקְּב"ה כְּבִיכּוֹל אֶת חוֹכְמָתוֹ הַגְּדוּלָה, כְּדִי שִׁיכּוֹלוּ יִשְׂרָאֵל לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, גַּם לְפִי קֶצֶר הַשְּׂגָתָם.

11 והנה, כאמור, התורה הקדושה שמסר הקב"ה למושה, מתחלקת לשלשה חלקים בלוחות (מלמעלה למטה): החלק העליון – **תורת הנסתר**. החלק האמצעי – **התורה שבועל-פה**, והחלק התחתון – **התורה שבכתב**. על-כן, שני הטפחים שבידי הקב"ה הם כנגד **תורת הנסתר**, שכוללת את כל גנוי התורה, כללותיה ופרטותיה, שאין לנו השגה בהם. ומשם צמצם הקב"ה את התורה לשני הטפחים האמצעיים, שהם **התורה שבועל-פה**, הכוללת את כל בירורי ההלכות וכל דרשות חכמי ישראל בכל דור ודור. ומשם צמצם הקב"ה את התורה צמצום נוסף, לשני הטפחים שבידי משה, שהם **התורה שבכתב**, הכוללת בתוכה את כל הסודות וכל הדרשות שיש בתורה שבועל-פה.

נמצא לפי זה, שהתורה שבכתב מצד עצמה, היא סתומה וחתומה, אלא שהקב"ה צמצם בתוכה בדרך רמז את כל התורה כלה, הן בנגלה והן בנסתר, כפי שאמרו חז"ל בגמרא (תענית ט'): "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא" (=אין דבר שאינו מרומז בתורה). (וכפי שמצינו אצל רבי עקיבא (מנחות כט'), שהיה דורש על כל קוץ וקוץ שבתורה תילי תילין של הלכות).

מעתה, יומתק לנו להבין את רמז הפתוב: "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", שהזכיר כאן הפתוב שלשה לשונות – **קריאה**, **דיבור**, **מאמר**. "**ויקרא** אל משה" לשון קריאה. "**וידבר** ה' אליו" לשון דיבור. "**מאהל מועד לאמר**" לשון אמירה.

וזאת, כדי ללמדנו, שמושה רבנו, בגדל קדושתו, זכה לכל שלשת חלקי התורה של הלוחות. "**ויקרא** אל משה" שזה לשון חיבה, הוא כנגד מה שהזמין הקב"ה את משה לעלות למעלה מעלה, לשני הטפחים העליונים של הלוחות, הנמצאים בידו יתברך (כביכול), שהם כנגד חוכמת הנסתר, כדי למסור לו את כל גנוי סודות התורה.

"**וידבר** ה' אליו", שהוא לשון קשה, הוא כנגד שני הטפחים האמצעיים – בין ידי הקב"ה לידי משה – ששם נמצאת התורה שבועל פה, שצריך לעמול עליה **קשות**.

"**מאהל מועד לאמר**" – "לאמר" היא לשון רפה, כנגד שני הטפחים התחתונים, הנמצאים בידי משה, שהיא התורה שבכתב, המסורה לכל מי שרוצה להתעסק בה.

והנה, כפי שלמדנו, לא כל אחד יכול לזכות ולהשיג את חלק התורה העליון, תורת הנסתר, שנמצאת בידי הקב"ה. אולם, בודאי שמוטלת על כל אחד מישראל החובה לעסוק בשני החלקים התחתונים – התורה שבכתב והתורה שבועל-פה – שהם בבחינת אמירה ודיבור.

וזהו שאמר הקב"ה למושה: "**דבר** אל בני ישראל **ואמרת** אליהם". כאן הזכיר לשון **דיבור** ולשון **אמירה**. שכן, שני החלקים הללו שייכים לכל אחד מישראל.

אולם, מוסיף הקב"ה ללמדנו דעת: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" – כלומר, אדם שאינו מסתפק רק בשני חלקי התורה, התורה שבכתב והתורה שבועל-פה, אלא משתוקק להתקרב אל ה', כדי להשיג את תורת הנסתר, הנמצאת בידי ה'.

"אף-על-פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט"

האדמו"ר רבי חיים מאיר יחיאל, נכדו של המגיד מקו'ניץ, פנה יום אחד לאחד מחסידיו והעיר לו, שאין הוא מתפלל כראוי בתפילת הצבור, והוא מהלך ממקום למקום בזמן התפילה בחסר מנוחה ובאי-שקט נפשי. השיב לו החסיד, בהכנעה ובקול רועד, שלאחרונה הוא חש שאינו יכול להתפלל לפני הבורא יתברך, ועליו לחפות זמן רב להתעוררות מיוחדת שתבוא לו משמים.

הרגיע האדמו"ר את החסיד הנרגש, ואמר לו: לדעת רבי יהושע בן לוי במסכת ברכות (כו', עב') "תפילות – כנגד (קרבת) תמידים תקנום". כלומר, חכמינו הקדמונים תקנו את תפילות היום במקום קרבן התמיד של שחר וכנגד קרבן התמיד של בין הערבים, שהיו מוקרבים מדי יום ביומו בבית המקדש. והנה, שנינו בברייתא על הפתוב "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח": "אף-על-פי שהאש יורדת מן השמים (על הקרבן), מצוה להביא (אש) מן ההדיוט" (=מן הארץ ע"י הכהן) (עירובין סג'). וכדרך שקבעו חז"ל לגבי הקרבנות, עלינו לנהוג גם היום: על כל אדם מישראל להשתדל בשעת התפילה, שתהא בו אש פנימית משל עצמו, ואל יהא מתרוצץ ומצפה לאש קדש שתירד לו מן השמים... (לכן רוב האנשים בזמן תפילת "העמידה" מתנדנדים כמו שלהבת הנה, כדי – "להביא אש מן הארץ"). **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֵשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל קָרְבַּן מִנְחַתְךָ בַּמִּלְחָה תִּמְלַח, וְלֹא תִשְׁבִּית מִלְחָה בְּרִית אֱלֹקֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ..."

על הכתוב בפרשתנו, "וְכָל קָרְבַּן מִנְחַתְךָ בַּמִּלְחָה תִּמְלַח, וְלֹא תִשְׁבִּית מִלְחָה בְּרִית אֱלֹקֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ..." פֶּרֶשׁ רש"י: מִלְחָה בְּרִית – הַבְּרִית כְּרוּתָה לַמִּלְחָה מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שְׁהוּבְטָחוּ הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים לְהִיּוֹת מוֹקְרֵיִם בְּמִזְבַּח בַּמִּלְחָה, וְלִהְיוֹתָ (בְּמַיִם) עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּחָג.

וּמְקוֹר דְּבַר זֶה הוּא בַּמִּדְרָשׁ שֶׁהֵבִיא "רַבְנּוּ בַחֲיִי" (פר' ויקרא), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "וְכֵן אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ: מַיִם הַתַּחְתּוֹנִים נִקְרְאוּ מַיִם בּוֹכִים, וְלָמָּה נִקְרְאוּ מַיִם בּוֹכִים? כִּי בִשְׁעָה שֶׁחֵלֶק (=חֵלֶק) הַקַּב"ה אֶת הַמַּיִם נָתַן אֵלָיו לְמַעַלָּה וְאֵלָיו לְמַטָּה. הַתַּחְתּוֹנִים מַיִם הַתַּחְתּוֹנִים בּוֹכִים, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (איוב כח, יא): 'מִבְּכֵי נְהָרוֹת חִבְשׁ'. אָמַר רַבִּי אֲבָא: מִבְּכֵי נִתְפָּרְשׁוּ בְּמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים מִן הָעֲלִיּוֹנִים, (ו) אָמְרוּ: אוֹי לָנוּ שְׁלֹא זָכִינוּ לְעֵלוֹת לְמַעַלָּה לְהִיּוֹת קְרוּבִים לְיוֹצְרֵנוּ... אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה: הוֹאִיל וְלִכְבוֹדֵי עֲשִׂיתָן כָּל-כָּף, אֵינן לָהֶן רְשׁוֹת לַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים לֹאמֹר שִׁירָה עַד שִׁיטְלוּ רְשׁוֹת מִכֶּם, שְׁנֹאמַר (תהלים צג, ד): 'מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם', וְמָה הֵם אוֹמְרִים? 'אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'". וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁעִתִּידִין אֶתֶם לִיקָרֵב עַל-גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ בַּמִּלְחָה וְנִסּוּף הַמַּיִם".

עֲנִין זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (דף יט' מתורגם): "הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים בּוֹכִים וְאוֹמְרִים: אָנוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת (קְרוּבִים) לְפָנֶי (ה)מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְרָצוֹנָנוּ לְעֵלוֹת לְמַעַלָּה (לְשָׁמַיִם)".

מִכָּל זֶה לּוֹמְדִים אָנוּ, שְׁנִסּוּף הַמַּיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּחָג הַסִּכּוֹת הוּא בְּעֵצֶם פִּיּוֹס לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים, שֶׁבִּשְׁעַת הַבְּרִיאָה נִפְרְדוּ מֵהַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם: "וַיִּבְדֵּל (ה) בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ (=מַיִם הַתַּחְתּוֹנִים), וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ (מַיִם הָעֲלִיּוֹנִים)".

וְעַל-כֵּן כְּאִמּוֹר פִּיִּס אוֹתָם הַקַּב"ה, וְאָמַר לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים: הוֹאִיל וְלִכְבוֹדֵי אֶתֶם מִצְטַעְרִים – יִקְחוּ מִכֶּם יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי מַיִם לְנִסּוּף עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ בְּסִכּוֹת, וְגַם יִקְחוּ מִכֶּם מִלְחָה לְהַמְלִיחַ קְרֻבְנוֹת עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְזֶהוּ שְׁנֹאמַר: "וְכָל קָרְבַּן מִנְחַתְךָ בַּמִּלְחָה תִּמְלַח, וְלֹא תִשְׁבִּית מִלְחָה בְּרִית אֱלֹקֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ..."

בַּסֵּפֶר "תְּפִילָּה לְמֹשֶׁה" לְהַגַּה"ק רַבִּי מֹשֶׁה טִיטְלֵבּוּיִם (בְּעַל "יִשְׁמַח מֹשֶׁה") (תהלים צג) מוֹבָא פִּירוּשׁ נִפְלֵא בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מוה"ר לַעֲמִיל ז"ל אַבְדִּיק אֵיזֶנְשְׁטָט, עַל הַכְּתוּב בַּתְּהִלִּים (קלו', א): "עַל נְהָרוֹת בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן" (=אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַחָרֵב). שְׁהָרִי, לְכַאוּרָה, יֵשׁ לָנוּ לְתַמּוּהָ עַל הַלְשׁוֹן "גַּם בְּכִינוּ". וְכִי מִי עוֹד בָּכָה עַל חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ? וְלְכַאוּרָה הִיָּה צְרִיךְ לֹאמֹר הַכְּתוּב: "עַל נְהָרוֹת בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ וּבְכִינוּ" (בְּלִי "גַּם"). וּפֶרֶשׁ עֲנִין זֶה הַגָּאוֹן מוה"ר לַעֲמִיל ז"ל (עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בַּמִּדְרָשׁ אֵיכָה רַבְתִּי, עַל הַפְּסוּק: "כִּי גְדוֹל כֵּיִם שְׁבָרְךָ, מִי יִרְפָּא לָךְ" (איכה ב, יג)), וְאָמַר: הִנֵּה, כְּאִמּוֹר, הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים בּוֹכִים עַל-כֵּן שְׁנִתְרַחְקוּ מֵהַקַּב"ה. וְהוּא יִתְבָּרַךְ פִּיִּסָּם, שִׁיקְחוּ יִשְׂרָאֵל מֵהֶם מַיִם לְנִסּוּף עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּחָג הַסִּכּוֹת, וְגַם יִקְחוּ מֵהֶם מִלְחָה לְהַמְלִיחַ אֶת הַקְּרוּבְנוֹת. לָכֵן, נִמְצָא, שֶׁרְפוּאָתוֹ שֶׁל הַיָּם (עַל שֶׁהִתְרַחַק מֵהָאוֹר הָעֲלִיּוֹן) הִיא עַל-יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל מְנַסְכִּים מַיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹלְחִים אֶת הַקְּרָבָן.

אֲמַנָּם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁכָּל זֶה עוֹלָה יָפָה רַק בְּעַת שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, וְאִפְשָׁר לְהַקְרִיב קְרוּבְנוֹת וְלִנְסוֹף מַיִם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. אֲבָל, לְאַחַר שְׁנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֵינן לָנוּ לְצַעֲרֵנוּ אֶת עֲבוֹדַת הַקְּרוּבְנוֹת וְנִסּוּף הַמַּיִם, הִנֵּה חֲזוֹר שְׁבָרוּ שֶׁל הַיָּם לְמִקּוֹמוֹ. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב: "כִּי גְדוֹל כֵּיִם שְׁבָרְךָ מִי יִרְפָּא לָךְ?". דְּהִינוּ, הַשְּׁבָר וְהַחֲרָבַן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הוּא שְׁבָרוֹ שֶׁל הַיָּם (=שֶׁל הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים). שְׁכֵן, מֵאֵז שְׁנִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֵינן לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים תִּיקוּן שֶׁל מִלְחָה וּמַיִם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ (וְעַל-כֵּן חֲזוֹר לְבִכְיָתָם). וְלָכֵן שׁוֹאֵל הַנְּבִיא יִרְמְיָהוּ: "מִי יִרְפָּא לָךְ?" – מִתִּי תְבוּא רְפוּאָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהַיָּם/הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים?

הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁרַק בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, כְּאֲשֶׁר יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַגְּלוּת הַמֶּרָה, וְיִחְזְרוּ לְהַקְרִיב מִלְחָה וְלִנְסוֹף מַיִם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ תִּהְיֶה רְפוּאָה שְׁלִימָה לְיִשְׂרָאֵל וְלַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חו"ל בַּמִּדְרָשׁ (פסיקתא רבתי לג):

"כי גדול כיום שברך" – מה היום מצפה לרפואה, אף ישראל מצפים כשיבנה בית המקדש", במהרה בימינו אמן מעתה יבואר מה שתמהנו על לשון הכתוב בתהילים: "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו", ושאלנו מדוע כתוב **גם בכינו**? וכי מי עוד **בכה** על חרבן בית המקדש?

אלא, כאמור, לאחר שנחרב בית המקדש, חזרה **בכיתם** של המים התחתונים למקומה, על שנתרחקו **מהאור העליון**. שהרי, אין להם את הפיוס של הקרבת המלח והמים על המזבח. והנה, כאשר גלו ישראל מאדמתם, לאחר חרבן בית המקדש, והגיעו לנהרות בבל, שמעו והשיגו את **בכית** המים התחתונים, על שנתרחקו **מהאור העליון**, והצטרפו ישראל **לבכות** עמם על חרבן בית המקדש.

וזהו שאמרו ישראל בגלות שלאחר החרבן: "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון" – שם, בגלות בבל, גם אנו **בכינו** עם המים התחתונים על החרבן הנורא של בית תפארתנו. (עד כאן דבריו המתוקים של הגה"ק בעל "ישמח משה").

בספר "יטב פנים" מובא טעם נפלא לענין שהולכים בראש השנה לנהר או לים כדי לומר תשליך. וזאת, על-פי חז"ל, שאומרים שגלי הים מתרוממים כלפי מעלה הלוך ושוב בגלל שהם משתוקקים להתרומם ולשוב לשורשם למעלה (למים העליונים), כדי להתקרב לבוראם, כמו שמביא הזוהר, שהמים אומרים: "אנן בעיין למהוי קדם מלכא (=אנו רוצים להיות קרובים) לפני (ה)מלך העליון)".

ולכן בראש השנה, שהוא זמן התשובה, הולכים אנו אל הים כדי לראות את אותם גלים, המתרוממים מעלה מעלה כדי להתקרב ליוצרים. וזאת, כדי ללמוד מהם דרך קל וחמר: מה אלו המים, שאין בהם נשמה, משתוקקים להתקרב לבורא יתברך – אנו, בני האדם, שיש בנו נשמת רוח חיים וחלק אלוה ממעל, לא כל שכן שצריכים אנו להתקרב אל ה' יתברך בתשובה על-ידי מצות ומעשים טובים? וצריכים אנו להזיל דמעות על שהתרחקנו מה' יתברך, על-ידי **חטאינו**, כמו המים התחתונים, הבוכים ומתרוממים, ומנסים לשוב למקורם העליון.

בדרך זו מפרש ה"יטב פנים" (סוכות ליל ב' אות יט') את דברי הנביא המקונן (איכה ב', יט'): "שפכי כמים לבך" – דהינו, כמו המים הבוכים על שנתרחקו מבוראם, כך כנסת ישראל "שפכי כמים (=כמו המים) לבך" – כדי להתקרב "נוכח פני ה'". על-כן, עיקר תפילתו של האדם לפני בוראו צריכה להיות לא על עצמו, אלא על-כך שיזכה להתקרב לפני ה' יתברך. וזהו גם כן ענין ניסוך המים בחג הסוכות על המזבח, כדי שילמד האדם לקח מהמים הבוכים המשתוקקים להתקרב לה', ושגם הוא ישתוקק לקרב עצמו אל ה' יתברך. מפאן, יומתק לבאר על-פי זה את הכתוב (ויקרא טו', טז): "ורחץ במים את כל בשרו". ודרשו חז"ל (ערובין ד'): "במים – מי מקוה. כל בשרו – מים שכל גופו עולה בהן".

ויש לומר, ששרש הטומאה נובע מכך שהאדם התרחק מהקדושה. לכן צוה הכתוב, שיטבול האדם את כל גופו במים, כדי שיכלול את עצמו עם טהרת המים התחתונים, המשתוקקים לעלות למעלה כלפי שמים. ועל-ידי כך, כאשר האדם טובל את עצמו במים, המשתוקקים לעלות ולהתקרב לבוראם, ימשך גם הוא להשתוקק ולהתקרב אל הבורא יתברך שמו ויתעלה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) בגמרא (סוטה כא'), דרשו חז"ל, שהתורה נמשלה לאור. לומר לך, מה האור מגן על העולם – אף התורה מגנה על העולם.

מעשה שהיה באשה אחת, אחיניתו של הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ, ראש ישיבת קמניץ, שבאה אל הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, וספרה לו שהיא עומדת לעבור את הגבול מפולין לרוסיה, והדבר ברוך בסכנת נפשות. על-כן, היא מבקשת מהרב שיברך אותה, שהדרך תעבור בשלום.

אחל לה הרב שתגיע למקומה בשלום, והוסיף בקשה: אם מוכנה היא לקחת עמה דפי כתב יד מתוך ספרו הגדול, שעמד לצאת לאור, ספר "חזון יחזקאל", ולמסור אותם לגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, המתגורר בוילנה.

הסכימה האשה בשמחה להעביר את כתב היד החשוב. מתוך דאגה לכתב היד, שלא יזק, הטמינה האשה את הכתבים בתוך מעין בגד, אותו פרכה סביב גופה. כעבור זמן לא רב, יצאה לדרך בשירה קטנה. בהיותם בדרך נתגלתה השירה על-ידי תילים רוסיים, שפתחו עליהם ביריות מרוביהם... הנוסעים המעטים נפוצו לכל עבר, ואף האשה נמלטה על נפשה, ומצאה מחסה במתבן תבואה ישן, בין חבילות הקש. התילים, שראו את המנוסה, מהרו והביאו כלבים עזי נפש, כדי שהללו יסיעו בידם לתפוס את הבורחים. בדרךם הקיפו החילים את המתבן בו התחבאה האשה. אולם, למרבה ההפתעה, הכלבים לא הריחו דבר, ועזבו את המקום, והחילים בעקבותיהם...! אך, שאר בני השירה נתפסו כלם, ונלקחו למעצר. בדרך לא דרך הגיעה האשה לוילנה, שם מהרה אל ביתו של רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, כדי למסור לו את הכתבים, ואף ספרה לו את כל המוצאות אותה בדרך, ואת הנס הגדול שקרה לה במתנתהתבואה. "מה הפלא?" – נענה ואמר מיד רבי חיים עוזר – "כאשר פרכת מסביבך את דפי הספר החשוב, הפכת בכך להיות חלק מספר תורה, והלא התורה (סוטה כא') 'מגנא ומצלא' (=מגינה ומצילה)!"

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוּרֵי שְׁזֹרַח עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי')

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com

כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19)

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּסְמָךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי ה'..." (א' ד')

על הפתוב, "וּסְמָךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו", מְפָרֵשׁ הַרְמַב"ם ("יד החזקה" הלכות מעשה הקרבנות ג', יג):
 "וְצָרִיךְ הַסּוּמָךְ לְסוּמָךְ בְּכָל כּוּחוֹ בְּשֵׁתֵי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַבְּהֵמָה, שְׁנֹאמָר: 'עַל רֹאשׁ הָעֵלָה' - לֹא עַל הַצֹּאֵר וְלֹא עַל הַצְּדָדִין, וְלֹא יִהְיֶה דָבָר חוֹצֵץ בֵּין יָדָיו וּבֵין הַבְּהֵמָה... וּמִנִּיחַ שֵׁתֵי יָדָיו בֵּין שֵׁתֵי קַרְנָיו וּמִתְנַדָּה... כִּיֻּצַּד מִתְנַדָּה? אֹמֵר **חֲטָאֵי עוֹיְתֵי פְשַׁעֵי**, וְעֲשִׂיתִי כֵּךְ וְכֵךְ וְחִזְרֵתִי בְּתֻשׁוֹבָה..."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנָן זֶה. שָׁכֵן, מְדוּעַ צָרִיךְ הַחוּטָא לְסוּמָךְ בְּשֵׁתֵי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַבְּהֵמָה וְאֵז לְהִתְנַדָּת? כִּדִּי לְהִבִּין כָּל זֹאת, נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת הַפְּתוּב בְּפָרְקֵי אֲבוֹת (ב', ט'): "חֲמֻשָּׁה תִּלְמִידִים הָיוּ לוֹ, לְרִבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי... אָמַר לָהֶם: צָאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דְרָךְ יִשְׂרָאֵל (=מְהִי הַמִּידָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר) שְׂיִדְבַק בָּהּ הָאָדָם... רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר: **לֵב טוֹב**. אָמַר לָהֶם (רִבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי): רֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מְדַבְּרִיכֶם..."
 וּפְרַשׁ רַבֵּנוּ עוֹבְדָה מִבְּרִטְנוֹרָא: "לְפִי שְׁהֵלֵב הוּא הַמְּנִיעַ לְכָל שְׂאֵר הַפּוּחוֹת, וְהוּא הַמְּקוֹר שְׁמֻמְנוּ נוֹבְעוֹת כָּל הַפְּעוּלוֹת (=הַמִּידוֹת)".

וּמֵאַחַר וְהֵלֵב הוּא שְׂרַשׁ כָּל הַמִּידוֹת, לְכֵן תִּכְלִית הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הִיא לְהַשְׁלִיט אֶת הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח עַל הַלֵּב, הַמְּפַעֵל אֶת אֵיבְרֵי הַגּוּף לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה. כְּפִי שְׂאוּמָר הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ (שַׁעַר הַפְּנוּת, דְּרוֹשׁ א' לְפִסְחָ), שֶׁתִּכְלִית עֲבוֹדַת הָאָדָם הִיא לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגַּת "מַח שְׁלִיט עַל לֵב". שְׁהַרִי, הַמַּח הוּא מְשַׁכֵּן הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה וְשֶׁרֶשׁ הַמַּחְשְׁבָה וְהַדְּעַת, וְשֶׁם אֵין שׁוּם תְּשׁוּקָה וְתַאֲוָה לְדַבְּרִים הַגְּשְׁמִיִּים.

וְעוֹד פְּתוּב בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׁעִיקָר תְּפִקִּיד הַמַּח, שֶׁהוּא מְשַׁכֵּן הַנְּשָׁמָה, לְלַמַּד וְלְהַשְׁכִּיל, וְהוּא אֶף מְזַהֵר אֶת הָאָדָם לְהִתְרַחֵק מִן הָרַע וְלְהִתְקַרֵּב לְטוֹב. לְעוֹמֵת זֹאת, הַלֵּב, שֶׁהוּא שְׂרַשׁ הַמַּעֲשֵׂה, נוֹטָה יוֹתֵר לְרַע, לְתַאֲוֹת וְלְחוּמְרָנִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. לְכֵן, כְּאֹמֵר, תְּפִקִּיד הָאָדָם הוּא "לְהַמְלִיךְ" אֶת הַמַּח עַל הַלֵּב, כִּדִּי שְׁיִוָּכַל הָאָדָם לְשַׁלוֹט וְלְהַכְנִיעַ אֶת תַּאֲוֹת לְבוֹ, וְלֹא יְבוֹא לִידֵי חֲטָא, חֲלִילָה.

וְזֶהוּ שְׂאֹמְרוֹ חו"ל (נְדָרִים ט'): "**רְשָׁעִים מְלֵאִים חֲרָטָה**" - כִּי מְצַד הַיְדִיעָה שְׁבַמַּח הֵם יוֹדְעִים שְׂאִסוּר לַעֲשׂוֹת **עֲבִירוֹת**. אֲלֹא שְׁנִמְשָׁכִים הֵם לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים רָעִים מְחַמַּת נְטִיַת לֵבָם, שְׁנוֹטָה לְרַע. עַל-כֵּן, תְּפִקִּיד הָאָדָם הוּא, כְּאֹמֵר, לְהַמְלִיךְ אֶת הַמַּח וְלְהַשְׁלִיטוֹ עַל הַלֵּב. וַיֵּשׁ לְתַת בְּזֶה רִמּוֹ וְסִימּוֹ, שְׁבַכָּל מַעֲשֵׂה שְׂהָאָדָם רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת הוּא צָרִיךְ לְזַכּוֹר תְּמִיד אֶת רֹאשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל "מַעֲשֵׂה" - **מַח שְׁלִיט עַל הַלֵּב**.

(וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁעַל-יְדֵי חוֹכְמַת הַתּוֹרָה מְזַכְּכִים אֶת הַנְּשָׁמָה שְׁבַמַּח, שְׁשֶׁם מְשַׁכֵּן הַדְּעַת וְהַחֲכָמָה).
 וּמַעֲתָה יֵאִיר לָנוּ הַטַּעַם לָמָּה שְׂצָרִיךְ הַחוּטָא לְסוּמָךְ אֶת שֵׁתֵי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַקְּרָבָן וְלְהִתְנַדָּת עַל עוֹנוֹתָיו. שָׁכֵן, עֲנָן זֶה בָּא לְוֹמַר לְחוּטָא, שְׁמָה שְׁנִכְשַׁל הוּא **בְּעוֹנוֹת** הוּא מְשׁוּם שְׁלֹא הִתְנַהֵג כְּאָדָם אֲלֹא כְּבְהֵמָה. שָׁכֵן, כְּמוֹ שְׂבִרָאשׁ הַבְּהֵמָה אֵין חֲכָמָה דַּעַת וּבִינָה לְהַשְׁלִיט אֶת הַמַּח עַל הַלֵּב וְשְׂאֵר הָאֵיבְרִים - כֵּךְ הָאָדָם, כְּאֶשֶׁר **חֲטָא** הִתְנַהֵג כְּבְהֵמָה, שְׁהַרִי לֹא הַשְׁלִיט אֶת מוֹחוֹ וְשָׁכְלוֹ עַל הַלֵּב, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ נִפְל בְּיַד הַיִּצָּר לְעַבּוֹר עַל דְּבָרֵי קוּנוֹ.

וְזֶהוּ שְׂאֹמְרוֹ חו"ל (ב"ר לדי', י'): "**הַרְשָׁעִים הֵן בְּרִשׁוֹת לֵבָם**". (כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּתֵהִילִים (יד', א'): 'אָמַר נָבַל בְּלָבוֹ' (וְכֵן בְּרֵאשִׁית כ"ז מא') 'וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ בְּלָבוֹ. אֲבָל הַצְּדִיקִים לֵבָם בְּרִשׁוֹתָם (כְּמוֹ שְׁפָתוֹב שְׁמוּאֵל א', א'): 'וְחָנָה הִיא מְדַבְּרַת עַל לִבָּהּ, (וְכֵן שֶׁם כ"ז): 'וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל לָבוֹ', (דְּנִנְאֵל א'): 'וַיִּשְׂם דְּנִנְאֵל עַל לָבוֹ'".

עַל-פִּי הָאֹמֵר יֵאִיר לָנוּ גַם הַטַּעַם שְׂצָרִיךְ הַחוּטָא הַסּוּמָךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַבְּהֵמָה תְּכַף וּמִיד לְשַׁחוּט אֶת הַקְּרָבָן, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: "וּסְמָךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה... עָלָיו וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר". שָׁכֵן, אֹמֵר הַרְמַב"ן (וַיִּקְרָא א', ט'): "כִּי בַעֲבוּר (=בְּגִלָּל) שְׁמַעֲשִׂי (=חֲטָאֵי) בְּנֵי אָדָם נִגְמָרִים בְּמַחְשְׁבָה וּבְדַבּוּר וּבְמַעֲשֵׂה, צוּה הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ כִּי כְּאֶשֶׁר יַחֲטָא (הָאָדָם), יֵבִיא קַרְבָּן וּסְמָךְ עָלָיו (אֶת) יָדָיו כְּנִגְדַּת הַמַּעֲשֵׂה, וְיִתְנַדָּה בְּפִיו כְּנִגְדַּת הַדַּבּוּר, וְיִשְׂרָף בְּאֵשׁ הַקְּרָב וְהַכְּלִיּוֹת שְׁהֵם כְּלֵי הַמַּחְשְׁבָה וְהַתַּאֲוָה, וְכַרְעִים כְּנִגְדַּת יָדָיו וְרַגְלָיו שֶׁל אָדָם הַעוֹשִׂים כָּל מְלַאכְתּוֹ, וְיִזְרַק הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּנִגְדַּת דָּמוֹ בְּנַפְשׁוֹ, (וְכָל זֹאת) כִּדִּי שְׁיַחֲשֵׁב אָדָם, בַּעֲשׂוֹתוֹ כָּל אֵלָה, כִּי חֲטָא לְאֵלֵהִים בְּגוֹפוֹ וּבְנַפְשׁוֹ, וְרָאוּ לוֹ שְׁיִשְׁפֹּךְ דָּמוֹ וְיִשְׂרָף גּוּפוֹ, לוֹלִי חֲסֵד הַבוֹרָא שְׁלָקַח מִמֶּנּוּ תְּמוּרָה וְכַפָּר (שְׁל) הַקְּרָבָן, שְׁיִהְיֶה דָּמוֹ תַּחַת דָּמוֹ, נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. וְרֹאשֵׁי אֵיבְרֵי הַקְּרָבָן כְּנִגְדַּת רֹאשֵׁי אֵיבְרֵיו".

מְבוֹאֵר מְכָאן, שֶׁתִּכְלִית הַקְּרַבַּת הַקְּרָבָן הִיא שְׁיִתְבוּנָה הָאָדָם כִּי בְּאֻמַּת הָיָה רָאוּי לְהִמִּית אוֹתוֹ עַל פְּשָׁעָיו וְחֲטָאָיו, אֲלֹא שְׁבַחֲסָדֵי הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, יְכוֹל הָאָדָם לְהַקְרִיב בְּהֵמָה תְּמוּרָתוֹ. וְכַאֲשֶׁר חוֹשֵׁב הָאָדָם בְּלָבוֹ,

15
שָׁפַל מֶה שְׁעוֹשִׁים לְבַהֲמָה (שְׁחִיטָה, זְרִיקַת הַדָּם, שְׂרִיפָה וכו') הָיָה רָאוּי לְהַיְעָשׂוֹת לוֹ, נְחָשׁ לוֹ כְּאֵילָנוּ
הוּא עָלָה בְּעַצְמוֹ כְּקָרְבָן עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּפִי שְׂאוֹמֵר הַזֶּהר הַקְדוֹשׁ (ח"א רנח): "בָּר נֶשׂ כֶּד קָרִיב הָאֵי דְמָא
כְּאֵילוּ מְקָרִיב נִפְשִׁיהּ" (=אָדָם שֶׁמְקָרִיב קָרְבָן - כְּאֵילוּ הַקָּרִיב אֶת נַפְשׁוֹ). וְעַנְיָן זֶה רְמוּז בַּפְּסוּק: "אָדָם כִּי
יִקְרִיב מִמֶּס קָרְבָן לַה'", כִּי בְּאִמַת הָיָה רָאוּי לְהַקְרִיב "מִמֶּס קָרְבָן לַה'", אֲלָא שְׁבַחְסַדִּי ה', כְּאִמּוֹר, יְכוֹל
הָאָדָם לְהַבִּיא בְּהֵמָה בְּמִקְוָמוֹ.

וְזוֹהִי כּוֹנֵת הַפְּסוּק: "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִמֶּס קָרְבָן לַה'" - שְׂרָאוּי לְהַקְרִיב קָרְבָן לַה' "מִמֶּס" - מַעֲצָמְכֶם
מִמֶּשׁ. וּמוֹסִיף ה"בן אִישׁ חִי", שְׁנִרְמָז הַדְּבָר גַּם בְּרָאשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל הַמִּלָּה "מִמֶּס" - "מִיִּדָה כְּנֶגֶד מִיִּדָה",
וְעַל-יְדֵי כֶּד יַחֲשׁוּב הָאָדָם שְׁפַל מֶה שְׁעוֹשִׁים לְקָרְבָן, הָיָה רָאוּי שְׂיַעֲשֶׂה לוֹ, מִיִּדָה כְּנֶגֶד מִיִּדָה, כִּי כְּנֶגֶד מֶה
שְׁחָטָא לַה' בְּאִמְצָעוֹת נִפְשׁוֹ, הַנִּמְצָאֵת בְּדָם, כֶּד יִשְׁפֹּד דְמוֹ שֶׁל הַקָּרְבָן. וְכֶנֶגֶד מֶה שְׁפָגְמוּ אֵיבְרִיו - יִשְׁרְפוּ
אֵיבְרֵי הַקָּרְבָן, הַעוֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ.

וְלָכֵן מִטַּעַם זֶה, מִיָּד לְאַחַר שֶׁהַתְּנֻדָה הַחוּטָא עַל רֹאשׁ הַקָּרְבָן עַל שֶׁהַתְּנַהֵג כְּמוֹ בְּהֵמָה וְלֹא הַשְּׁלִיט אֶת
הַמַּח עַל הַלֵּב, הֵנָּה, צָרִיךְ הוּא לְשַׁחוּט אֶת הַבְּהֵמָה וְלִהְפָּרִיד אֶת רֹאשָׁהּ מִן הַגּוֹף/הַלֵּב וּמִשְׂאֵר הָאֵיבְרִים,
כְּדִי שְׂיִתְבּוֹנֵן שֶׁהָיָה רָאוּי לְהַעֲנִישׁ אוֹתוֹ כֶּד, מִיִּדָה כְּנֶגֶד מִיִּדָה בְּעוֹנֶשׁ זֶה, עַל שֶׁהַתְּנַהֵג וְחָטָא "בְּלֵי רֹאשׁ",
כְּבַהֲמָה מִמֶּשׁ.

יְהִי רְצוֹן, שֶׁה' יִזְכְּנוּ לְהַשְׁלִיט אֶת הַמַּח/הַנִּשְׁמָה עַל הַלֵּב וּשְׂאֵר הָאֵיבְרִים, כְּדִי שְׁנַחֲשֵׁב בְּבַחֲנֵינָת אָדָם וְלֹא
בְּבַחֲנֵינָת בְּהֵמָה, חֲלִילָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לַהֲרַח"ק פִּינְחָס פְּרִיֵדְמוֹ)

"אִם אָדָם חָטָא, בְּהֵמָה - מֶה חָטָא?"

עַל הַפְּסוּק בַּתְּהִילִים (לוי, יז): "אָדָם וּבְהֵמָה תּוֹשִׁיעַ ה'", אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁפַל זְמַן שֶׁהָאָדָם הַחוּטָא
עֲדִין בְּחַיִּים - יֵשׁ לוֹ תִקְוָה בְּתִשׁוּבָה. אָבֵל אִם חָס וְחֲלִילָה הוּא מֵת בְּלֹא תִשׁוּבָה, אַז תִּיקוֹנוֹ הוּא רַק
עַל-יְדֵי שֶׁתִּתְגַּלְגַּל נִשְׁמָתוֹ בְּחִזְרָה לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַמָה.

וְזוֹהִי כּוֹנֵת הַפְּתוּב "אָדָם וּבְהֵמָה" - אִם חָס וְחֲלִילָה נִתְחַבְּרוּ אָדָם וּבְהֵמָה, עַל-יְדֵי גִלְגוּל נִפְשׁ הָאָדָם בְּתוֹךְ
הַבְּהֵמָה, כִּי אַז: "תּוֹשִׁיעַ ה'" - אֵין לְאוֹתוֹ אָדָם תְּשׁוּעָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂיִסוּבֵב הַקַּב"ה שְׂאוֹתָהּ הַנִּפְשׁ,
הַמְּגוֹלְגֵלֵת בְּבְהֵמָה, תִּקְבַּל אֶת תִּיקוּנָה עַל-יְדֵי הַקָּרְבָּתָה לְעַלָּה.

וּמַעֲתָה יֵאִיר לָנוּ הַיֵּטִב לְהַבִּין וְלִישֵׁב אֶת הַפְּלִיאָה הַגְּדוּלָה, שְׂשׂוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים: "אִם אָדָם חָטָא, בְּהֵמָה
- מֶה חָטָא?" אוֹלָם לִפִּי מֶה שְׁפָרְשְׁנוּ, אֵין בְּכֶד שׁוּם רְעָה לְבַהֲמָה, אֲלָא אֲדַרְבֵּה - מִכִּיּוֹן שֶׁהַקַּב"ה מְגַלְגֵּל
בְּתוֹךְ הַבְּהֵמָה אֶת נִפְשׁוֹ שֶׁל הַחוּטָא, יֵשׁ לְנַפְשׁ הַחַיִּים תִּיקוּן, עַל-יְדֵי הַקָּרְבָּת קָרְבָן לַה'. וְאִם כֶּד, אֵין לָךְ
טוֹבָה גְּדוּלָה יוֹתֵר מִזֹּו לְבַהֲמָה עֲצָמָה.

"הַזְּמַנִּים קָשִׁים", "אוֹלֵי בְּפַעַם אַחֲרֵת"

סִפֵּר פַּעַם הַמְּגִיד הַמְּפּוֹרָסִים הַגַּה"צ רַבֵּי יַעֲקֹב גְּלִינְסְקִי שְׁלִיט"א: שָׁנָה אַחַת לַפְּנֵי חַג הַפֶּסַח עֲלִיתִי לְבֵיתוֹ שֶׁל עֲשִׂיר
מוֹפְלֵג, כְּדִי לְהַתְרִימוֹ עֲבוּר קַמְחָא דְפַסְחָא. אוֹתוֹ עֲשִׂיר הָיָה גֵר בְּטִירָה מְפּוֹאֲרֵת עִם מְשֻׁרְתִּים, כְּרָאוּי וְכִיאָה לָמִי שְׁזָכָה
אוֹתוֹ הַקַּב"ה בְּעֲשֶׂר וּבְכָל טוֹב. נִכְנַסְתִּי וְאָמַרְתִּי לוֹ: "בְּרוּךְ ה', זָכִיתָ לְשִׁבְתָּ בְּרַחֲבוֹת יְדִים שְׁכּוֹאֵת! אוֹלֵי יִזְכֶּה נָא מֶר
גַּם אַחֲרַיִם לְכַבוֹד הַחַג!". הַתְּחִיל אוֹתוֹ עֲשִׂיר לְהַרְגִישׁ בְּאֵי-נּוֹחוֹת, וְאָמַר לִי: "הַזְּמַנִּים קָשִׁים, אוֹלֵי בְּפַעַם
אַחֲרֵת... שֶׁהַעֲנִיִּים יַחֲזִיקוּ מַעֲמֵד בְּבַקְשָׁה...!". אָמַרְתִּי לוֹ: "נָו, לֹא זָכִיתִי לְזַכּוֹתְךָ בְּמִצְוֹת צְדָקָה, אוֹלֵי תִרְשַׁנִּי לְזַכּוֹתְךָ
בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה?". נַעֲנֶה הָעֲשִׂיר בְּרִצּוֹן רַב, וְהָטָה אֶת אוֹזְנוֹ... הָרִי זֶה בְּחִינָם...

מִיָּד פְּתַחְתִּי בְּמֵאֵמֶר חו"ל בְּגַמְרָא (בְּרִכּוֹת ג'), הַמְּסַפֵּר לָנוּ שְׁחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ אֶל דּוֹד הַמֶּלֶךְ, וְאָמְרוּ לוֹ: "עַמְךָ יִשְׂרָאֵל
צָרִיכִים פְּרַנְסָה". עָנָה לָהֶם דּוֹד הַמֶּלֶךְ "לָכוּ וּפְשְׁטוּ יְדֵיכֶם בְּגִדוֹד", דְּהֵינּוּ צָאוּ לְמַלְחָמָה...

וְתַמְהוּ עַל-כֶּד כָּל הַמְּפָרְשִׁים. שָׁכֵן, אֵיזָה פְּתוּרָן זֶה לְצִאת לְמַלְחָמָה? הָרִי מַלְחָמָה כְּרוּכָה בְּסַכְּנַת נַפְשׁוֹת, וּמִי יִבְטִיחַ
אֶת הַנִּיצְחוֹן, וּמִי עָרַב לָכֶד שֶׁהַשֶּׁלֶל יְהִי רַב וַיִּפְתּוֹר אֶת בְּעִיַת הָעוֹנֵי בְּיִשְׂרָאֵל?

"הָאֵם יֵשׁ לָךְ תִּשׁוּבָה?" - שְׂאֵלְתִי אֶת אוֹתוֹ עֲשִׂיר. לֹא עָנָה לִי. אָמַרְתִּי לוֹ: "בֵּא וְאֶעֱנֶה לְמַעַלְתּוֹ מֶה שְׁתַּרְץ עַל-כֶּד
הַגָּאוֹן מְטַשְׁעֵבִין זִיע"א: צָרִיךְ לְדַעַת, אָמַר הַגָּאוֹן מְטַשְׁעֵבִין, כְּאֲשֶׁר בָּאוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּאוּנָנוּ שֶׁהָעַם קוֹבֵל
בְּאוֹזְנֵיהֶם שְׂאֵין לָהֶם פְּרַנְסָה, וְהַמְּצַב הַכְּלָפְלִי קָשָׁה, רְצוֹ לֹמֵר שְׂאֵין בְּאִפְשָׁרוֹתָם לְתַמּוֹךְ בְּלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה וּבְעֵנֵי
צְדָקָה.

עַל-כֶּד אָמַר לָהֶם דּוֹד הַמֶּלֶךְ בְּחוֹכְמָתוֹ: אֲתָן לָכֶם עֲצָה. עָרְכוּ גִיוֹס כְּלָלִי, וְאֵז עֲמוֹד הַכֶּהֵן וַיְכַרִּיזוּ כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
בְּפָרְשַׁת "שׁוֹפְטִים": "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חֲדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ", מִיָּד תִּרְאוּ כְּמָה רַבִּים יִנְהָרוּ וְיִלְכוּ
לְבֵיתֵיהֶם... וְכִאֲשֶׁר יִמְשִׁיךְ הַכֶּהֵן וַיֹּאמֶר: "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כְּרֵם וְלֹא חָלְלוּ יָלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ", תִּרְאוּ כְּמָה רַבִּים
יִשׁוּבוּ לְכַרְמָם... וְעַל-יְדֵי כֶּד תִּרְאוּ, שְׁפַל מֶה שֶׁהֵם מְדַבְּרִים עַל "זְמַנִּים קָשִׁים" וְעַל חוֹסֵר כְּסָף וּפְרַנְסָה הוּא רַק
דִּיבּוּרִים... וְסִים רַבֵּי יַעֲקֹב וְאָמַר: "כֶּד, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, זָכִיתִי אֶת אוֹתוֹ עֲשִׂיר גַּם בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה וּבְתוֹכַחַת מוֹסֵר עֲקִיפָה,

וְלְבַסּוֹף גַּם זָכִיתִי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ צְדָקָה הַגּוֹנָה...". שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֵלָיו אֲנִי ה' (א' א')

עַל הַפְּתוּב "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" מוּבָא בְּסִפּוֹר "בַּעַל שֵׁם טוֹב" (מִפִּי הַרְהוּ"ק רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק מִקְמָאֲרָנָא):
 "(ש)מֶרֶן הָרַב רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם טוֹב (אָמַר), שְׁפָל הָרְפוּאוֹת לְמַד מֵהַפְּסוּק וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה".

וְצָרִיף לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכֹן, אֵיךְ יִתְכַּן שְׁפָל הָרְפוּאוֹת לְמַד הַבַּעֲשׂוֹט מֵהַפְּתוּב "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"?
 פְּתַח דְּבָרֵינוּ יֵאִיר בְּמֵאֲמָר חו"ל עַל עֲנֻתְנוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (וויק"ר א', טו'): "כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שָׂאִין בּוֹ דַּעַת - נְבִילָה טוֹבָה הֵימְנוּ. (ו)תִּדְעַ לָךְ שְׁכֹן הוּא. צֵא וּלְמַד מִמֹּשֶׁה, אָבִי הַחֲכָמָה, אָבִי הַנְּבִיאִים, שֶׁהוֹצִיא (אֶת) יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְעַל-יָדוֹ נַעֲשׂוּ נִסִּים בְּמִצְרַיִם, וְנוֹרְאוֹת עַל יָם סוּף, וְעַלָּה לְשָׁמַי מְרוֹם וְהוֹרִיד תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְנִתְעַסַּק בְּמִלְאֲכַת הַמִּשְׁכָּן, וְלֹא נִכְנָס (מֹשֶׁה) לִפְנֵי וּלְפָנִים (לְקַדֵּשׁ הַקּוֹדֵשִׁים), עַד שֶׁקָּרָא לוֹ (הַקַּב"ה), שְׁנֵאָמַר: 'וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה'... (וְכָל זֶה) מִחֲמַת שֶׁהִיָּתָה לוֹ (=לְמֹשֶׁה) מִידַת הַדַּעַת (=הַעֲנָוָה). לָכֵן יָדַע בְּעַצְמוֹ שָׂאִין לוֹ שׁוֹם שְׂיָכוֹת אֶל ה', יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, וְלֹא נִכְנָס (לְקַדֵּשׁ הַקּוֹדֵשִׁים) לִפְנֵי שֶׁקָּרָא לוֹ (הַקַּב"ה) שְׁנֵאָמַר 'וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה'..."

וְהֵנָּה, עַל גְּדֵל עֲנֻתְנוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה אוֹמֵר רַבְּנוּ "בַּעַל הַטּוֹרִים" (רַבְּנוּ יַעֲקֹב בֶּן אֲשֶׁר), שֶׁהָאוֹת אֶלְיָי שֶׁל "וַיִּקְרָא" הִיא זְעִירָא, כִּיּוֹן שְׁמֹשֶׁה רָצָה לְכַתּוֹב "וַיִּקְרָא", כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר עַל בְּלַעַם הַרְשָׁע (בְּמִדְרָשׁ כַּג', ד'): "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם" - כְּאִילוֹ הַקַּב"ה נִרְאָה לְמֹשֶׁה בְּמִקְרָה. אוּלַּם הַקַּב"ה אָמַר לְמֹשֶׁה לְכַתּוֹב וְלַהוֹסִיף אֶת הָאוֹת א', כְּדֵי שֶׁתִּתְקַבַּל הַמְּלָחָה "וַיִּקְרָא", אֵיךְ מִשׁוֹם מִידַת הַעֲנָוָה וְהַצְּנִיעוּת שֶׁהִיָּתָה בְּמֹשֶׁה, כְּתַב מֹשֶׁה אֶלְיָי זְעִירָה (וַיִּקְרָא).

וְלְכַאֲוָרָה צָרִיף לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שֶׁהָרִי תוֹרְתֵנוּ הִיא תוֹרַת אֲמֵת, וְאִין לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, וְאֵיךְ הַסְּכִים הַקַּב"ה שְׁמֹשֶׁה יִכְתּוֹב א' זְעִירָא שֶׁל "וַיִּקְרָא", כְּאִילוֹ הוּא יִתְבַּרְךָ נִגְלָה אֵלָיו בְּמִקְרָה? וְהֵלֵא מִקְרָא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", וְכֵן "לֹא כֵן עַבְדֵי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתֵי נְאֻמָּן הוּא פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ..."

אֲלֵא, יֵשׁ לוֹמֵר שְׁאֵמְנָם מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּקֵשׁ לְכַתּוֹב א' זְעִירָא, כְּדֵי לְהַמְעִיט מִכְּבוֹד עַצְמוֹ, אֲבָל הַקַּב"ה הַסְּכִים לְמֵלֵא אֶת בְּקֵשְׁתּוֹ כְּדֵי לְהַגְדִּיל בְּכַף אֶת כְּבוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, לְהַרְאוֹת לְדוֹרוֹת עוֹלָם, לְכָל לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שְׁמֹשֶׁה זָכָה לְמִדְרָגְתּוֹ הַגְּדוֹלָה, לְדַבֵּר עִם הַקַּב"ה "פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאִשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ", בְּזָכוֹת עֲנֻתְנוֹתוֹ הַגְּדוֹלָה.

אֲלֵא שְׁעֵתָה מוֹטְלַת עֲלֵינוּ הַחוּבָה, מָה רָאָה הַכְּתוּב לְלַמְדֵנוּ עַל עֲנֻתְנוֹתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ וְדוּקָא מֵהַפְּסוּק "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה"?

נִקְדִּים מָה שְׁכַתּוּב בְּפִרְשַׁת "פִּינְחָס": "לָכֵן אָמַר: הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם". וּפְרַשׁ רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאֶעֱבְדִינִיהָ מִלֵּאָךְ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאֶעֱשֶׂה אוֹתוֹ) אֶת פִּינְחָס) מִלֵּאָךְ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדֵי) לְבָשֶׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים).

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִדְּבָרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שְׂפִינְחָס הוּא אֱלִיהוּ, שְׂזָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהֲפוֹךְ לְמִלֵּאָךְ, הוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֶׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה, וְכָל זֹאת בְּזָכוֹת שֶׁקָּנָא קִנְאֵת ה', וְהָרַג אֶת זְמַרִי בֶן סְלוּא. וְכֵן גַּם כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ יִלְקוּט פְּרִשְׁת פִּינְחָס): "אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לִקְיֵשׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלִיהוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָה נִתְתָּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה - אֵיךְ לְעִתִּיד לְבוֹא אֵתָה הוּא שְׁעִתִּיד לְתַן (=לְעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי..."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, אֵיךְ נִלְמַד הַדְּבַר שְׂפִינְחָס יַחֲיָה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"?

רַבְּנוּ בְּחִי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׂמַעֲתִי שֶׁהַמְּלָחָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן שְׁלֵא לְמוֹת' - וְזֶה מְחֻזַּק (אֶת) קַבְּלַת רוֹז"ל (=חו"ל) כִּי פִינְחָס זֶה אֱלִיהוּ".

וְאִילוֹ הַגַּה"ק מֵהַר"י אֶסְאָד זצ"ל, בְּסִפְרוֹ "יְהוּדָה יַעֲלֶה", אוֹמֵר: הֵנָּה, יְדוּעַ מַחֲז"ל, שֶׁהָאָדָם מוֹרְכָב מֵאַרְבַּע יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר. וְכֵן יְדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם מִפְּאַת (=בְּגִלָּל) הַתְּגַבְּרוֹת הַיְסוּדוֹת זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן: הָאֵשׁ הַמְתַּגְּבֶרֶת עַל הַמַּיִם, אוֹ הַמַּיִם הַמְתַּגְּבֶרִים עַל הָאֵשׁ, וְכוּ'. וְהֵנָּה, אֱלִיהוּ הַנְּבִיא זָכָה לְחַיּוֹת לְעוֹלָם, מִכִּיּוֹן שֶׁאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו הַתְּמַזְגוּ בְּמִיזוּג שְׁלֵם וּבְשְׁלוֹם, בְּלִי שׁוֹם הַתְּגַבְּרוֹת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנָהוּ, וְלָכֵן מִמִּילָא לֹא חָל עֲלָיו הַמּוֹת. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר הַקַּב"ה: "הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי

שְׁלוֹם" - אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו יַחֲיוּ בְשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוֹם הַתְּגַבְרוֹת הָאֶחָד עַל הַשְּׁנִי, וּמִמִּילָא לֹא יָמוּת, וַיְחִיהָ לְנֶצַח. וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא מִלֵּאכִי עַל פִּינְחָס (מִלֵּאכִי ב', ה'): "בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם" - כְּלוּמָר, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ, לָתֵת לוֹ חַיִּים נְצִחִים, עַל-יַדִּי שְׁנַתֵּתִי לוֹ אֶת הַשָּׁלוֹם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו - אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעָפָר - כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַבְּרוּ יְסוּדוֹתָיו הָאֶחָד עַל הַשְּׁנִי - וְכָךְ יַחֲיָה לְעוֹלָם. וְכָל זֹאת, רַק כְּדֵי לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן.

(וַיֵּשׁ לֹמֵר, שְׁעַל-כֵּן מְכַנִּים חַז"ל (בְּרִכּוֹת ד') אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא בְּשֵׁם "אֱלֹהֵי בְּאַרְבַּע". שָׁכֵן, כָּל אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו - **אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעָפָר** - חַיִּו בְּשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוֹם הַתְּגַבְרוֹת הָאֶחָד עַל הַשְּׁנִי).

וְעַתָּה בֵּא וְרֵאֵה מָה שֶׁכָּתַב הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ הַרְבִּי ר' דָּב בְּעַר מִמְזָרִיטֵשׁ זִיע"א, שֶׁהָאֲדָם הַבוֹרֵחַ מִן הַגְּאוּלָּה וּמַדְבֵּק בְּמִידַת הַעֲנָוָה, הָרִי הוּא זֹכֶה שֶׁאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו לֹא יִתְנַגְּדוּ זֶה לְזֶה וַיַּחֲיוּ בְשָׁלוֹם, וְעַל-יַדִּי כִּדְּיִזְכֶּה לְאַרְכִּיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים.

יְסוּד נִפְלָא זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" (פְּרָשֶׁת "שְׁלַח" וּפְרָשֶׁת "חֻקֹּת") עַל הַכְּתוּב בְּאִיּוֹב (כ"ה, ב'): "עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו". וּפְרָשׁ הַמְדַרֵּשׁ (דְּב"ר ה', י"ב): "מִיכָאֵל כְּלוֹ שְׁלֵג, וּגְבַרְיָאֵל כְּלוֹ **אֵשׁ**, וְעוֹמְדִים זֶה אֶצֶל זֶה, וְאִינֵם מִזִּיקִים זֶה אֶת זֶה".

דְּהִינּוּ, הַמִּלְאָךְ **מִיכָאֵל** הוּא שֶׁר שֶׁל **מַיִם**, מִיַּד הַחֹסֵד, מְצַד יָמִין. וְאֵילּוּ הַמִּלְאָךְ **גְּבַרְיָאֵל** הוּא שֶׁל **אֵשׁ**, מִיַּד הַדִּין, מְצַד שְׂמָאל. וְלְכַאוּרָה הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים הַמִּתְנַגְּדִים זֶה לְזֶה, שֶׁהָרִי הַמַּיִם מְכַבֵּים אֶת הָאֵשׁ, וְהָאֵשׁ מְיַבֶּשֶׁת אֶת הַמַּיִם. עִם כָּל זֹאת, "עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו" - הַקַּב"ה עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּיַנְיָהֶם, שְׂיַחֲיוּ בְּיַחַד בְּשָׁלוֹם זֶה לְצַד זֶה.

וְאוֹמֵר ה'"אוֹהֵב מֵאַפְטָא", שֶׁכָּל הַחוֹמֵר שֶׁבָּרָא הוּא יִתְבָּרֵךְ, מְכִיר בְּכוּחוֹ הַאיִנְסוּפִי שֶׁל הַקַּב"ה וּמִבֵּין אֶת אֶפְסוּיּוֹת עֲצָמוֹ, שֶׁבְּעֵצֵם אֵין לוֹ שׁוֹם כַּח עֲצָמֵי מִשְׁלוֹ, וְכָל אֲשֶׁר לוֹ הוּא רַק מִמָּה שֶׁהַקַּב"ה מִשְׁפִּיעַ עָלָיו בְּרֹב רַחֲמָיו וְחֻסְדָּיו, וַיּוֹדַע הַחוֹמֵר שֶׁהוּא נִבְרָא כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת רְצוֹן ה'. וְלָכֵן בְּנֻדָּאֵי שְׂאִין לְיִסוּדוֹת **אֵשׁ-רוּחַ-מַיִם-עָפָר**, הַמְרַכִּיבִים אֶת הַחוֹמֵר, שׁוֹם רִיב וּמְדוּן עִם אוֹתוֹ כַּח הַפּוֹעֵל כְּנֻגְדוֹ, שֶׁהָרִי הֵם צְרִיכִים לְמַלֵּא אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וּמִמִּילָא חַיִּים **הָאֵשׁ, הַמַּיִם**, הַרוּחַ וְהָעָפָר בְּשָׁלוֹם זֶה עִם זֶה.

וְהֵנָּה, מְלִשׁוֹן הַמְדַרֵּשׁ שֶׁהַבְּאֵנוּ לְעֵיל, "ש(כ)ל תְּלַמִּיד חֻכָּם שְׂאִין בּוֹ דַּעַת - נְבִילָה טוֹבָה הַיְמָנוּ", מְדוּבָר עַל תְּלַמִּיד חֻכָּם הַמִּתְנַגְּאָה, כִּיּוֹן שְׂאִין בּוֹ דַּעַת, וּמִכָּאֵן מִשְׁמַע שֶׁהַדַּעַת הוּא לְשׁוֹן "עֲנָוָה".

וְלָכֵן אָמְרוּ חַז"ל בְּגִמְרָא (סוֹטָה ה', א'): "אָמַר רַב יוֹסֵף: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם מִדַּעַת קוֹנוֹ (=הַקַּב"ה), שֶׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵנִיחַ כָּל הָרִים וּגְבַעוֹת, וְהִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ עַל הַר סִינַי (הַנְּמוּדָּ שֶׁבְּהָרִים)". וְמַהִי "דַּעַת קוֹנוֹ" (=הַקַּב"ה)? אֹמֵר רַש"י: "דַּעַת קוֹנוֹ, לְאַהוּב אֶת הַנְּמִיכוֹת". דְּהִינּוּ, שֶׁצְרִיךְ הָאָדָם לְהִנְמִיד אֶת עֲצָמוֹ וְלִהְיֵדְבֵק בְּמִידַת הַעֲנָוָה.

וְהֵנָּה, יְדוּעַ ש"דַּעַת" הוּא גַם לְשׁוֹן הַתְּקַשְׁרוֹת וְהַתְּחַבְּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרָאשִׁית ד', א'): "וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהוֹ אֲשֶׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן".

וּמִטַּעַם זֶה נִקְרָאת מִיַּד הַעֲנָוָה בְּתוֹאֵר "דַּעַת". שָׁכֵן, מִי שְׁזוֹכֶה לְמִידַת הַעֲנָוָה הָרִי הוּא מְחַבֵּר אֶת אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ בַּל יָמוּט, וְעַל-יַדִּי כִּדְּיִזְכֶּה לְשָׁנִים וְחַיִּים אַרוּכִים. (שָׁכֵן, כְּאֹמֵר, אַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו חַיִּים וּמִתְמַזְגִים בְּמִיזוּג שְׁלֵם וּבְשָׁלוֹם, בְּלִי שׁוֹם הַתְּגַבְרוֹת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנָהוּ, וּמִמִּילָא לֹא חָל הָאָדָם הַזֶּה הַמְּוֹת בְּמַהֲרָה.

בְּדָרְךָ זֶה נַעֲלָה בְּמִסִּילָה לְבָאֵר מָה שֶׁפִּתַּח הַכְּתוּב בְּפִרְשֵׁת הַקּוֹרְבָנוֹת בְּפָסוּק: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה", כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ בְּכֶדְּ עַל **עֲנוּתָנוֹ** שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁלֹּא נִכְנָס לְאַהֲלֵ מוֹעֵד עַד שֶׁהַקַּב"ה קָרָא לוֹ, וְעַל-כֵּן מוֹרָה ה'־א' הִזְעִירָא שֶׁל "וַיִּקְרָא".

וְלָכֵן אָמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ (נֶלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי תְהִילִים נ"א, רַמְזוֹ תַשְׁס"ו): "'זָבַחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבְרָה'. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: כְּמָה גְדוֹלִים נְמִיכֵי-רוּחַ (=הַעֲנוּים). (שָׁכֵן), בְּזָמַן שֶׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, אָדָם מִבִּיא עוֹלָה - שֶׁכֶּר עוֹלָה בְּיָדוֹ. (מִבִּיא) מִנְחָה - שֶׁכֶּר מִנְחָה בְּיָדוֹ. אֲבָל, מִי שֶׁדַּעַתוֹ שֶׁפִּלְהָ (=עֲנוּ) - מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵילּוּ הַקְּרִיב כָּל הַקּוֹרְבָנוֹת, שְׁנֵאָמַר: 'זָבַחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבְרָה'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאִין תְּפִילָתוֹ נִמְאָסֶת, שְׁנֵאָמַר: 'לֵב נְשִׁבֵר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה'".

וְשִׁנִּינוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשִׁין לו'): "**יָצָרוּ** שֶׁל הָאָדָם מִתְגַבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם, וּמִבְּקֶשׁ לְהִמִּיתוֹ... וְאֵלְמִלָּא הַקַּב"ה עוֹזְרוֹ (=עוֹזֵר לְאָדָם) - אֵין (הָאָדָם) יְכוֹל לוֹ (=לְיָצֵר הָרַע)...". הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִכָּאֵן, שְׂאִין בְּכַח הָאֲנוּשִׁי לְהַתְּגַבֵּר עַל **תִּיצָר** לְלֹא עֲזַרַת ה' יִתְבָּרֵךְ.

לָכֵן, נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁבַעֵל הַגְּאוּלָּה (שֶׁכְּפִי שֶׁלְמַדְנוּ, אֵין הַקַּב"ה רוֹצֵה לְדוֹר עֲמוֹ), אֵין לוֹ עֲזַרַת שְׂמִים לְהַתְּגַבֵּר עַל **תִּיצָר הָרַע**, וּמִמִּילָא עַל-יַדִּי כִּדְּיִזְכֶּה הוּא נִכְשֵׁל בְּכָל הַעֲוֹנוֹת.

(עֲנִין זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּ"שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה" לְרַבְּנוּ יוֹנָה, שֶׁעַר רֵאשׁוֹן, אוֹת כ"ז: "וּבַעֵל הַגְּאוּלָּה נִמְסָר בְּיַד יָצָרוֹ, כִּי אֵין עֲזָרַת הַשֵּׁם עֲמוֹ, אַחֲרֵי אֲשֶׁר הוּא תוֹעֵבֶת ה'").

וְהֵנָּה, מְבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהֱרַר (תִּיקוּן כ"ד, קַלְטִי, מִתוֹרָגִים): "כְּאֲשֶׁר פּוֹגֵם אָדָם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת שְׁלוֹ, כְּאֵילּוּ פּוֹגֵם בְּנַפְשׁוֹ, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר ו', י"א): 'וְכִפַּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנַּפְשׁוֹ, וּבְאוֹתוֹ זָמַן מִתְפָּרֵד יְסוּד הָאֵשׁ מִיְסוּד

המים, ויסוד הרוח מיסוד העפר... וכאשר הוא פוגם בהם מתפרדים היסודות, ויש בהם מחלוקת שהיא הפירוד... ולכן צריך להביא קורבן מאותם המינים שפגם בהם כדי לקרב... (את) ארבעת היסודות שיש בהם (עתה) פירוד. ובאותו זמן שמתקרבים היסודות זה כלפי זה, מיד שורה הקב"ה עליהם, והשטן בורח. ואם אינו בורח - אש הקרבן שורפת אותו".

לפי האמור, מאחר ושרש כל החטאים הוא **הנאווה** שהוא היפך **הענוה**, שאז אין הקב"ה רוצה לדור עם אדם כזה ולהשרות עליו את שכנתו. ולכן על-ידי כך אין לו סיוע מן השמים להתגבר על יצרו. ונמצא כי החוטא המתגאה גורם פגם גדול בכל ארבעת היסודות. שכן, מאחר ואינם נכנעים אחד לחברו בענוה, וכל אחד רוצה להתגבר על חברו (**האש** על **המים** והרוח על העפר וכן להיפך). הנה על-ידי כך עלול האדם להגיע עד שערי מות.

ועתה יובן מה שהקדים הכתוב ללמדנו על **ענותנותו** של משה לפני פרשת הקורבנות. שכן, צריך להשפיל להבין כי מי שהולך בדרך של משה, להיות **ענו ושפל-רוח**, לא רק מובטח לו שלא יחטא, אלא על-ידי מידת **הענוה** יתבטלו ארבעה יסודותיו זה לעומת זה, ולא ירצו להתגבר זה על זה, אלא ידורו ביחד, בשלום ובשלחה. וממילא לא יחלה האדם, ויארץ ימים ושנים ארוכות.

ומעתה יאיר לנו מה שאמר הבעש"ט הקדוש זיע"א, שלמד את כל הרפואות מהכתוב "ויקרא אל משה". שכן, כל המחלות כן הן בגלל מידת **הנאווה** של האדם, שחדרה לכל ארבעת יסודותיו, וכל אחד מהיסודות רוצה להתגבר על חברו. ולכן צריך לדעת, שכל ההולך בדרך של משה רבנו, להיות **ענו ושפל-רוח**, אינו צריך לקורבנות. וזאת, כי מידת **הענוה** תחדור לכל ארבעת יסודותיו, שיתבטלו לרצון ה', לפעול יחד כאיש אחד בלב אחד, למלא את רצון ה'. וזהו שרש כל הרפואות, לרפא כל חולי וכל מדוה, ולזכות לאריכות ימים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בניסון נגאלו (ישראל ממצרים), ובניסון עתידים להגאל" (ר"ה יא')

כידוע, חדש **ניסון** הוא מלשון **נס**, ואמרו חז"ל בגמרא: "**בניסון** נגאלו (ישראל ממצרים), **ובניסון** עתידים להגאל", וכמו שהקב"ה עשה נסים לאבותינו בחדש זה, כך יעשה גם לנו נסים, ויגאלנו במהרה גאולה כללית. וצריך לדעת, שסגולת חדש ניסון היא לא רק לגאולה הכללית של כל ישראל, אלא גם לגאולה הפרטית לכל אחד ואחד מעם ישראל. ולכן צריך להתאמץ ולהתפלל על הרפואה והפרנסה. והנה, שנינו במשנה (ראש השנה טז): "**בפסח** נידונים על התבואה" (התבואה מסמלת את הפרנסה), וכפי שמובא גם בגמרא (ראש השנה טז): "**תנא דבי רבי ישמעאל**: בארבעה פרקים העולם נדון: בפסח - על התבואה..."

וצריך לדעת שהפרנסה שלנו היא בבחינת נס, שכן אמרו חז"ל (פסחים קיח): "**קשיו** מזונותיו של האדם בקריעת ים סוף". וכן למדנו בגמרא בענין זיווגו של האדם (סוטה ב'): "**אמר רבה בר בר חנה**, אמר רבי יוחנן: **וקשיו** (=וקשה) לזווג (את האיש ואת האשה) בקריעת ים סוף".

נמצא לפי זה, כי הפרנסה והזיווג של האדם קשים בקריעת ים סוף, היות **והמקטרגים** מתאמצים בכל כוחם, בכל מיני תחבולות, לבטל את זיווגו ואת פרנסתו של האדם. ולכן, כדי שהאדם יזכה לזיווג ולפרנסה, צריך הוא לעורר את הבחינה הזאת של נס קריעת ים סוף.

ולכן, כאמור, הפרנסה באה דרך בחינת נס (=דבר שהוא מעל הטבע), שיורד לתוך הטבע. וכפי שרואים, שאותיות "נס" נמצאות באמצע המלה **פרנסה**, ונכנסות בתוך אותיות **פרה** המסמלת את עולם הטבע הבהמי. על-כן, כל המקדש והמעלה את הגוף, שהוא בהמי, זוכה לפרנסה ולברכה, בבחינת נס. ויש עוד להוסיף, ש"פרנסה" היא אותיות "**רסן פה**". לומר לך, שכל מי שמקדש ושם רסן לפיו - לא לאכל ממה שלא שלו, ולא לדבר מה שלא צריך - זוכה לקבל פרנסה ושפע רב טוב משמים. "ושחט אתו על ירך המזבח..."

פעם באו אל רבי ישראל מסלנט נציגי אחת הקהילות שבליטא, ובקשו ממנו הסכמה לפטר את השוחט, שנתקבל לא מכבר לעירם. שאל רבי ישראל את אורחיו: מה פגם מצאתם באותו שוחט? כלום אינו ירא-שמים מספיק? או שמא אין הוא בקיא בהלכות שחיטה כדת וכדין?

מורנו ורבנו! קראו האורחים פה אחד - השוחט החדש בעירנו הוא ירא-שמים מופלג, וגם תלמיד חכם גדול, הבקיא בהלכות שחיטה, ללא צל של פקפוק. אולם, לדעת כמה בעלי-בתים חשובים בעירנו, אין שוחט זה מומחה גדול במלאכתו, ויש גם המרננים אחריו שהוא חלש בגופו, ואינו אווז אחיזה איתנה את החלף (=סכין השחיטה). הרגיע רבי ישראל את הדוברים הנרגשים, והפציר בהם בנעם לשונו, שלא יקפחו חלילה את פרנסתו של אותו שוחט, המטופל באשה ובילדים רכים. ובין השאר אמר להם רבי ישראל: לדידי (=לפי דעת), עדיף לקבל שוחט שהוא תשעים ותשע אחוז יהודי ואחוז אחד שוחט, מאשר לקבל שוחט שהוא תשעים ותשע אחוז שוחט ואחוז אחד יהודי...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לֵה'" (א, ב) (על פי "אוֹרֵחַ שֶׁל תּוֹרָה" להר"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

יְדוּעַ שֶׁהַבְּרָכָה "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ הַעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי". תִּקְנֵנוּ לָנוּ חַז"ל עַל לְבִישַׁת נַעֲלָיִם לְרַגְלֵנוּ, כְּמִבּוֹאֵר בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ (או"ח סימן מו', סעיף א'): "כְּשֶׁנוֹעֵל מִנְּעֻלָּיו יִבְרַךְ שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִיָּן זֶה. שָׁכֵן, מְדוּעַ תִּקְנֵנוּ לָנוּ חַז"ל לְבָרֵךְ עַל נַעֲלֵת הַמְּנַעַל "שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי"? שָׁכֵן, אֵיךְ עַל-יְדֵי נַעֲלֵת הַמְּנַעַל נִכְלָלִים/נַעֲשִׂים כָּל צוּרְפֵינוּ?

תְּחִילָה, נִקְדֵּים לְהַבִּיא מָה שֶׁפְּתַב הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ (בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְרַבּוֹ הַמַּהֲרַש"ס): "וְצָרִיךְ לְתַת טוֹב טַעַם וְדַעַת... לְנַעֲלֵת מְנַעֲלִים (ו) בְּרָכָה זוֹ ("שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי"). וְקִבְּלַתִּי מִמּוֹרֵי הַגָּאוֹן הַחֲסִיד מַהֲרַש"ל, שֶׁהֶעֱנִין הוּא כְּפִי מָה שֶׁאָמַר דּוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּמַעֲלַת הָאָדָם (תְּהִלִּים ח', ו'): 'וְתַחֲסִרְהוּ מַעֲט מֵאֱלֹהִים... תִּמְשִׁילְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדִיד, כֹּל שֶׁתָּה(=הַבְּרִיאָה) תַּחַת רַגְלָיו (שֶׁל הָאָדָם), צִנָּה וְאֲלָפִים כָּלֵם וְגַם בְּהַמּוֹת שְׂדֵי. (כְּלוּמֶר), הַקַּב"ה בְּרָא ד' מְדַרְגּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ: א) הַדּוּמָם. ב) הַצּוּמָח, שֶׁעוֹלָה עָלָיו וְיוֹנֵק מִמֶּנּוּ. ג) בְּעַלֵי הַחַיִּים, הַעוֹלִים עַל הַצּוּמָח וְאוֹכְלִים מִמֶּנּוּ. ד) חֵי מְדַבֵּר, הוּא הָאָדָם, הַמוֹשֵׁל בְּבַעֲלֵי הַחַיִּים, אוֹכְלֵם וּמְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶם וְעוֹלָה (עֲלֵיהֶם).

וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר: 'כֹּל שֶׁתָּה(=הַבְּרִיאָה) תַּחַת רַגְלָיו (שֶׁל הָאָדָם) צִנָּה וְאֲלָפִים, רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שְׁאֵם) מוֹשֵׁל (הָאָדָם) בְּבַעֲלֵי הַחַיִּים... כָּל שָׁכֵן, שְׁמוֹשֵׁל בְּצוּמָח וּבְדוּמָם שֶׁתַּחֲתֵיהֶם. נִמְצָא, שֶׁהַכֹּל תַּחַת רַגְלֵי הָאָדָם. וְכִשְׁלוֹקַח הָאָדָם הַעוֹר מִהַבְּהֵמָה, (כְּדִי) לַעֲשׂוֹת מְנַעֲלִים לְמַדְרָךְ כָּף רַגְלָיו, (דְּבַר זֶה) מֵרָאה בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא הַמוֹשֵׁל, וְהַכֹּל תַּחַת רַגְלָיו מִמֶּשׁ. וּמִצַּד... (זֶה) נִמְצָא מִבּוֹאֵר, שֶׁנַּעֲשׂוּ לוֹ כָּל הַצְּרָכִים, שֶׁהָרִי מוֹשֵׁל הוּא בְּכָל מָה שֵׁישׁ בְּעוֹלָם. עַל-כֵּן כְּשֶׁנַּעֲל מְנַעֲלָיו מִבְּרָךְ "שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי".

הִנֵּה, כִּי כֵן יֵאִירוּ עֲנִינֵנוּ לְהַבִּין אֵת נוֹסַח הַבְּרָכָה עַל לְבִישַׁת נַעֲלָיִם, "שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי". שָׁכֵן, בְּכַךְ שֶׁאֵנוּ מְשַׁתְּמֵשִׁים עִם עוֹר שֶׁל בַּעַל חֵי, לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ נַעֲלָיִם לְדְרוֹךְ עֲלֵיהֶם, אֵנוּ מֵרָאִים שֶׁהַקַּב"ה הַשְּׁלִיט אֵת הָאָדָם עַל כָּל הַבְּרִיאָה, בְּבַחֲיִנַת "תִּמְשִׁילְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יְדִיד כֹּל שֶׁתָּה(=הַבְּרִיאָה) תַּחַת רַגְלָיו (שֶׁל הָאָדָם), צִנָּה וְאֲלָפִים כָּלֵם וְגַם בְּהַמּוֹת שְׂדֵי".

שְׁהָרִי, אִם הָאָדָם שׁוֹלֵט בְּבַעַל הַחֵי (שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַדּוּמָם וְהַצּוּמָח), עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בְּדוּמָם וּבְצוּמָח הַנְּמוּכִים, שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּתוֹךְ בַּעַל הַחֵי. לְכֵן תִּקְנֵנוּ לָנוּ חַז"ל לְבָרֵךְ עַל נַעֲלֵת הַנַּעֲלָיִם מֵעוֹר שֶׁל בְּהֵמָה "שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי", כִּי בְּנַעֲלָה זוֹ הַתְּבַרֵר שֶׁהַקַּב"ה הַשְּׁלִיט אֵת הָאָדָם עַל כָּל הַבְּרִיאָה. וְעַתָּה, בֵּא וְרָאה מָה שֶׁמְצִינֵנוּ בִּיאֹר חֵדֶשׁ עַל נַעֲלֵת הַמְּנַעַל, בְּמִשְׁנֵתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל הַ"אֲגָרָא דְּפִרְקָא", הָאוֹמֵר (סִימָן דֵּשׁ), שֵׁ. עֲנִיָּן לְבִישַׁת הַמְּנַעֲלִים הוּא כְּדִי שֶׁלֹּא יִגַּע בְּשָׂרוֹ (שֶׁל הָאָדָם) עַל הָאֲדָמָה, כִּי בַּחֲטָאוֹ שֶׁל הָאָדָם הָרָאוּשׁוֹ נִתְקַלְלָה(=הָאֲדָמָה), עַל-כֵּן עוֹשִׂין הַפֶּסֶק בֵּין הַרְגֵל לְאֲדָמָה (הַמְּקוּלְלָת).

(אוּלָם) בְּמִקּוֹם אֲדָמַת קֹדֶשׁ, שְׁשָׁם) יִצְאָה הָאֲדָמָה מִכָּלל 'אֲרוּר' לְיִבְרוּךְ, יֵשׁ לִילָךְ יַחַף(=לֹא נַעֲלָיִם). וְזֶהוּ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת ג', ה'): 'שֶׁל נַעֲלִיךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדָמַת קֹדֶשׁ הוּא".

מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"אֲגָרָא דְּפִרְקָא", אֵנוּ לְמַדִּים שֶׁהַסִּיבָה שֶׁאֵנוּ נוֹעֲלִים נַעֲלָיִם הִיא כְּדִי לְהַפְרִיד בֵּינֵינוּ לְבֵין הָאֲדָמָה, שֶׁנִּתְקַלְלָה בַּחֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹ. וְזֹאת, כְּפִי שֶׁפְּתוּב (בְּרַאשִׁית ג', יז'): "וַיִּלְאָדָם אֱמֵר כִּי שְׁמַעַת לְקוֹל אֲשַׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרְךָ...". אוּלָם, בְּמִקּוֹם שֶׁהָאֲדָמָה שֵׁם נִתְקַדְּשָׁה, צְרִיכִים אֵנוּ לְהוֹרִיד אֵת הַנַּעֲלָיִם, כְּדִי לְהוֹרִית עַל קְדוּשַׁת הָאֲדָמָה, שֶׁיִּצְאָה מִכָּלל "אֲרוּר" לְכָלל "בְּרוּךְ".

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"אֲגָרָא דְּפִרְקָא", שֶׁזֶהוּ הַטַּעַם לְמָה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל בְּגִמְרָא (שְׁבַת קכ"ט): "אֱמֵר רַב יְהוּדָה, אֱמֵר רַב: לְעוֹלָם יִמְכּוֹר אָדָם קוֹרוֹת בֵּיתוֹ, וְיִקַּח מְנַעֲלִים לְרַגְלָיו". וְזֹאת, כִּיּוֹן שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהַפְסִיק בֵּינוּ לְבֵין הָאֲדָמָה שֶׁנִּתְקַלְלָה. וְהַפֶּסֶק זֶה הוּא רַק עַל-יְדֵי שְׁשִׁישִׁים הָאָדָם "מְנַעֲלִים לְרַגְלָיו".

(בְּסִפֵּר "רוּחַ חַיִּים" לְהַגַּה"ק רַבֵי חַיִּים פְּלֶאגִי (או"ח סימן תקנ"ד, אוֹת ב')) הוּא מְבִיא גַם אֵת הַטַּעַם הַנִּי"ל, שֶׁנַּעֲלֵת נַעֲלָיִם הוּא כְּדִי לְהַפְסִיק בֵּין הַרְגֵל לְבֵין הָאֲדָמָה הַמְּקוּלְלָת. וּמוֹסִיף עַל-כֵּן רָמַז נָאֵה, בְּשֵׁם בְּנוֹ וּמְמַלָּא מְקוֹמוֹ הַגַּה"ק רַבֵי אֲבָרְהָם פְּלֶאגִי, שֶׁ"נַּעֲל" - רֵאשִׁי תִיבוֹת "נִחַש - עֶפֶר לְחֵמוֹ". לְרֵמוֹז, שֶׁתְּכַלִּית נַעֲלֵת הַנַּעֲלָיִם הִיא לְהַפְסִיק בֵּין הָאָדָם לְבֵין עֶפֶר הָאֲדָמָה, שֶׁהִיא לְחֵמוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ).

וְזוֹהִי גַם הַסִּיבָה, אוֹמֵר הַ"אֲגָרָא דְּפִרְקָא", שֶׁאֵנוּ מְבָרְכִים בְּבִרְכוֹת הַשַּׁחַר עַל נַעֲלֵת הַמְּנַעַל "שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צְרָכָי". שָׁכֵן, כָּל צְרָכָיו שֶׁל הָאָדָם מְסַתְּכָמִים בְּכַךְ שֶׁהוּא רוֹצֵה לְחַפּוֹץ בְּבִרְכָה, וְלְהַפְסִיק אֵת הַקְּלָלָה. וְלָכוֹן,

אומר ה"אגרא דפרקא", ביום הכיפורים, ביום הקדוש, אסור לנעול מנעל, כיון שהארץ מתקדשת בקדושת יום הכיפורים ויוצאת מקללה לברכה, וכיון שפך אסור לנו להפסיק על-ידי נעילת הסנדל בינינו לבין הארץ שהתקדשה.

ומוסיף ואומר ה"אגרא דפרקא", שפך הוא הדבר ביום תשעה באב: יום זה נאסר אף הוא בנעילת המנעל, כדי להורות על הגאולה העתידה לבוא. שכן, אמרו חז"ל, שביום תשעה באב נולד משיח בן דוד, שיגאל אותנו במהרה. ומכיון שפך, ויום תשעה באב רומז על הגאולה העתידה, שאז, כידוע, יתוקן חטא אדם הראשון, והארץ תצא מקללה לברכה, לכן אין אנו נועלים מנעל ביום זה - כדי להורות שהמשיח הוא שיגאלנו ויוציא את הארץ מקללה לברכה.

כיון שבאנו לידי כך, יאיר לנו גם להבין את ביאור האריז"ל ("לקוטי תורה וטעמי המצוה" ו"יקרא"), שמה שצונו הקב"ה להביא קרבן מן הבהמה, הוא כדי להעלות את הדומם, הצומח, החי והמדבר אל ה'. כי בכך בקש הקב"ה ללמדנו, שתכלית בריאת האדם בעולם הזה היא, שיעלה ויקדש לה' את כל הבריאה, על ארבע בחינותיה - דומם, צומח, חי ומדבר.

ולכן כתוב בפרשה (ויקרא א', ד'): "וסמך ידו על ראש העלה, ונרצה לו לכפר עליו". דהינו, ש**חוטא** צריך לסמוך את ידיו על ראש העולה ולהתנדות, על שלא נתעלה (בזמן **החטא**) מעל דרגת הבהמה, ועל-ידי כך לא קים כראוי את הפסוק "כל שתה(=הבריאה) תחת רגליו".

וכאשר **החוטא** עושה כך, וסומך ידיו על ראש הבהמה, הנה עושה הוא בכך פועל דמיוני, שצריך הוא להיות למעלה מהבהמה, ועל-ידי כך "ונרצה לו לכפר עליו".

"וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנדך תקריב מלח"

על הפתוב: "וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח... על כל קרבנדך תקריב מלח", אומרים חכמי ישראל, שבפסוק זה נזכרת המלה "מלח" שלש פעמים. ויש לומר שלכן כתב רבנו הרש"ש זיע"א בסידור הפנות, שצריך לטבול את פרוסת הלחם של "המוציא" במלח שלש פעמים, שהרי "מלח" הם אותיות "לחם".

ויש עוד לומר, שהנה נאמר בגמרא (ברכות ה'): "רבי שמעון בן יוחאי אומר: שלש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכלם, לא נתנו אלא על ידי יסורין, ואלו הן: תורה, וארץ ישראל, והעולם הבא". והנה, המלח רומז ל**ייסורין**, כפי שכתוב שם בגמרא, וכמו שהמלח ממתק את הבשר, כך **הייסורין** ממתקין(=מנקים ומטהרים) את האדם (מעונותיו). ולכן נזכר בפסוק שהבאנו לעיל ("וכל קרבן מנחתך במלח...") שלש פעמים מלח, לרמזו לשלש המתנות הנ"ל (ויש להוסיף, ששלש פעמים שם הוי"ה(=26) הוא כמנין **מלח/לחם(=78)**).

והנה, אמרו חז"ל, ונפסק להלכה בשלחן ערוך (או"ח סימן קס"ז), שצריך להיות מלח בתוך הסעודה. שכן, מובא במדרש רבה ("עקב"), כי כל מה שאוכלים ישראל בעולם הזה אינו אלא מכח **הייסורין** שבאים עליהם. (שהרי **הייסורין** ממתקין(=מנקים ומטהרים) את כל עונותיו של אדם) לכן נתנו את המלח בתוך הסעודה, לרמז שכל מה שאנו אוכלים, אינו אלא מכח **הייסורין** שדומים למלח, ורק בזכותם אנו אוכלים בעולם הזה. ויש להוסיף, ש"ולא תשבית מלח" ראשי תיבות "**מות**" - לומר, שהשם מלח על שלחנו (עין ברמ"א שם) ינצל **ממגיפה וממות**, ויארץ ימים.

וראוי להוסיף, ש"מלח ברית אלהיך" סופי תיבות **חת"ך** - שם קדוש הממונה על הפרנסה - רמז לכך שבאשר אנו מברכים "המוציא" צריכים לכוון בפסוק "פוחת את ידך" גם על סופי התיבות של הפסוק, אשר מהם מתקבל השם הקדוש **חת"ך**, כדי שנושפע שפע רב טוב משמים, אכ"ר. אשר נשיא יחטא

מסופר על ה"חפץ חיים", שנסע פעם עם בעל עגלה, ובדרך שפך לפניו העגלון את מרי נפשו וצרותיו: הנה סוסי הטוב, שהביא לי פרנסה בשפע מעד ונפח את נשמתו, ומאז נתקפחה מאד פרנסתי, ומדוע מגיע לי גורל זה? אמר ה"חפץ חיים" לעגלון: אל לנו לבוא בטענות כלפי הקב"ה, כי "צדיק ה' בכל דרכיו, וחסיד בכל מעשיו", ויתכן ואינך מקים כראוי מצות שבין אדם לחברו, ולכן, מודדים לך מן השמים מידה כנגד מידה. וכי מעולם לא קרה לך שקבעת מחיר עם הנוסע, ותוך כדי הנסיעה דרשת הוספה?

הטפת המוסר של ה"חפץ חיים" לא נעמה כלל לאזניו של בעל העגלה, ולכן שסע את דברי הרב בשאלה: ומדוע גנבו אשתך מכוודו בתחנת הרכבת את מעיל הפרוה שלו? האם גם זה היה ענש מן השמים? ואתה חושב שאני צדיק? - השיב לו ה"חפץ חיים" - גם אני חוטא בענייני ממונות. הרי אני עוסק במכירת הספרים שחברתי, ולפעמים יש בספר דף קרוע או מטושטש. אמנם אני עובר על כל דף ודף, אבל שגיאות מי גבין, ותמיד יש כאלו, ובודאי הקונים מתבישים להגיד לי זאת, ועל-כן באתי על עונשי...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אָדָר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" (ה-אל"ף שֶׁל "וַיִּקְרָא" הַיָּדוּשׁ כְּאוֹתוֹת כְּתוּב "וַיִּקְרָא", אֲשֶׁר רוֹמְזוּ עַל כְּתוּב בְּמַגִּילַת אֶסְתֵר (ח, טז): "לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשׁוֹן וַיִּקְרָא")

ה"שְׁפַת אֲמַת" מְבַאֵר בְּמִשְׁנַתוֹ הַטְּהוֹרָה (פּוּרִים תרמ"ח), שְׁמֵרְדֵכִי הַיְּהוּדִי נִקְרָא "אִישׁ יְהוּדִי... (ו) אִישׁ יְמִינִי", כִּינּוּן שְׁשׁוֹרְשׁוֹ הֵם מִשְׁנֵי שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. אִמּוֹ שֶׁל מֵרְדֵכִי הָיְתָה מִשְׁבֵּט יְהוּדָה, וְלָכֵן נִקְרָא "אִישׁ יְהוּדִי". וְאִילוֹ אָבִיו הָיָה מִשְׁבֵּט בְּנֵימִין, וְעַל-כֵּן הוּא נִקְרָא "אִישׁ יְמִינִי".

אִם כֵּן, צָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכֵן, מִהֵי הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָּה שֶׁל מֵרְדֵכִי, שֶׁהִיא "אִישׁ יְהוּדִי... (ו) אִישׁ יְמִינִי"? תְּחִילָה, נִקְדָּיִם לְהַבִּיא מָה שְׁמַצִּינוּ בְּמִדְרָשׁ, שֶׁהַקְּב"ה חָנַן אֶת רַחֵל וְלֹאָה בְּשְׁנֵי כּוֹחוֹת נְפֻלָּאִים: אֶת כַּח הַשְּׁתִּיקָה נִתֵּן לְרַחֵל אֲמִנּוֹ, וְאִילוֹ אֶת כַּח הַדִּיבּוּר/הַהוֹדָאָה נִתֵּן לְלֹאָה אֲמִנּוֹ.

וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ע"א/ ה), עַל הַפְּתוּב, "וְתִהְיֶה עוֹד וְתִלְדַּבֵּר בֵּן וְתֹאמֶר הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ה' עַל כֵּן קִרְאָה שְׁמוֹ יְהוּדָה": "לֹאָה תִפְסָה פֶּלֶךְ (=כַּח) הוֹדָה, וְעַמְדוֹ הַיְמָנָה (=מִמְנָה) בְּעֵלֵי הוֹדָה - יְהוּדָה, (שְׁאֹמֶר) (בְּרֵאשִׁית ל"ח): 'וַיֹּאמֶר צְדָקָה מִמִּנִּי. דוּד, (שְׁ) אֹמֶר (תְּהִלִּים קל"ח): 'הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב'. דְּנִיָּאֵל, (שְׁ) אֹמֶר (דְּנִיָּאֵל ב'): 'לֵךְ אֱלֹהֵי אָבִיךָ מִיְּהוּדָה וּמִשְׁבֵּט אָנָּה (=לֵךְ אֱלֹהֵי אָבוֹתַי אֲנִי מוֹדָה, וְאוֹתָךְ מִשְׁבֵּט). (וְאִילוֹ) רַחֵל תִּפְסָה (=כַּח) הַשְּׁתִּיקָה, (שְׁהָרִי לֹא סִפְרָה לִיעֶקֶב כִּי לָבָן עוֹמֵד לְהַכְנִיס אֶת אַחוֹתָהּ לָאָה בְּמִקוּמָה). וְעַמְדוֹ כָּל בְּנֵיהָ בְּעֵלֵי מִסְטִירִין (=לְשׁוֹן סֵתֶר). בְּנֵימִין, (שְׁנִקְרָא) 'שְׁפָה' - יֵשׁ פֶּה - יוֹדַע בְּמַכִּירְתּוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וְאִינוֹ מְגִיד. שְׁאוּל (ש"א י'): 'וְאֵת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ'. (ו) אֶסְתֵר (אֶסְתֵר ב'): 'אֵינִי אֶסְתֵר מְגִדַת מוֹלְדָתָהּ וְאֵת עַמָּה'..."

וְכֵן מוּבָא בְּמִדְרָשׁ תְּנַחוּמָא, "וַיִּצְא": "אֹמֶר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כָּל יְמֵי גְדֻלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצְאָתִי לְגוֹף טוֹב אֶלָּא שְׁתִּיקָה. רַחֵל תִּפְשָׁה (=הַשְּׁתִּיקָה) בְּשְׁתִּיקָה, עַמְדוֹ זֶרַעַה בְּשְׁתִּיקָה (=הַנְּחִילָה רַחֵל אֶת מִידַת הַשְּׁתִּיקָה לְזֶרַעַה). רֵאֲתָה סְבִלּוֹנוֹתֶיהָ (=מִתְנַוֶּתֶהָ) בְּיַד אַחוֹתָהּ, וְשְׁתִּיקָה. בְּנֵימִין (שְׁהִיא בֶן רַחֵל)... הָאֲבָן שְׁלוֹ מִן הָאֶפּוֹד (נִקְרָאת) 'שְׁפָה'. (וּמִדּוּעַ נִקְרָאָה כֵּן? שְׁכֵן), יוֹדַע (הִיא בְּנֵימִין) בְּמַכִּירַת יוֹסֵף, (וְהִיא) שׁוֹתֵק. (וְזֶהוּ) 'שְׁפָה' - יֵשׁ לוֹ פֶּה וְשׁוֹתֵק".

עֲנִיָּן זֶה מוּבָא גַם בְּמִדְרָשׁ (אֶסְתֵר רַבָּתִי ו', יב'): "אֵינִי אֶסְתֵר מְגִדַת מוֹלְדָתָהּ, מְלַמֵּד, שְׁתִּיקָה בְּעֶצְמָהּ כְּרַחֵל וְקִנְיָתָהּ, שְׁתִּיקָה פֶּלֶךְ (=כַּח) שְׁתִּיקָה. (עַל-כֵּן) עַמְדוֹ כָּל גְּדוּלֵי זֶרַעַה בְּשְׁתִּיקָה. רַחֵל תִּפְסָה פֶּלֶךְ שְׁתִּיקָה, רֵאֲתָה סְבִלּוֹנוֹתֶיהָ (=מִתְנַוֶּתֶהָ) בְּיַד אַחוֹתָהּ וְשְׁתִּיקָה. בְּנֵימִין בְּנָה תִפְסָה בְּשְׁתִּיקָה, תִּדְעַ שְׁאֲבָנוּ שְׁהִיתָה בַּחֲשׁוֹן הָיְתָה 'שְׁפָה', לוֹמֵר, (שְׁ) יוֹדַע הִיא בְּמַכִּירַת יוֹסֵף וְשׁוֹתֵק. 'שְׁפָה' - יֵשׁ פֶּה וְשׁוֹתֵק. שְׁאוּל, בֶּן בְּנָה (ש"א י'): 'וְאֵת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לוֹ'. אֶסְתֵר: 'אֵינִי אֶסְתֵר מְגִדַת מוֹלְדָתָהּ וְאֵת עַמָּה'..."

מִטַּעַם זֶה, אוֹמֵר ה"שְׁפַת אֲמַת", נִקְרָא מֵרְדֵכִי בְּשְׁנֵי הַתָּאֲרִים - "אִישׁ יְהוּדִי" וְ"אִישׁ יְמִינִי" - כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שְׁמֵרְדֵכִי כָּלל בְּתוֹכּוֹ שְׁנֵי כּוֹחוֹת נְפֻלָּאִים: מְצַד אֶחָד אֶת כַּח הַדִּיבּוּר שִׁירַשׁ מְלֹאָה אֲמִנּוֹ. שְׁהָרִי, כְּאֹמֶר, אִמּוֹ שֶׁל מֵרְדֵכִי הָיְתָה מִשְׁבֵּט יְהוּדָה. וְאִילוֹ מְצַד שְׁנֵי הָיָה לְמֵרְדֵכִי אֶת כַּח הַשְּׁתִּיקָה שִׁירַשׁ מְרַחֵל אֲמִנּוֹ, שְׁהָרִי אָבִיו שֶׁל מֵרְדֵכִי הָיָה מִשְׁבֵּט בְּנֵימִין.

וְהֵנָּה, עַל כַּח הַדִּיבּוּר שִׁירַשׁ הַקְּב"ה בְּאֶדָם לְמַדְנּוּ בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרֵאשִׁית ב', ז): "וַיִּצְרַח ה' אֱלֹהִים... וַיִּפַּח בְּאָפִיו נְשִׁמַת חַיִּים, וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה". וּמְפּוֹרֵשׁ בְּתַרְגוּם אוֹנְקֵלוֹס, שׁ"נֶפֶשׁ חַיָּה" זוֹהִי "רוּחַ מְמַלְלָא" (=רוּחַ מְדַבְּרַת). וְכֵן פֵּרֵשׁ רַש"י: "לְנֶפֶשׁ חַיָּה" - אֵף בְּהִמָּה וְחַיָּה נִקְרָאוּ 'נֶפֶשׁ חַיָּה'. אֵךְ זוֹ שֶׁל (ה) אָדָם (הִיא) חַיָּה שְׁבִכְלָן, שְׁנַתְּוֹסֵף בּוֹ (=בְּאֶדָם) דְּעָה וְדִיבּוּר".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁהַדִּיבּוּר הוּא כַּח נְפֻלָּא שְׁנַתֵּן הַבוּרָא לְאָדָם, לֹא רַק כְּדֵי לְהַבִּיעַ בּוֹ אֶת דְּעוֹתָיו וְרִצּוֹנוֹתָיו. אֶלָּא, עֵיקָר כַּח זֶה נִתֵּן לוֹ, כְּדֵי לְלַמּוֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, (וּכְמוֹכֵן גַּם לְלַמֵּד אוֹתָהּ לְאַחֵרִים), וְכֵן כְּדֵי לְשַׁפּוֹךְ אֶת לְבוֹ בְּתַפִּילָה לְפָנֵי בּוּרָא עוֹלָם. אוֹלָם, צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁלַפְעָמִים גַּם צָרִיךְ לְשׁוֹתֵק, כְּפִי שְׁאוּמֵר הַחֲכָם מְכַל אָדָם (קִהְלַת ג',

1: "עת לְחִשּׁוֹת (=לְשִׁתּוֹק) וְעַת לְדַבֵּר". וְאָמְרוּ חַכְמִים, שֶׁהֵפַח לְחִשּׁוֹת הוּא יוֹתֵר קֶשֶׁה מֵהֵפַח לְדַבֵּר. שְׁכֵן, כְּאִשְׁרֵי אֵין לְאָדָם צוֹרֵךְ אוֹ רְצוֹן לְדַבֵּר, כִּי אִז אֵין שׁוֹם עֵרֶךְ לְכַח הַשְׁתִּיקָה, שֶׁהָרִי זֶה טַבְעוֹ שֶׁל אָדָם זֶה. אוּלָם, כְּאִשְׁרֵי יֵשׁ לְאָדָם צוֹרֵךְ עַו לְדַבֵּר וּלְהִשִּׁיב לְמַחְרָפּוֹ דְבָר, וּבְכָל זֹאת הוּא מוֹנֵעַ עֲצֻמוֹ מִלְדַבֵּר, וְשׁוֹתֵק, הִנֵּה עַל-כֵּךְ שֶׁכָּרוּ הֶרְבֵּה מְאֹד, כְּפִי שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְמָרָא (יוֹמָא כג'): "הִנְעַלְבִין וְאִינן עוֹלְבִין, שׁוֹמְעִין חֲרַפְתָּן וְאִינן מְשִׁיבִין...עַלֵיהֶם הִפְתּוּב אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ה'): 'וְאוֹהֲבֵיו כְּצֹאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְבוּרָתוֹ".

וְהִנֵּה, כְּפִי שֶׁלְמַדְנוּ רַחֵל וְלֵאָה הֵם שָׂרֵשׁ לְשְׁנֵי כּוֹחוֹת הַנְּפִלְאִים: לֵאָה אֲמַנּוּ הִיא שָׂרֵשׁ לְכַח הַגְּדוּל שֶׁל הַדִּיבּוּר וְהַוּדָאָה. וְעַל-כֵּן כְּאִשְׁרֵי זְכָתָה לְלֶדֶת אֶת יְהוּדָה הֵבִן הַרְבִּיעִי שֶׁל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, לֹא קִבְּלָהּ זֹאת בְּשִׁתִּיקָה שֶׁל סִיפּוֹק וְשִׁמְחָה, אֲלָא פְּצָחָה בְּשִׁבְחַת וְהוּדָאָה לֵה' יִתְבָּרַךְ, וְאָמְרָה: "הַפְּעַם אוּדָה אֶת ה' ". וְעַל-כֵּךְ זְכָתָה הִיא שִׁיָּצָא מִזְרַעָה דּוֹד הַמֶּלֶךְ, נְעִים וְזִמְרוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁחֲבַר אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, שֶׁכָּלוּ שְׁבַח וְהוּדָאָה לֵה'.

לְעוֹמֵת זֹאת, רַחֵל אֲמַנּוּ הִיא שָׂרֵשׁ לְכַח הַגְּדוּל שֶׁל הַשְׁתִּיקָה, כְּפִי שֶׁכָּבַר הַבְּאֵנוּ בְּדַבְרֵי הַמְדַרְשׁ: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל... אֵין לָךְ נֶאֱדָה מִן רַחֵל, וּבְשִׁבִיל נֹיָה (=יּוֹפִיָה) בְּקִשׁ יַעֲקֹב לִישָׂא אוֹתָהּ. וְהָיָה (יַעֲקֹב) מְשַׁלַּח סְבִלוֹנוֹת (=מִתְּנוּת) לִיתְנָם לְרַחֵל. וְלָכֵן נֹתַנְן (=אֶת הַמִּתְנוּת) לְלֵאָה. וְהָיְתָה רַחֵל שׁוֹתֵקָתָה".

וְלָכֵן קֶשֶׁה לְתַאֵר בְּמַלִּים וְאֲפִילוֹ מְעַט מְזַעֵר, אֶת הַקְּדוּשָׁה הַגְּדוּלָה בְּזִיכּוֹן הַמִּידוֹת שֶׁהִיְתָה לְרַחֵל אֲמַנּוּ. שֶׁהָרִי, שְׁבַע שָׁנִים עָבַד יַעֲקֹב אֶצֶל לָבָן, כְּדִי שִׁיּוֹכֵל לְשֹׂאת אֶת רַחֵל אֲמַנּוּ לְאִשָּׁה. וְסוּף סוּף כְּאִשְׁרֵי מְגִיעַ כְּבָר הַזְּמַן שֶׁתְּכַנֵּס רַחֵל לְחוּפָּה, בָּא לָבָן אֲבִיהָ וּמְכַנֵּס בְּרַמְאוֹת אֶת לֵאָה אַחוֹתָהּ בְּמִקּוּמָהּ.

וְהָרִי הָיָה זֶה רַק טַבְעִי וּמוֹבֵן מְאֵלָיו שֶׁרַחֵל תְּגַלֶּה לְיַעֲקֹב אֶת כָּל הָאֵמֶת. אוּלָם, רַחֵל אֲמַנּוּ "תְּפֹסָה (ב)פְּלֶךְ (=בְּכַח) הַשְׁתִּיקָה", וְלֹא רַק שְׁלֹא גִלְתָּה לְיַעֲקֹב עַל הַרְמִיָה הַגְּדוּלָה שֶׁל לָבָן אֲבִיהָ, אֲלָא גַם מְסַרָה לְלֵאָה אַחוֹתָהּ אֶת הַסִּמְנִים שֶׁמָּסַר לֵה' יַעֲקֹב (כְּדִי שִׁיַּדַּע לְהַבְחִין אִם הִיא רַחֵל), וְכָל זֹאת כְּדִי שֶׁלֹּא לְבִישׁ אֶת לֵאָה אַחוֹתָהּ.

וְלֹא לְחִינָם מְגַלָה לָנוּ הַנְּבִיא אֶת עוֹצְמַת כַּח תְּפִילָתָהּ שֶׁל רַחֵל אֲמַנּוּ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְכִי תִמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָה עַל בְּנֵיהָ מְאֹד לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינְנָהּ. כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שֶׁכָּר לְפַעֲלָתְךָ נָאִם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וַיֵּשׁ תְּקוּהָ לְאַחֲרִיתֶךָ נָאִם ה', וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם".

שְׁכֵן, רַק רַחֵל אֲמַנּוּ, אֲשֶׁר "תְּפֹסָה (ב)פְּלֶךְ (=בְּכַח) הַשְׁתִּיקָה" בְּמַסִּירוֹת נַפְשׁ מִמֶּשׁ, וְלֹא הַשְׁתַּמְשָׁה בְּקוֹלָהּ, כְּדִי לְסַפֵּר לְיַעֲקֹב עַל הַרְמִאוֹת שֶׁל לָבָן, וְהִיְתָה מוֹכֵנָה לוֹתֵר עַל יַעֲקֹב, שֶׁהָיָה כָּל-כֵּךְ יָקָר לְלֵבָהּ, כְּדִי לֹא לְבִישׁ אֶת לֵאָה אַחוֹתָהּ. רַק קוֹל קְדוֹשׁ כְּזֶה יֵשׁ לוֹ הַכַּח לְפָרוֹץ אֶת כָּל מַחִיצוֹת הַבְּרוֹזֵל, וּלְפָתוּחַ שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם, לְעֵלוֹת מַעֲלָה מַעֲלָה עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד.

(וְעַתָּה בֹא וְרֵאָה שְׁשְׁנֵי הַכּוֹחוֹת הַנ"ל הֵיוּ לְמַרְדְּכִי, שְׁכֵן, מְצַד אֶחָד הֵיָה לוֹ כַח הַשְׁתִּיקָה שֶׁלֹּא לְסַפֵּר לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְב"ה יַעֲשֶׂה לָהֶם גַּם וַיּוֹשִׁיעֵם, שְׁכֵן אִז לֹא הֵיוּ חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה עַל עוֹנָם, וּבְרוּר שְׁכַח זֶה הֵיָה לוֹ מְצַד הַיּוֹתוּ "אִישׁ יְמִינִי", שְׁבִט בְּנִימִין, זְרַעָה שֶׁל רַחֵל אֲמַנּוּ, שֶׁתְּפֹסָה בְּפֶלֶךְ (=כַּח) הַשְׁתִּיקָה. אוּלָם, מְצַד שְׁנֵי הֵיָה צְרִיךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ גַּם בְּכַח הַדִּיבּוּר וְלִזְעוּק "זַעֲקָה גְדוּלָה וּמָרָה" כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, וְכַח זֶה יֵרֵשׁ מַרְדְּכִי מְצַד הַיּוֹתוּ "אִישׁ יְהוּדִי", מִשְׁבֵּט יְהוּדָה, זְרַעָה שֶׁל לֵאָה, שֶׁתְּפֹסָה בְּפֶלֶךְ (=כַּח) הַדִּיבּוּר.

וְלָכֵן "מַרְדְּכִי" בַּגְּמָרָא הוּא "רַחֵל לֵאָה", כְּדִי לֹאמַר לָךְ שֶׁמַּרְדְּכִי כָּלֵל בְּתוֹכּוֹ שְׁנֵי כּוֹחוֹת - אֶת כַּח לֵאָה אֲמַנּוּ, שֶׁאֲחֻזָה בְּפֶלֶךְ (=כַּח) הַדִּיבּוּר, וְכַח רַחֵל אֲמַנּוּ, שֶׁאֲחֻזָה בְּפֶלֶךְ (=כַּח) הַשְׁתִּיקָה. (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"א-ף-על-פי שְׁהָאֵשׁ יוֹרְדַת מִן הַשָּׁמַיִם, מְצָנָה לְהַבִּיא מִן הַהַדְיוּט"

הַאֲדַמּוּ"ר רַבֵּי חַיִּים מֵאִיר יַחִיאֵל, נִכְדוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מְקוּזְנִיץ, פָּנָה יוֹם אֶחָד לְאַחַד מִחֲסִידָיו וְהַעִיר לוֹ, שֶׁאֵין הוּא מִתְפַּלֵּל כְּרֵאוֹי בְּתַפִּילַת הַצְּבוּר, וְהוּא מְהַלֵּךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם בְּזִמְן הַתְּפִילָה בְּחֶסֶר מְנוּחָה וּבְאִי-שְׁקֵט נִפְשִׁי. הַשִּׁיב לוֹ הַחֲסִיד, בְּהַכְנָעָה וּבְקוֹל רוֹעַד, שֶׁלֹּאחֲרוֹנָה הוּא חֵשׁ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְעָלָיו לְחַפּוֹת זְמַן רַב לְהַתְעוֹרְרוֹת מִיּוֹחַדָת שֶׁתּוֹבָא לוֹ מִשְׁמַיִם.

הַרְגִיעַ הַאֲדַמּוּ"ר אֶת הַחֲסִיד הַנְּרַגֵּשׁ, וְאָמַר לוֹ: לְדַעַת רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי בְּמַסְכַּת בְּרֻכּוֹת (כו', ע"ב) "תְּפִילוֹת - כְּנֶגֶד (קְרִיבָנוֹת) תְּמִידִים תְּקַנּוּם". כְּלוֹמֵר, חַכְמֵינוּ הַקְּדַמּוֹנִים תְּקַנּוּ אֶת תְּפִילוֹת הַיּוֹם בְּמְקוֹם קְרִיבָן הַתְּמִיד שֶׁל שַׁחַר וּכְנֶגֶד קְרִיבָן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים, שֶׁהֵיוּ מוֹקְרָבִים מִדִּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְהִנֵּה, שְׁנֵינוּ בְּרִייתָא עַל הַפְּתוּב "וְנִתְּנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ": "א-ף-על-פי שְׁהָאֵשׁ יוֹרְדַת מִן הַשָּׁמַיִם (עַל הַקְּרִיבָן), מְצָנָה לְהַבִּיא (אֵשׁ) מִן הַהַדְיוּט" (=מִן הָאֶרֶץ עִ"י הַכֹּהֵן) (עִירוּבִין ס"ג). וְכִדְרָךְ שֶׁקָּבְעוּ חַז"ל לְגַבֵּי הַקְּרִיבָנוֹת, עָלִינוּ לְנַהוּג גַּם הַיּוֹם: עַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּדֵּל בְּשַׁעַת הַתְּפִילָה, שֶׁתֵּהָא בּוֹ אֵשׁ פְּנִימִית מְשַׁל עֲצֻמוֹ, וְאֵל הִיא מִתְרוֹצֵץ וּמְצַפֵּה לְאֵשׁ קִדְשׁ שֶׁתֵּרַד לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם... (לְכֵן רוּב הָאֲנָשִׁים בְּזִמְן תְּפִילַת "הַעֲמִידָה" מִתְנַדְנְדִים כְּמוֹ שֶׁלְהַבֵּת הַנֵּר, כְּדִי - "לְהַבִּיא אֵשׁ מִן הָאֶרֶץ").

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוּרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com

כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְאִשְׁמָה בְּה" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "לֹאֵל אֲשֶׁר שְׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" (מתוך תפילת שחרית של שבת)

יְדוּעַ מָה שְׁאָמְרוּ חו"ל בְּמִדְרַשׁ (ב"ר א', י'), שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ב'. שֶׁהָרִי, הַקֶּב"ה הַתְּחִיל בְּהָ אֶת הַתּוֹרָה, כְּפִי שְׁכַתּוֹב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ". וּמְפֹרֵשׁ שֶׁם הַטַּעַם "לְמָה נִבְרָא הָעוֹלָם בְּאוֹת ב'?" (אֵלֶּא) לְהוֹדִיעַךְ שֶׁהֵן שְׁנֵי עוֹלָמִים – הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא.

כְּלוּמֵר, הָאוֹת ב', שֶׁהִיא בְּגִמְטְרִיָּה 2, בָּאָה לְרִמּוּז לָנוּ עַל שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת שֶׁבְּרָא הַקֶּב"ה – הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. אוֹלָם, לְכַאוּרָה קִשָּׁה הַדְּבַר. שֶׁהָרִי מְצִינּוּ בְּגִמְטְרָא (מִנְחוֹת כ"ט), שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּאוֹת ה', כְּפִי שְׁכַתּוֹב (מִנְחוֹת כ"ט): "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם" – אֵל תִּקְרִי "בְּהִבְרָאָם", אֵלֶּא בְּהִיא בְּרֵאָם.

אִם כֵּן, אֵיךְ מְבוֹאֵר בְּמִדְרַשׁ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ב'? אֵלֶּא, מְתַרְצִים חו"ל ("בְּרִית שְׁלוֹם"), שֶׁ"אֵלֶּא וְאֵלֶּא דְבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים". כְּלוּמֵר, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא גַם בְּאוֹת ב' וְגַם בְּאוֹת ה'.

וְהִנֵּה יְדוּעַ, שֶׁהָאָדָם הַחוּטָא פּוֹגֵם, לֹא רַק בְּנַפְשׁוֹ, אֵלֶּא גַם בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּמִשְׁנָה (אָבוֹת): "בְּעִשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם... וְמָה תִּלְמוּד לּוֹמֵר, וְהֵלֵא בְּמֵאמְרָא אֶחָד יָכוֹל לְהִבְרָאוֹת. אֵלֶּא, לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים שֶׁ(בְּחֻטְאֵיהֶם) מְאֻבְדִּין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּעִשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת". עַל-כֵּן, נִמְצָא, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, פּוֹגֵם הוּא בְּשְׁתֵי הָאוֹתִיּוֹת – ב' ו-ה' – שֶׁבִּהֵן נִבְרָא הָעוֹלָם.

וְהִנֵּה, ה' אֹרֵר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ אֹמֵר, שֶׁבְּשַׁעַת הַחֻטָּא יוֹרֵד הָאָדָם מִמְדְּרַגַת "אָדָם" לְמְדְרַגַת "בְּהֵמָה" עַל-כֵּן יָבִיא כְּפָרָה בְּהֵמָה, כְּדִי לְכַפֵּר עַל מָה שֶׁחֻטָּא בְּהִיּוֹתוֹ בְּבְחִינַת "בְּהֵמָה".

וְלָכֵן כַּאֲשֶׁר נִתְּבוּנָן בְּהַבְדֵּל בֵּין הַתּוֹאֵר "אָדָם" לְתוֹאֵר "בְּהֵמָה", רּוֹאִים אָנוּ שֶׁבְּמִלָּה "בְּהֵמָה", שְׁתֵי הָאוֹתִיּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת, "מָה", עוֹלוֹת לְגִמְטְרִיָּה "אָדָם" (=45). וְזֹאת, כְּדִי לְרִמּוּז לְכָךְ, שֶׁעַל-יְדֵי הַחֻטָּא פּוֹגֵם הָאָדָם בְּתוֹאֵר "אָדָם". וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, כִּי גַם שְׁתֵי הָאוֹתִיּוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת שֶׁל הַמִּלָּה "בְּהֵמָה" – ב' ו-ה' – רּוֹמְזוֹת שֶׁעַל-יְדֵי הָעֲבִירָה, פּוֹגֵם הָאָדָם גַם בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם, שֶׁנִּבְרָא כְּאֹמֵר בְּשְׁתֵי אוֹתִיּוֹת, ב' ו-ה'.

וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּסִיּוּם הַפְּרָשָׁה (וַיִּקְרָא ה', כו'): "וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן לְפָנָי ה' וְנִסְלַח לוֹ עַל אֶחָת מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בְּה". הִנֵּה, כְּאֵן רְמַז הַקֶּב"ה, כִּי תְּכַלִּית הַבָּאֵת קֶרְבָּן הַבְּהֵמָה הִיא "לְאִשְׁמָה בְּה" – לְכַפֵּר עַל מָה שֶׁחֻטָּא וְאִשֵּׁם "בְּה" – בְּאוֹתִיּוֹת ב' ו-ה', שֶׁבִּהֵן נִבְרָא הָעוֹלָם. מִכָּל זֶה נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי הַקֶּרְבַּת הַבְּהֵמָה מֵתְקַן הָאָדָם אֶת עֲצוּמוֹ, שֶׁעַל-כֵּן רּוֹמְזוֹת הָאוֹתִיּוֹת "מָה" שֶׁל בְּהֵמָה, שֶׁהֵן גִּמְטְרִיָּה "אָדָם". וְכֵן מֵתְקַן הָאָדָם אֶת מָה שֶׁפּוֹגֵם בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם, שֶׁעַל-כֵּן רּוֹמְזוֹת הָאוֹתִיּוֹת "בְּה" שֶׁל בְּהֵמָה.

כְּדִרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, הִבָּה נִתְּבוּנָן בְּמָה שֶׁכָּתַב ה' יִלְקוּט אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" לְהַרְהוֹק מֵאֲפָטָא זִיע"א (וַיִּקְרָא), שֶׁכַּאֲשֶׁר סִיּוּם אֶת הַקְּרִיאָה בְּפְרָשַׁת "וַיִּקְרָא", הַמְּסַתֵּמֵת כִּידוּעַ "לְאִשְׁמָה בְּה" – הִנֵּה, כְּדִי לֹא לְסִיּוּם אֶת הַפְּרָשָׁה בְּדְבַר רַע, הִיָּה מוֹסִיף וְאוֹמֵר: "לְאִשְׁמָה בְּה" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "לֹאֵל אֲשֶׁר שְׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" (מתוך תפילת שחרית של שבת). וּמְצִינּוּ רְמִז עַל-כֵּן גַם בְּדְבָרֵי ה' תְּפָאֶרֶת שְׁלֵמָה": "מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בְּה" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "לֹאֵל אֲשֶׁר שְׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי". כִּי כֵן אָמְרוּ חו"ל (שְׁבַת קִיח'): 'כָּל הַשּׁוֹמֵר שְׁבַת כְּהִלְכָתוֹ – מוֹחֲלִין לוֹ (עַל) כָּל עֲוֹנוֹתָיו'. וְהַשְּׁבַת הִיא כְּפָרָה כְּמוֹ הַקּוֹרְבָנוֹת. לְכָךְ נִרְמָז בְּסוֹף פְּרָשַׁת הַקּוֹרְבָנוֹת (עֲנִין הַשְּׁבַת), כִּי עֲכָשִׁי (בְּזִמְן הַחֶרֶב) שְׂאִין לָנוּ קוֹרְבָנוֹת, הַשְּׁבַת תְּכַפֵּר עָלֵינוּ.

וְנִרְאֶה לְבָאֵר עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת עַל-פִּי מָה שֶׁגָּלָה לָנוּ ה' אֹרֵר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ חִידוּשׁ גְּדוֹל בְּמִצּוֹת הַשְּׁבַת, וְאָמַר: צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁבְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, בְּרָא ה' יִתְבָּרַךְ כַּח וְחִיוֹת לְעוֹלָם, רַק לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. וּבְרוּב חוֹכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּרָא יוֹם אֶחָד שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבַת, אֲשֶׁר בַּיּוֹם הַזֶּה חוֹזֵר ה' וּמְשַׁפֵּיעַ חַיּוֹת לְעוֹלָם כְּלוֹ לְעוֹד שֵׁשֶׁה יְמִים. וּבְגִמְרַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, בְּשַׁבַּת שְׁלֵאֲחַר מִכֵּן, מוֹשַׁפְּעַת עוֹד חַיּוֹת לְשֵׁשֶׁת הַיָּמִים הַבָּאִים, וְחוֹזֵר חֲלִילָה עַד סוֹף הַבְּרִיאָה. וְאֵלֶּמָּלָא יוֹם הַשְּׁבַת, הִיָּה הָעוֹלָם נִחְרַב בְּגִמְרַת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, וְחוֹזֵר לְתַהוּ וְבַהוּ.

ומוסיף ואומר ה"אור החיים" הקדוש: ועוד צריך לדעת, שהחיות שנמשכת לעולם לעוד ששה ימים, היא רק על-ידי ישראל, השומרים את השבת. ומיום שברא הקב"ה את האדם, לא היה חסר העולם צדיק-יסוד-עולם, ששמר את השבת כהלכתה, ובזכותו המשיך העולם להתקיים (אדם הראשון, ואחריו בנו שת, ומתושלח, ונח ושם, ואברהם אבינו וכו', ואפילו בעבודות מצרים שמרו ישראל את השבת).

ולכן יפה אמרו חז"ל: "כל המתפלל בערב שבת, ואומר 'ויכלו', מעלה עליו הפתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית". שכן, על-ידי שמירת השבת כדת וכדין, יש לאדם חלק בחיות המשופעת לעולם לעוד ששה ימים, על כן "מעלה עליו הפתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית".

מעשה מבוואר היטב הרמז של ה"אוהב ישראל" וה"תפארת שלמה": "לאשמה בה" - ראשי תיבות "לא אל אשך שבת מכל המעשים. ביום השביעי". שהרי, למדנו ששמירת השבת היא תיקון לחטא בדיוק כמו הקרבת הקורבנות. על-כן, כמו שהקרבת הבהמה מסוגלת לתקן את האותיות ב' ו-ה', שבהן נברא העולם, כך בכל שבת קדש, כאשר הבריאה מתחדשת לששה ימים נוספים, הנה יש בכח השבת לתקן את האותיות ב' ו-ה', שנפגמו על-ידי החטא. (ולכן "בה" הם ראשי התיבות "ביום השביעי"), כי ביום השביעי, בשבת קדש, יש את הכח לתקן את פגם האותיות ב' ו-ה', שבהן נברא העולם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פנינחס פרידמן) לחדש ניסן

ה"בני יששכר" אומר, שבכל אחד מ-יב' (=12) חודשי השנה שולט מזל אחר. וזאת, על-פי הכוכבים המסודרים לפי אותו המזל: בחדש ניסן שולט מזל טלה, בחדש איר שולט מזל שור, בחדש סיון תאומים, וכן הלאה בכל יב' החודשים. והנה, אנו ישראל, מאמינים בני מאמינים, שכל מערכות המזלות והכוכבים והנהגת הטבע בטלים ומבוטלים לרצון הבורא יתברך שמו, והוא המחיה את כלם, ואין הם יכולים לפעול אפילו כמלוא הנימה ללא השגחתו הפרטית של הבורא. ולכן, אפילו אם המזל מורה חלילה על איזה דבר רע, למרות זאת, על-ידי אמונתנו ותפילותינו לבורא יתברך שמו, יכולים אנו לשנות את המזל לטובה. ועל-כך תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת ערבית: "משנה עתים ומחליף את הזמנים... כרצוננו...".

והנה, כל עצם התהוות ישראל היתה רק על-ידי שינוי הטבע, כמו שאמרו חז"ל (שבת קנו'): "אמר אברהם לפני הקב"ה: רבונו של עולם, נסתכלתי באיצטגונות שלי (בחוכמת המזלות - רש"י), ואיני ראוי להוליד בן. אמר ליה (=לו) (הקב"ה): צא מהאיצטגונות שלך, שאין מזל לישראל".

נמצא מכאן, שלמרות שראה אברהם אבינו, עליו השלום, שלפי מערכת המזלות והטבע אין הוא יכול להוליד, אף-על-פי-כן גלה לו הקב"ה, שפיהודי, המאמין בה' ובתורתו, לא חלים עליו כללי הטבע - אלא הוא יכול להתעלות מעל המזלות ולהתגבר עליהם.

ומכאן רואים אנו, שעצם לידתו של יצחק, שממנו נמשכה שרשרת הזהב של כלל ישראל, היתה רק על-ידי שינוי הטבע והמזלות. ולמרות שהכוכבים הראו שאין אברהם יכול להוליד, הנה, אברהם אבינו, במעשיו ובתפילותיו לה', שנה את הטבע וילד את יצחק.

וכך זאת בא, כדי ללמדנו דעת ובינה, שעצם קיומנו הוא רק על-ידי שינוי דרך הטבע והמזלות, כפי שאומר הפתוב: "ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו. ותאמר שרה: צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי". שכן, על-ידי לידת יצחק שלא כדרך הטבע, עשה הקב"ה צחוק ממערכת הטבע והמזלות. וכך, כל השומע יצחק על אותו הדור, שהאמינו במזלות ובטבע. ומעתה תובן היטב גם מצות: "החדש הזה (=ניסן) לכם ראש חדשים" - שכן, צריך תמיד לזכור גם את החדש שבו יצאנו ממצרים. כי על-ידי כך שנזכור שיצאנו ממצרים בחדש ניסן, שמזלו טלה, בכור המזלות, שכל המזלות נכנעים תחתיו, נזכור תמיד ונשרש בקרבנו, שפמו שמזל טלה, בכור המזלות, שהיה האלוה של מצרים, נכנע ונשבר לה' יתברך בחדש ניסן, על אחת כמה וכמה שכל המזלות ומערכת הטבע נכנעים לבורא יתברך שמו, והוא אלקינו, ואפס זולתו.

על-פי האמור, יומתק להבין מה שאמרו חז"ל, שמצות הצדקה היא סגולה נפלאה לשנות את המזל לטובה, כפי שכתוב בגמרא (שבת קנו'), על מעשה נפלא שהיה לשמואל, שישב פעם עם גוי חכם וגדול וחווה בכוכבים בשם אבלט. והנה, חלפו על פניהם כמה אנשים בדרךם לאגם לקצוץ קנים. אמר אבלט לשמואל: האיש הזה, אחד מחבורת ההולכים, ילך ולא ישוב! שכן, יכיש אותו נחש וימות. אמר לו שמואל: אם בן ישראל הוא - ילך וישוב! בעודם יושבים שם, חזר אותו אדם, שעליו אמר אבלט שימות. קם אבלט, השליך את משאו של אותו האיש על הקרקע, ומצא בתוכו נחש חתוך לשניים. אמר לו שמואל לאיש: איזה מעשה טוב עשית? ספר לו האדם, שעשה באותו יום צדקה, יצא שמואל ודרש: "וצדקה תציל ממות".

וכן מספרת הגמרא על רבי עקיבא, שאמרו לו החוזים בכוכבים, שביום שבו תיכנס בתו לחדר כלולותיה, יכיש אותה נחש, ותמות. והיה רבי עקיבא מודאג מאד בשל כך. והנה, באותו היום שבו נכנסה בתו לחדר כלולותיה, נטלה היא את סיפת ראשה, ונעצה אותה בסדק שבקיר. ונכנסה הסיפה בעינו של הנחש, שהסתתר בתוך הקיר, והרגה אותו. בבקר, כשנטלה את אותה סיפה, נמשך ובא הנחש המת אחריה. אמר לה אביה, שהופתע לראותה חיה: מה מצוה עשית? אמרה לו: בערב בא עני, וקרא בפתח שרעב הוא, והיו עסוקים כלם בסעודה, ואף אחד לא שמע אותו. קמתי ולקחתי את מנת האכל שנתת לי ונתתיה לו. אמר לה אביה: מצוה עשית! יצא רבי עקיבא ודרש:

"וצדקה תציל ממות". שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "עָנּוּיִם, עָנּוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שְׁזֹרַח עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרֻשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"עִם זֶה יִצְרַתִּי לִי תַהֲלֹתַי יִסְפְּרוּ" (מתוך ההפטרה)

הרה"ק מהר"י קאפיל אומר, כי על-ידי המצות שאיש ישראל מקים נעשה יחוד בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה, כמו שאנו אומרים לפני כל מצוה: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה... ליחד שם י"ה ו"ה ביחודא שלימים". אלא, שיחוד זה הוא יחוד פרטי, השיך לאותה מצוה בלבד. אבל, על-ידי יחוד החתן והכלה נעשה יחוד כללי של הקב"ה עם השכינה הקדושה – הנקראים "חתן וכלה של מעלה" – דבר שפותח את כל צינורות השפע לעולם.

על-כן, אומר השל"ה הקדוש (שער האותיות דף עג), שצריך לכוון בשעת הקידושין של החתן והכלה שהטבעת, שהיא בצורת י', היא כנגד האות י' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה). אצבע הכלה, שהיא כדמיון האות ו', כנגד ו' משם הוי"ה (י-ה-ו-ה), ושני העדים הם כנגד שתי אותיות ה"א משמו יתברך (י-ה-ו-ה). והנה, ממשיך שם הזוהר ואומר דבר נפלא: "וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא אתעבידת ז". כלומר, לאחר שהחתן מניח את הטבעת על אצבע הכלה, שהיא כאמור בצורת ו', נעשה מאצבע הכלה דמיון האות ז'.

והנה, אם נוסיף את חמש אצבעות החתן וחמש אצבעות הכלה, נקבל את המלה "הזה". וזה מה שכתוב בתורה: "את בתי נתתי לאיש הזה". "הזה" גמטריה "טוב", לרמז על "מצא אשה – מצא טוב". ויפה לכוון בעת הקידושין בכונה זו.

ועין באגרות הרמ"ז, שכתב, שזהו מה שאנו אומרים בנוסח הקידושין, "הרי את מקודשת לי בטבעת זו". דהינו, על-ידי הנחת הטבעת על ראש אצבע הכלה, נעשתה מהאות ו' האות ז', שהיא צירוף של "זו", כפי שכתוב בתקוני הזוהר: "וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא אתעבידת ז', בהוא זמנא צריך לברכא ליה בשבע ברכאן דירתא פלה" (= כאשר הטבעת על אצבע הכלה, שהיא כדמיון האות ו', נעשה מאצבע הכלה דמיון האות ז', ועל-כן עתה היא ראויה לשבע הברכות).

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, נקדים להביא את דברי ה"קדושת לוי", על הכתוב (ישעיה מג', כא): "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו". ומבאר ה"קדושת לוי", שהאות ו' רומזת על הקב"ה (האות ו' במילוי היא "ואו", בגמטריה "אחד" (=13), רומז על הקב"ה, שהוא אחד יחיד ומיוחד). ואילו, האות ז' רומזת לכנסת ישראל, שהיא כנגד המידה השביעית, מידת המלכות.

והנה, עיקר התענוג אצל הקב"ה הוא, כשהוא גוזר גזירה וישראל מבטלים אותה, כמו ששינונו בגמרא (פסחים קי"ט): "בא וראה, שלא כמידת הקדוש ברוך הוא מידת בשר ודם. (מידת) בשר ודם, (כאשר) מנצחין אותו (הוא) עצב. אבל, הקדוש ברוך הוא, (כאשר) נוצחין אותו (הוא) שמה, שנאמר: 'ויאמר (ה') להשמידם, לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית'... ובשביל שמתה זו, ברא הקב"ה את העולם, כדי שישראל ינצחו אותו". והנה, כאשר הקב"ה גוזר גזירה, ואין ישראל יכולים חלילה לבטלה, אז הסדר הוא שה-ו', הרומזת לה' יתברך, היא לפני האות ז', הרומזת לכנסת ישראל.

אבל, כאשר גוברים כפיכול ישראל, ומבטלים את הגזירה של הקב"ה, אז הסדר הוא שהאות ז', הרומזת לכנסת ישראל היא לפני האות ו', הרומזת להקב"ה, וזה צירוף "זו".

וזהו שכתוב "עם זו יצרתי". דהינו, בשביל זה יצרתי את העולם, כדי שיזכו ישראל, עם השם, להיות בבחינת "זו". כלומר, שהקב"ה גוזר גזירה והצדיק מבטלה, וכן שהצדיק גוזר והקב"ה מקימה.

אולם צריכים אנו לדעת, שמה שישראל זוכים למדרגה זו של "צדיק גוזר והקב"ה מקים", הוא רק בזכות שהם מבטלים את עצמם, כדי לעשות את רצון הבורא יתברך. שאז, מידה כנגד מידה, הוא יתברך מבטל את גזירתו כדי לעשות את רצונם של ישראל. כמו שלמדנו במשנה (אבות ב', ד): "עשה רצונו כרצונה, כדי שיעשה רצונה".

כִּרְצוֹנוֹ. בִּטֵּל רְצוֹנָהּ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדֵי שִׁיבִטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנָהּ. וּפְרַשׁ רַבְּנֵינוּ עוֹבְדֵי מִבְּרִטְנוֹרָה: "אֵין זֶה, אֲלָא דְרַךְ כְּבוֹד כְּלָפֵי מַעְלָה... כְּדֵי שִׁיבִטֵּל רְצוֹנוֹ מִפְּנֵי רְצוֹנָהּ... (כְּמוֹ) שְׁאֲמָרוּ (שֶׁבַת דָּף סג'): 'כָּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה כְּתוּבָה, אֲפִילוֹ גָזַר דִּין שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה מִתְבַּטֵּל מֵעֲלָיו".

וְהִנֵּה, כְּאֲמוּר, הַחֲתָן וְהַכֶּלֶה רּוֹמְזִים עַל הַקַּב"ה וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁ"הַחֲתָן" הוּא הַקַּב"ה, וְ"הַכֶּלֶה" הִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יְשַׁעִיָּה סב, ה'): "וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כֶּלֶה יִשִּׁישׁ עָלָיְךָ אֱלֹהֶיךָ". עַל-כֵּן כָּל מַעֲשֵׂה חֲתָן וְכֶלֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, רּוֹמְזוֹ לִיִּחוּדִים שֶׁל מַעְלָה בֵּין הַקַּב"ה לְבֵין הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה (=הִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל).

וּמַעֲתָה נִפְלָא לְהַבִּין מַה שֶׁהַבְּאֵנוּ, שֶׁהַכֶּלֶה, שְׂרוּמֹזוֹת לְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, פּוֹשְׁטָת לְפָנֵי הַחֲתָן אֲצַבַּע בְּצוּרַת ו'. וְזֹאת, כְּדֵי לְרַמּוֹז שֶׁאֲצַל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל הַעֵיֶקֶר הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַקַּב"ה, שֶׁכְּאֲמוּר נִרְמָז בְּאוֹת ו'. וְלִכֵּן מִקְדִּימָה הַכֶּלֶה, כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וּפּוֹשְׁטָת אֲצַבַּע בְּצוּרַת ו', כְּדֵי לְהוֹרוֹת שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת בִּטְלָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ. אוֹלָם, עַל-יְדֵי שֶׁהַכֶּלֶה נִכְנַעַת לְפָנֵי הַחֲתָן/הַקַּב"ה, הִנֵּה, הוּא יִתְבַּרַךְ, מִיָּדָה כְּנִגְדַּת מִיָּדָה, נוֹתֵן אֶת הַטְּבַעַת עַל אֲצַבַּע הַכֶּלֶה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מֵהָאוֹת ו' (אוֹת) ז', עַל מְנַת לְרַמּוֹז, שֶׁהַעֵיֶקֶר אֲצַל הַקַּב"ה הוּא רְצוֹנָהּ שֶׁל הַכֶּלֶה/כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, הַרְמוּזָה בְּאוֹת ז'. וְעַל-כֵּן הַכֶּלֶה רְאוּיָה לְשַׁבַּע (=ז') הַבְּרָכוֹת, לְקַבֵּל שְׁפַע רַב טוֹב מֵהַקַּב"ה/הַחֲתָן, שֶׁעוֹשֶׂה רְצוֹנָהּ שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל/הַכֶּלֶה, הַרְמוּזָה בְּאוֹת ז'.

וְזֶהוּ גַם הָעֲנָיִן, מְדוּעַ נַעֲשִׂית הָאוֹת ו' לְאוֹת ז' עַל-יְדֵי הַטְּבַעַת. שְׂכָן, עֲנָיִן הַטְּבַעַת רּוֹמְזוֹ לְמַלְךְ, שִׁישׁ לוֹ אֶת הַכֶּחַ לְגִזּוֹר גְּזִירוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּמַגִּילַת אֶסְתֵּר (ח, ח'): "וְאַתֶּם כָּתְבוּ עַל הַיְהוּדִים כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחַתְמוּ בְּטְבַעַת הַמֶּלֶךְ, כִּי כָתַב אֲשֶׁר נִכְתַּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְנַחֲתוּם בְּטְבַעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהַשִּׁיב".

וְהִנֵּה, מִתְחִילָה נִמְצָאת הַטְּבַעַת אֲצַל הַחֲתָן/הַקַּב"ה, שֶׁבִּידוֹ כַח הַגְּזִירָה, וְאֵין מִי שִׁיבִטֵּלָהּ. אֲבָל, לְאַחַר שֶׁהַכֶּלֶה/כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל פּוֹשְׁטָת אֲצַבַּע, בְּצוּרַת ו', כְּדֵי לְרַמּוֹז בְּכַף, שֶׁעֵיֶקֶר רְצוֹנָהּ הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַקַּב"ה (הַרְמוּזוֹ בְּאוֹת ו') – אֲזִי הַחֲתָן מוֹסֵר אֶת הַטְּבַעַת לְכֶלֶה, כְּדֵי לְרַמּוֹז שֶׁעָתָה יֵשׁ אֶת הַכֶּחַ בְּיַד כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת "צְדִיק גּוֹזֵר, וְהַקַּב"ה מְקִיָּם". וְלִכֵּן, דּוֹקָא עַל-יְדֵי מִסִּירַת הַטְּבַעַת עַל אֲצַבַּע הַכֶּלֶה נִהְפָּכַת הָאוֹת ו' לְאוֹת ז' – כְּדֵי לְהוֹרוֹת שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ שְׂאוּמֵר הַחֲתָן לְכֶלֶה: "הֲרִי אֶת מְקוּדְשֶׁת לִי בְּטְבַעַת זֹאת" – כִּיּוֹן שֶׁעַל-יְדֵי הַטְּבַעַת שֶׁהַקַּב"ה מוֹסֵר לְכְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה מֵהָאוֹת ו', ז', שֶׁהוּא צִירוֹף "זו" (בְּבַחֲיִנַת "עַם זֹאת יִצְרַתִּי") – לְרַמּוֹז שִׁישׁ בְּכַח כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְבִטֵּל אֶת גְּזִירַת הַקַּב"ה, כְּדַבְּרֵי הַ"קְּדוּשָׁת לּוֹי", "כְּדַת מִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל" – כְּדַת (=כְּמוֹ) שֶׁהִיא לְמִשָּׁה רַבְּנֵינוּ עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקַּב"ה גָּזַר עַל יִשְׂרָאֵל כֶּלְיָה חֲלִילָה, אוֹלָם מִשָּׁה בִטֵּל אֶת הַגְּזִירָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִילִים קו, כג'): "וַיֹּאמֶר (ה') לְהַשְׁמִידֶם, לוֹלִי מִשָּׁה בַחֲרִירוֹ עָמַד בְּפָרְץ לְפָנָיו לְהַשִּׁיב חַמְתּוֹ מֵהַשְּׁחִית". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

"וְהַשְּׁלִיךְ... וְשַׁעַת אֲתוֹ" (וַיִּקְרָא א' טז'-יז')

פַּעַם אַחַת בָּא צוֹרֵף יְהוּדִי אֶל הַגָּאוֹן הַמְּקוּבֵּל רַבִּי אֶהֱרָן הַכֹּהֵן אֲזוּג, בְּבִכּוּיֹת רְמוֹת וְקוֹלֵנִיּוֹת, וְסִפֵּר כִּי הַגּוֹי, בְּעַל הַחֲנוּת הַסְּמוּכָה לְשִׁלּוֹ, גָּנַב מִמֶּנּוּ אֶת כָּל סַחּוֹרְתּוֹ, כֶּסֶף וְזָהָב, דְּרָךְ דָּלֶת מְשׁוֹתְפַת בֵּינֵיהֶם, שֶׁהִיְתָה סְתוּמָה בְּמִשְׁךְ שָׁנִים. הָעֶרְבִי פָּרִץ בְּלִילָה חוֹר בְּלִיתִי נִרְאָה בְּדָלֶת, נִכְנַס לְחֲנוּת וְלָקַח אֶת כָּל הַסַּחּוֹרָה. כָּל הַרְאִיוֹת שָׁנָסָה הַיְהוּדִי לְהַבִּיא כְּנִגְדַּת שְׂכָנוֹ הָרַע הוֹכַחְשׁוֹ עַל-יְדֵי הַגּוֹי מִכָּל וְכָל.

לְבִסוּף גְּאוֹת אוֹתוֹ גּוֹי לָלַכְתָּ עִם הַיְהוּדִי אֶל הָרֵב. שֵׁם הַיְהוּדִי טָעַן בְּבִכּוּיֹת, שֶׁנִּשְׁדָּד עַל-יְדֵי אוֹתוֹ הַגּוֹי. וְאֵילוֹ הַגּוֹי הַחַל זוֹעֵק "חֲמָס", עַל עֲצָם הָעוֹבְדָה שֶׁנִּחְשַׁד הוּא בְּגִיבָהּ, וּמִבְּקָשׁ לְתַבּוּעַ אֶת הַיְהוּדִי עַל הוֹצָאת דִּיבָהּ.

הָרֵב, רַבִּי אֶהֱרָן הַכֹּהֵן, שׁוֹחֵחַ בְּנַעֲיִמוֹת עִם הַגּוֹי, וּבְקָשׁ מִמֶּנּוּ לְהַחְזִיר אֶת הַגְּבִיבָהּ, אֲךָ הָעֶרְבִי הִקְשָׁה אֶת עוֹרְפוֹ, וְלֹא שָׁמַע לְדַבְּרֵי הָרֵב. הַצְּדִיק נָסָה שׁוֹב וְשׁוֹב, אֲךָ לֹא הוֹעִיל. וְאֲזוֹ לְפַתַּע הַגְּבִיבָהּ הָרֵב אֶת קוֹלוֹ, וְאָמַר לְעֶרְבִי: "אִם לֹא תִשִּׁיב עוֹד הַיּוֹם אֶת הַסַּחּוֹרָה, הֲרִי שְׂבִיתְךָ וְנִכְסֶיךָ יַעֲלוּ בְּאֵשׁ". לְאַחַר מִכֵּן יֵצְאוּ שְׁנֵי הַצְּדִידִים מִלְּפָנֵי הָרֵב, וְשָׁבוּ לְבִתְיָהֶם. בְּשַׁעַת לִילָה מְאוּחָרַת שָׁמְעוּ כָּל הַשְּׂכֵנִים זַעֲקוֹת אֵימָה מִבֵּית אוֹתוֹ גּוֹי עֶרְבִי, "הַצִּילוּ! הַצִּילוּ!", וְרָאוּ כָּלֶם אֶת בֵּיתוֹ שֶׁל הַגּוֹי, שֶׁהַחַל לְבַעוֹר. הַגּוֹי, שֶׁהִבִּין הֵיטֵב בְּשֵׁל מַה הַגִּיעָה אֵלָיו הָרַעָה הַזֹּאת, מֵהָר כָּל עוֹד נִשְׁמָתוֹ בְּקִרְבוֹ אֶל בֵּית הָרֵב, וְנָתַן לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַגָּנוּב, כְּדֵי שִׁיעֲבִיר אוֹתָם לְשִׁכְנוֹ הַצּוֹרֵף. וְהִנֵּה, בְּדַרְכּוֹ חֲזָרָה, מְרֹב הַבְּהֵלָה שֶׁאֲחֻזָּה בּוֹ, דָּהַר אוֹתוֹ גּוֹי בְּמַהֲרָה עַל גְּמִלוֹ, וּבְאַחַד הַסִּיבּוּבִים עָף מִן הַגְּמִל לְמַרְחָק רַב, וּמַת לְאַחַר זְמַן קָצֵר, כְּשֶׁכָּל גּוֹפּוֹ מְרוֹסֵק וְזָב דָּם. כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֶיךָ ה'.

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שֶׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

בס"ד "עָנוּיִם, עָנוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שְׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אָדָר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה..."

עַל הַפְּתוּב, "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה", שׁוֹאֲלִים חו"ל, מְדוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהַזְכִּיר בְּהַקְרִיבַת הַקָּרְבָן דוֹקָא אֶת הַתּוֹאֵר "אָדָם"? שֶׁהָרִי, לְכַאוֹרָה, הִיָּה אֲפֹשֶׁר לוֹמַר, "אִישׁ כִּי יִקְרִיב מִכֶּם", או "חוּטָא כִּי יִקְרִיב מִכֶּם". תְּחִלָּה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁשׂוּאֵל "אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ (פְּרֻשַׁת שְׁמִינִי), אִיךְ יִתְכַּן שֶׁהַקַּב"ה הִסְכִּים לְכַפֵּר לַחוּטָא עַל-יְדֵי הַבָּאֵת בְּהֵמָה לְקָרְבָן, וְלֹא דָרַשׁ (הַקַּב"ה) שֶׁהָאָדָם יִקְרִיב אֶת עֲצָמוֹ בְּפוּעֵל מְמֵשׁ עַל מָה שֶׁחֲטָא? אֲלָא, מִבְּאֵר "אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ וְאוֹמֵר, שֶׁמֵּאֲחֵר וּבְשַׁעַת הַחֲטָא יֵרַד הָאָדָם מִמְּדֻרְגַת "אָדָם" לְמִדְרַגַת "בְּהֵמָה", עַל-כֵּן יִבִּיא כְּפָרָה בְּהֵמָה, כְּדִי לְכַפֵּר עַל מָה שֶׁחֲטָא בְּהִיּוּתוֹ בְּבַחֲיַנַת "בְּהֵמָה".

וּכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְדוּשָׁה שֶׁל "אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ: "וְנִרְאָה כִּי טַעַם נִכּוֹן יֵשׁ בְּדַבְרֵךְ, עַל-פִּי הַמְשַׁפֵּט, כִּי כִּשְׁהָאָדָם חוּטָא, אֵינן בְּחִינַתוֹ בְּחִינַת "אָדָם", עַל דְּרָךְ אוֹמְרָם וְז"ל (וּזוֹה"ק ח"א קכ"א): 'אֵינן אָדָם עוֹבְרֵי עֲבִירָה, אֲלָא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת'. וְנַעֲשֶׂה (הָאָדָם בְּחִינַת) "בְּהֵמָה". וּבִיּוֹם שֶׁחֲזָר בְּתִשְׁבֻּבָה... עֲלָה מִמְּדֻרְגַת "בְּהֵמָה" לְמִדְרַגַת "אָדָם". (אִם כֵּן), הָאִם רְאוּי הוּא, לְהַמִּית אָדָם זֶה תַּחַת "בְּהֵמָה"? לְזָה (=לְכֹן) יִבִּיא (בְּהֵמָה שֶׁהִיא) דוּגְמַת (=בְּחִינַת) הַחוּטָא שֶׁהוּא בְּהֵמָה, וַיִּשְׁתַּתֵּף עִמָּה בְּצַעַר (וַיִּתְכַּפֵּר לוֹ)... וְהוּא מָה שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים לו', ז'): "אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'".

כְּלוּמַר, אוֹמֵר "אוֹר הַחַיִּים" הַקְדוּשׁ, כִּי מָה שֶׁצִּוָּה הַקַּב"ה לְאָדָם, לְהַבִּיא קָרְבָן בְּהֵמָה לְכַפֵּרְתוֹ, הוּא לְכַאוֹרָה דְּבַר הַמְּנוּגָד חֲלִילָה לְמִשְׁפָּט וְלְצַדִּיק. שָׁכֵן, אִיךְ אָדָם חוּטָא וּמִבִּיא בְּמִקוֹמוֹ בְּהֵמָה לְכַפֵּרְתוֹ? הֲרִי הִיָּה עֲלָיו לְהַקְרִיב אֶת עֲצָמוֹ עַל מָה שֶׁחֲטָא!

אֲלָא, צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁמִּשְׁפָּטֵי ה' הֵם מִשְׁפָּטֵי צַדִּיק וְאֲמַת, כְּפִי שֶׁאוֹמֵר דוֹד הַמֶּלֶךְ: "צַדִּיקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'". דְּהֵינּוּ, "צַדִּיקְתָּךְ כְּהַרְרִי אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוּם רַבָּה", וְכַל-כֵּף לְמָה? כִּי "אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'". דְּהֵינּוּ, הַקַּב"ה מוֹשִׁיעַ/מְצִיל אֶת הָאָדָם שֶׁיִּבִּיא קָרְבָן בְּהֵמָה וְלֹא אֶת עֲצָמוֹ, מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן שִׁילוּב שֶׁל "אָדָם וּבְהֵמָה". שָׁכֵן, בְּשַׁעַת הַחֲטָא הִיָּה הָאָדָם בְּבַחֲיַנַת "בְּהֵמָה". וְעַתָּה, כִּשְׁהוּא מִתְחַרֵּט עַל חֲטָאָיו וְשָׁב בְּתִשְׁבֻּבָה, הֲרִי הוּא עֲלָה לְבַחֲיַנַת "אָדָם", וְאִיךְ יִקְרִיב אֶת עֲצָמוֹ לְכַפֵּרָה עַל מָה שֶׁחֲטָא אֲזַי כִּשְׁהִיָּה בְּבַחֲיַנַת "בְּהֵמָה"? אֲלָא יִבִּיא בְּהֵמָה, כְּקָרְבָן כְּפָרָה, תַּחַת שֶׁהִיָּה בְּבַחֲיַנַת "בְּהֵמָה" כְּאֲשֶׁר חֲטָא.

וְהֵנָּה, עַל הַכְּתוּב בְּבִרְיַת הָאָדָם (בְּרַאשִׁית ב', ז'): "וַיִּפַּח (ה') בְּאַפָּיו (שֶׁל הָאָדָם) נְשִׁמַת חַיִּים", פְּרָשׁוֹ חו"ל: "מֵאֵן דְּנִפְחַ - מֵתוּכּוֹ הוּא דְּנִפְחַ" (=מָה שֶׁנִּפְחַ הַקַּב"ה בְּאָדָם נְשִׁמַת חַיִּים - מֵתוּכּוֹ הוּא נִפְחַ). וּמִכָּאֵן, אוֹמְרִים חו"ל, אָנוּ לְמִדָּים כִּי נְשִׁמַתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא חֵלֶק אֶלּוּק מִמְּעַל - כְּלוּמַר, הַקַּב"ה הֵאֲצִיל (=נָתַן חֵלֶק מִעֲצָמוֹ) נִיצוּץ אֶלּוּקִי, וְנִפְחַ אוֹתוֹ בְּתוֹךְ גּוּף הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ל"ב, ט'): "כִּי חֵלֶק ה' (הֵם) עִמּוֹ".

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַרְה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "עִירִין קְדִישִׁין", שֶׁהַנְּשִׁמָּה בְּגוּף אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִיא זוֹ שֶׁמְקַנָּה לוֹ אֶת הַתּוֹאֵר "אָדָם". וְעַל-כֵּף רוּמוֹ הַשֵּׁם "אָדָם" (=45), שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה "מָה" (=45), כְּמִסְפָּר שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ "יְהוָה" בְּמִלּוּאוֹ (=יִזְדַּהּ וְאוֹ הָא"). וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז שֶׁ"אָדָם" הוּא הַנְּשִׁמָּה, אוֹתָהּ נִפְחַ ה' יִתְבָּרַךְ בְּגוּפוֹ. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַרְה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן: בְּשַׁעַת הַחֲטָא, מִסְתַּלְקֶת לָהּ הַנְּשִׁמָּה, וְאֲזַי נִקְרָא הַגּוּף בְּשֵׁם "בֶּשֶׂר וָדָם" - כִּי נִשְׁאָר בּוֹ רַק הַגּוּף וְהַחֲמֵר.

וְזִהוּ מָה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל (תְּהִלָּה ד'): "אִיזְהוּ שׁוֹטָה? זֶה הַמְּאָבֵד כָּל מָה שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ". כְּלוּמַר, הַשׁוֹטָה, בְּמַעֲשָׂיו הַרְעִים, מְאָבֵד אֶת "מָה" (=45) - אֶת צֶלֶם הָאֱלֹהִים, אֶת ה'"אָדָם" (=45) שָׁבוּ - הִיא הַנְּשִׁמָּה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהִיא הַסִּיּוּעַ מִלְּמַעְלָה, שֶׁמִּסְתַּלְקֶת לָהּ כְּאֲשֶׁר הָאָדָם חוּטָא.

(וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוּנָן בְּהַבְּדֵל בֵּין הַתּוֹאֵר "אָדָם" לְתוֹאֵר "בְּהֵמָה", רוֹאִים אָנוּ שֶׁבְּמִלָּה "בְּהֵמָה", שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת, "מָה", עוֹלוֹת לְגִמְטְרִיָּה "אָדָם" (=45). וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז לְכָף, שֶׁעַל-יְדֵי הַחֲטָא פּוֹגֵם הָאָדָם בְּתוֹאֵר "אָדָם").

ויש להוסיף כאן פרפרת נאה על-פי מה שכתב החיד"א זצ"ל, בספרו "דבש לפי", שראה בספר כתב יד ישן, שחכם אחד היה לו ספר הזהר, ומחמת דוחקו מכר אותו. והנה, כאשר ישן בלילה, חלם שמצערים אותו מן השמים, וקוראים לו **בהמה**. מיד קם בבקר בצער, והלך לתלמיד חכם אחד שיפתור לו את חלומו. אמר לו אותו תלמיד: "דע לך, שמן השמים הוכיחו אותך על שמכרת והוצאת את ספר הזהר הקדוש מביתך. ולכן קראו לך **"בהמה"**, שזה ראשי תיבות (דברים כו, יג): **"בערתי הקדש מן הבית"**. שכן, בערת/הוצאת את הקדש (=את הזהר הקדוש) מן הבית. וכאשר שמע כך אותו חכם, מיד הלך וקנה את הזהר בחזרה, והכניסו לביתו.

מטעם זה, אומר החיד"א, נקרא החוטא **"בהמה"**. שכן, על-ידי החטא מסתלקת כאמור הנשמה הקדושה שבו, ונכנס הסטרא אחרא. ולכן ראוי הוא להקרא **"בהמה"**, ראשי תיבות **"בערתי הקדש מן הבית"**. שכן, על-ידי מעשיו הרעים הוא מבער/מסלק את הקדש (=את הנשמה) מן הבית, הוא הגוף, שמשמש בית לנשמה.

כדרך של תורה, הבה נתבונן במה שכתב ה"ילקוט אוהב ישראל" להרה"ק מאפטא זי"ע א ("ויקרא"), שכאשר סים את הקריאה בפרשת "ויקרא", המסתימת כידוע "לאשמה בה" – הנה, כדי לא לסיים את הפרשה בדבר רע, היה מוסיף ואמר: "לאשמה בה" – ראשי תיבות **"לא אל אשר שבת מכל המעשים"**. ביום השביעי" (מתוך תפילת שחרית של שבת). ומצינו רמז על-כך גם בדברי ה"תפארת שלמה": **"מכל אשר יעשה לאשמה בה" – ראשי תיבות 'לא אל אשר שבת מכל המעשים'**. כי כן אמרו חז"ל (שבת קיח): **"כל השומר שבת כהלכתו – מוחלין לו (על) כל עונותיו"**. והשבת היא כפרה כמו הקורבנות. לכך גרמו בסוף פרשת הקורבנות (ענין השבת), כי עכשיו (בזמן החרבן) שאין לנו קורבנות, השבת תכפר עלינו, אמין!

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'"

להלן סיפור מופלא על בחור ישיבה, בעל מידות תרומיות (=תכונות אופי נעלות) ויראת שמים מופלאה, שמעשי החסד שלו ושקידתו בתורה הקדושה היו ממש מדהימים. אולם, לבחור זה הייתה צלקת גדולה בפניו שבילטה לעיני כל. כאשר הגיע הבחור לגיל השידוכים, פנה לשידוכים, פנה לשידוכים כדי למצוא את בת זוגתו האמיתית, כדי להקים עמה בית כשר ונאמן בישראל. אולם, כאשר יצא לפגישות, אמנם הקסים את הנערות במידותיו ובתכונותיו הנזכות, אך הצלקת שבפניו מנעה מהנערות את המשך הפגישות עמו.

לאחר מספר פעמים רב, שיצא עם נערות שונות, ושכלן הסתימו במפח נפש גדול, מפאת הצלקת שעל פניו. פנה הוא אל ביתו של הרב חיים קניבסקי שליט"א בבני ברק, וגולל באוזניו בצער את מסכת חייו, וגם בקש ממנו ברכה לזיווג כשר והגון. הביט בו הרב, ואמר לו: **"בפגישה הבאה שתהיה לך עם בת ישראל, תספר לה כבר בתחילת הפגישה על הצלקת שבפניך, ואיך קבלת צלקת זאת"**.

אותו בחור היה נדהם והמום: **"לספר לו על הצלקת? הרי דוקא כאשר אתחיל לשוחח איתה על הצלקת בטרם שתכירני עלולה היא להפסיק את הפגישה מיד!"** אך הרב קניבסקי עמד על-כך ואמר לו: **"זה רצונו של הקב"ה"**. לא חלף זמן רב, ולאותו בחור הוצעה בת ישראל כשרה מבית טוב, כאשר הפגישה נקבעת לשבוע הקרוב. בבוא הזמן הגיע בחור הישיבה אל הפגישה, התישב, ולאחר אמירת "שלוש" והיפרות קצרה, פנה אל הבחורה, ואמר לה: **"לפני שנתחיל לדבר, ברצוני לספר לך על הצלקת הגדולה שאת רואה בפני, ותסלחי לי שאני פותח בך, אך כך צוה עלי הרב הגאון הרב חיים קניבסקי שליט"א"**. הבחורה הופתעה מאד מדבריו, אך הקשיבה לסיפורו: **"היה זה לפני שנים רבות, כשהלכתי ברחובות ירושלים בשעת לילה מאוחרת."**

פתאום שמעתי זעקות שבר מאחת הסמטאות. רצתי מהר, לבדוק מה מתרחש שם. והנה אני רואה בת ישראל רצה, כשאחריה רודף נער ערבי, שמבקש להתעלל בה. מיד רדפתי אחר הערבי, הצלחתי להפיל אותו ארצה, ולמנוע ממנו לבצע את זממו. אך הנער הערבי לא ותר בקלות, כאשר ראה שה"טרף" חמק מידו, חמתו בערה בו, והוא שלף חפץ חד והצליח להשחית את פני. מיד לאחר מכן נעלם בסמטאות החשוכות של העיר. אותה בת ישראל הצליחה לברוח מהמקום בפתח גדול ובבכי רב. ואני מהרתי ופניתי לבית החולים לקבל טיפול דחוף על החתך בפני, אולם לצערי הרב, לאחר הטיפול ותפירת החתך. הודיעו לי הרופאים, שצלקת תישאר בפני כל ימי חיי..."

לפתע חש הבחור שעינייה של הבחורה דומעות והיא התחילה לבכות. **"מה קרה שאל בחשך, מדוע את בוכה?"** בלב נרגש ובדמעות ובקול חנוק אמרה לו הבחורה: **"אני הייתי אותה ולדה שהערבי רדף אחרי בסמטאות ירושלים, פחדתי וצעקתי. לא ידעתי מאין יבוא עזרי, ואז פתאום הגיע בחור ישיבה, כמו מלאך מן השמים, והושיע אותי. כל חיי רציתי לדעת מי היה אותו בחור שהציל אותי, ולהודות לו. ועתה, אני רואה את השגחתו המופלאה של ה' יתברך, ששלח אותך להיפגש עמי. אעשה הכל למענך... והלואי שאזכה להיות אשתך לעתיד" – אמרה, ופרצה בבכי מרגש...**

גם מידענו בחור הישיבה לא נשאר אדיש, ודמעות חמות זלגו מעיניו, וההלם אחז בו. כעת הבין את גדל קדושתו של הרב חיים קניבסקי שליט"א, שהורה לספר בתחילת הפגישה על הצלקת שבפניו. (וכמוכן הסוף הוא טוב, כיון שבחדש אדר א' תשע"א קבעו הזוג המאושר את מועד חתונתם, ובשמחה ובאהבה רבה להקב"ה, באו בבית הנישואין. מזל טוב!).

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "עָנּוּיִם, עָנּוּיִם, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוּרֵי שׁוֹרֵחַ עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֵלָיו מֵאַהֲל מוֹעֵד" (א' א')

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם מִה שְׁבָאֵר "בְּעַל הַטּוֹרִים" (רַבְּנּוּ יַעֲקֹב בֶּן אֲשֶׁר), שֶׁהָאוֹת אֵלֶיךָ שֶׁל "וַיִּקְרָא" הִיא זְעִירָא, כִּיּוֹן שְׁמוּשָׁה רְצָה לְכַתּוֹב "וַיִּקְרָא", כְּמוֹ שְׁנֵאמַר עַל בְּלָעַם הַרְשָׁע (במדבר כג, ד): "וַיִּקְרָא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם" – כְּאִילוּ הַקַּב"ה נִרְאָה לְמֹשֶׁה בְּמִקְרָה. אוֹלָם הַקַּב"ה אָמַר לְמֹשֶׁה לְכַתּוֹב וּלְהוֹסִיף אֶת הָאוֹת א', כְּדֵי שֶׁתִּקְבַּל הַמְּלָחָה "וַיִּקְרָא", אֲךָ מִשּׁוּם מִידַת הַעֲנָוָה וְהַצְנִיעוּת שֶׁהִיְתָה בְּמֹשֶׁה, כָּתַב מֹשֶׁה אֵלֶיךָ זְעִירָה (וַיִּקְרָא).

אוֹמֵר עַל-כֵּן הִרְה"ק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרִיץ זי"ע: בְּאוֹת אֵלֶיךָ הַזְעִירָה שֶׁל וַיִּקְרָא יֵשׁ רִמּוֹ לְמִנְהַג יִשְׂרָאֵל לְהַתְּחִיל אֶת הַלִּימוּד עִם הַיְלָדִים הַקְּטָנִים, דּוֹקָא מִחֻמַּשׁ "וַיִּקְרָא", שְׁכֵן "אַלֶּיךָ" הוּא לְשׁוֹן אֵילוֹף וְלִימוּד, ו"זְעִירָא" פִּירוּשׁוֹ קָטָן, כְּלוּמַר: לְיַמַּד קְטָנִים – אֶת הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן.

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין מְצוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה לַיְלָדִים, לְבִין הַמְּקָרָא – "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה...מֵאַהֲל מוֹעֵד לְאִמְרוֹ?"

נִקְדִּים לְהִבִּיא אֶת הַפְּרָשָׁה בְּפְרָשַׁת "תְּרוּמָה": "...וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדִבְרַתִּי אֶתְךָ מֵעַל הַכַּפָּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים (=מְלֹאכִים) אֲשֶׁר עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת". וּפְרַשׁ רַש"י: "כְּרָבִים – דְּמוֹת פְּרָצוּף תִּינוּק לָהֶם" (כְּלוּמַר, פְּנִיָּהֶם שֶׁל הַכְּרוּבִים הָיוּ דוּמִים לְפָנִים שֶׁל תִּינוּק).

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ צִוָּה הַקַּב"ה לַעֲשׂוֹת כְּרוּבִים עַל אַרְוֹן הָעֵדוּת, שֵׁישׁ לָהֶם דְּמוֹת תִּינוּק, וְכֵן מָה הָעֲנִין שְׁדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה יוֹצֵא דּוֹקָא מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים?

אוֹמֵר עַל-כֵּן מֶרֶן מַהֲרִי"ד זי"ע: צְרִיף לְדַעַת שֵׁישׁ כָּאֵן רִמּוֹ גְּדוּל עַל חִינּוּף הַבָּנִים שֶׁהוּא יְסוּד הַיְסוּדוֹת בְּקִיּוּם הַנְּצִחִי שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל, שְׁכֵן הָאָרוֹן וְבוֹ שְׁנֵי לוּחֹת הַבְּרִית הוּא שָׂרֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה.

אֲבָל עֵיקַר הַתּוֹרָה הוּא כְּשֶׁלְּאָרוֹן הַבְּרִית צְמוּדִים הַכְּרָבִים, שֶׁהֵם הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, שְׁמַחֲנִכִים אוֹתָם לַתּוֹרָה. לְכֵן קוֹל הַקַּב"ה יוֹצֵא דּוֹקָא מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים – כְּדֵי לְרַמּוֹז לָנוּ שֶׁעֵיקַר הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה הוּא בְּזִכּוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן.

וּמַעַתָּה יִתְבָּאֵר הֵיטֵב הַקָּשֶׁר בֵּין אֵלֶיךָ זְעִירָא שֶׁל "וַיִּקְרָא" לְבִין לִימוּד הַתּוֹרָה לַיְלָדִים הַקְּטָנִים, שְׁכֵן רַש"י מְפָרֵשׁ עַל הַפְּסוּק, "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה...מֵאַהֲל מוֹעֵד לְאִמְרוֹ": "...יְכוֹל (לְהִיוֹת) (שְׁקָרָא ה' אֶל מֹשֶׁה) מִכָּל הַבֵּית?...תִּלְמוּד לִמְרָא: מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים". מְבוּאָר מְכָאֵן כִּי הַקַּב"ה קָרָא לְמֹשֶׁה מֵאַהֲל מוֹעֵד, דּוֹקָא מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים, כְּדֵי לְרַמּוֹז שֶׁעֵיקַר הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה הוּא בְּזִכּוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁל הַתִּינוּקוֹת (=הַיְלָדִים הַקְּטָנִים). וּמְכָאֵן הוּא מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל, לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים הַקְּטָנִים דּוֹקָא מִחֻמַּשׁ "וַיִּקְרָא".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּעֲנִין הַ-אֵלֶיךָ הַזְעִירָה שֶׁל "וַיִּקְרָא" מָה שְׂאִמְרַת הָאֲדוּמִ"ר מֶרֶן מַהֲרִי"ד זי"ע, שֶׁעֵיקַר הַגִּילּוּי שְׂזִכָּה מֹשֶׁה רַבְּנּוּ הוּא כְּאֲשֶׁר בְּקֶשׁ מִהַקַּב"ה (שְׁמוֹת לַג', יח): "הֲרֹאֲנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ", וְהַשִּׁיב לוֹ הַקַּב"ה: "וַרְאִיתָ אֶת אַחֲרֵי, וּפְנֵי לֹא יִרְאוּ, וְדַרְשׁוּ חוֹז"ל (בְּרִכוֹת ז'): "מְלַמֵּד (הַפְּתוּב), שֶׁהֲרֹאֲה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה קָשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין".

וְהִנֵּה, אוֹמֵר הָאֲדוּמִ"ר מֶרֶן מַהֲרִי"ד זי"ע, מֵאַחַר וְהַ-אֵלֶיךָ שֶׁל "וַיִּקְרָא" הִיא זְעִירָא, הָרִי כְּאִילוּ כְּתוּב "וַיִּקְרָא", אֲשֶׁר רוּמְזוֹ עַל תְּפִילִין שֶׁל רֹאשׁ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּמַגִּילַת אֶסְתֵּר (ח, טו): "לְיַהוּדִים הִיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וַיִּקְרָא", וּפְרַשׁוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא (מַגִּלָּה טו): "וַיִּקְרָא – אֵלוֹ תְּפִילִין...רַבִּי אֶלִיעֶזֶר הַגְּדוּל אוֹמֵר: אֵלוֹ תְּפִילִין שְׁבָרָאשׁ". כְּלוּמַר, בְּזִכּוֹת מִידַת הַעֲנָוָה וְהַצְנִיעוּת שֶׁל מֹשֶׁה שְׁכַתֵּב אֵלֶיךָ זְעִירָה (וַיִּקְרָא), זָכָה הוּא לְ"וַיִּקְרָא" שְׂרוּמְזוֹ עַל קָשֶׁר הַתְּפִילִין שֶׁהֲרֹאֲה לוֹ הַקַּב"ה. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהִרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה'" (א' ב')

עַל הַטַּעַם לְמְצוֹת הַקָּרְבָּנוֹת מְפָרֵשׁת הַתּוֹרָה וְאוֹמְרַת (במדבר כח, ב'): "אֶת קָרְבָּנִי לְחָמִי לְאִשִּׁי רִיחַ נִיחּוּחִי, תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ". וְאָנוּ תְּמַהִים וְשׁוֹאֲלִים: הָאֵם יִתְכַּן לְפָרֵשׁ פְּסוּק זֶה בְּפִשְׁטוֹת – שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת הֵם כְּבִיכּוֹל

לחם-ה', כמו שכתוב: "קרבני לחמי"?

ודאי שלא יעלה על הדעת לומר כן, שהרי אומר נעים ומירות ישראל, דוד המלך (תהילים נ, יב-יג): "אומר הקב"ה) אם ארעב לא אמר לך, כי לי תבל ומלאה. האוכל בשר אבירים, ודם עתודים אשתה?" ודאי הוא אפוא, שאין הקב"ה זקוק חלילה לקרבנו של האדם!

וכבר התגעו כל המפרשים, כדי לבאר את הטעם הנסתר של מצות הקרבנות לה' יתברך, וכל-כך למה? הרי יש לנו מצות שאין אנו יודעים את טעמן הנסתר, ומקבלים אנו אותן כחקה, כחק, כמו מצות פרה אדומה, שעליה נאמר: "גזירה היא מלפני, ואין לך רשות להרהר אחריה". ואם כן, על מה התאמצו כל-כך חז"ל למצוא טעם למצות הקרבנות לה' יתברך?

אלא, כמו שאמרנו - בעצם הקרבנות לה', בלי לדעת את מטרתם ותכליתם, יש חלילה מקום לטעות, כאילו מצפה הקב"ה ששכביכול "ישביעוהו" באותם הקרבנות. ולכן אומר הקב"ה (תהילים נ, ח-יב): "לא על זבחיך אוכיחך... לא אקח מביתך פר... כי לי כל חיתו-יער... כי לי תבל ומלאה".

הקב"ה אומר לאדם: "לא על זבחיך אוכיחך" - אל תחשוב כי למען הנאת הקרבן שלך שאתה מקריב לפני, אני מוכיח אותך. עדיף לי שלא תחטא ושלא תביא קרבן. שהרי, אפילו אם הייתי נהנה מקרבנותיך, אזי: "לא אקח מביתך פר... כי לי כל חיתו-יער... כי לי תבל ומלאה" - שהרי הכל בתבל שלי הוא, וגם כל חית היער. אם כן, בשביל מה אני צריך את קרבנותיך...?

והנה, הטעם היותר מפורסם של הקרבנות לה' הוא מה שכתב הרמב"ן, והסכימו עמו רבנו בחיי ורוב הראשונים, וזה תוכן דבריו הקדושים: "בעבור (=בגלל) שמעשי (=חטאי) האדם נגמרים במחשבה, בדיבור ובמעשה - לכן צוה ה' יתברך שהאדם יביא קרבן, ויסמוך ידיו עליו (כנגד המעשה), ויתודה על חטאו (כנגד הדיבור), וישרוף את הקרב והפליזות של הקרבן, שהם כלי המחשבה והתאוה, וכן את הכרעים, שהם כנגד ידיו ורגליו, ויזרוק את דם הקרבן על המזבח כנגד דם נפשו שלו - וכל זאת כדי שיחשוב האדם כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו שלו וישרף גופו שלו, אלמלא חסדי הבורא יתברך, שלקח ממנו תמורה, וכפר הקרבן בעדו".

ומכאן מבואר לנו, כי תכלית הקרבנות היא, שיתבונן האדם החוטא בעיניו, ויראה כי מה שעושים לקרבן היה באמת ראוי להיעשות לו - לשפוך את דמו ולשרוף את גופו - ועל-ידי המחשבה הטובה, הקב"ה מצרפה למעשה - ונחשב לו כאילו הקריב ממש את נפשו שלו לה'.

וזהו כונת הפסוק: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" - שראוי להקריב קרבן לה' "מכם" - מעצמכם ממש. ומוסיף ה"בן איש חי", שגרמו הדבר גם בראשי התיבות של המלה "מכם" - "מידה כנגד מידה", שכן צריך האדם לחשוב שכל מה שעושים לקרבן, היה ראוי שיעשה לו, מידה כנגד מידה, כי כנגד מה שחטא לה' באמצעות נפשו, הנמצאת בדם, כך ישפך דמו של הקרבן. וכנגד מה שפגמו איבריו - ישרפו איברי הקרבן, העולה על המזבח. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"והתודה אשר חטא"

מסופר על האחים הקדושים רבי אלימלך מליזנסק ורבי זושא מאניפולי, שהיה להם אח שהיה בעל בית-מזיגה באחד הכפרים. מאחר והאחים הקדושים ידעו שאחיהם אינו אדם פשוט, קמו ונסעו אליו, כדי לתהות על קנקנו. כשהגיעו אליו, ראו שאיכרים רבים נכנסים לבית המזיגה שלו, ולכלם מזוג אחיהם יין שרף. אולם, לדבר אחד נתנו האחים את דעתם: מידי פעם היה אחיהם שולף פנקס מכיסו, ופותב בו דבר-מה. כשהגיע הלילה נסגר בית המזיגה, והאחים הלכו להם לישון באחד מחדרי ביתו של אחיהם. והנה, פתאום החלו לשמוע שאחיהם קורא דבר-מה, ופורץ בכי אדיר, ושוב קורא ושוב מתיפח בכי, ומידי פעם הצטרפו קולות של הכאה לבכי של אחיהם. לא יכלו האחים להבליג, נכנסו לחדרו של האח, ושאלו אותו בתמהון: מדוע אתה מכה את עצמך ומתיפח?

השיב להם האח לתומו: כך אני נוהג בכל לילה ולילה. במשך היום, כאשר נדמה לי שחטאתי או הרהרתי הרהור של עבירה, אני רושם זאת בפנקס, ובהגיע הלילה אני מלקה את עצמי ובוכה, ואינני שוכב לישון עד שאני חוזר בתשובה שלימה על כל חטאי. ופיצד אתה יודע שתשובתך התקבלה? - בקשו האחים לדעת. כשרואה אני שהכתוב בפנקס נמחק - השיב האח בתמימותו - אז אני מבין כי גם בשמים מחקו את חטאי...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "עֲנִיִּים, עֲנִיִּים, הַגִּיעַ זְמַן גְּאוּלְתְּכֶם... רְאוּ בְּאוֹרֵי שְׁזֹרַח עֲלֵיכֶם" (פסיקתא רבתי לוי)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְרָא (שְׁבַת זְכוֹר) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 17:17

עֲרַשׁ"ק ח' אדר ב' תשע"ט (15.3.19) יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 18:25 (ר"ת 19:01)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה" (א' א')

לְדַבְּרֵי רַבְּנוּ יַעֲקֹב בֶּן אֶשֶׁר, "בְּעַל הַטּוֹרִים", לֹא רָצָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְכַתּוֹב, אֲלָא – "וַיִּקְרָא" (מְלֻשׁוֹן מִקְרָה), כְּדֶרֶךְ שְׁנֵאמַר לְבַלְעָם – כְּאִילוּ לֹא נִרְאָה אֵלָיו ה' – אֲלָא בְּמִקְרָה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהוֹסִיף גַּם אֶל"ף וּלְכַתּוֹב "וַיִּקְרָא", וּמֹשֶׁה כְּתָבָה (אֶת הָאֵל"ף) קִטְנָה – "וַיִּקְרָא".

עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בְּאֵרוֹ הַמְּפָרְשִׁים אֶת הַנֶּאמָר בְּמִדְרָשׁ: מִנֵּין זָכָה מֹשֶׁה לְקַרְנֵי הַהוֹד? כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת לֵד, לה): "כִּי קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה" – אֲלָא שְׁנֵשְׁתִּיר לוֹ (לְמֹשֶׁה, לְאַחַר שְׁסִים לְכַתּוֹב אֶת הַתּוֹרָה) מְעַט דִּיו בְּקוּלְמוֹסוֹ וְהַעֲבִירוֹ (=הַקַּב"ה) עַל רֵאשׁוֹ (=מִצְחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה) וּמִזָּה זָכָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְקַרְנֵי הַהוֹד.

לְכַאוּרָה מִתְעוֹרְרַת כְּאֵן קוֹשִׁיָה: כְּלוּם יִתְכַן שְׁנַתֵּן הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ יוֹתֵר דִּיו מִמָּה שְׁצָרִיךְ בְּכַדֵּי לְכַתּוֹב אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַד תּוֹמָה?

אֲלָא הַפְּרוּשׁ הוּא, שְׁמַגְדֵּל עֲנֻתָנוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַדִּיו, שְׁהָרִי כְּתָב הוּא א' זְעִירָה. וְכֵךְ נִשְׁאָר לוֹ מְעַט דִּיו – וּמִזָּה זָכָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְקַרְנֵי הַהוֹד, כְּאֶשֶׁר הַעֲבִיר הַקַּב"ה אֶת מְעַט הַדִּיו עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר..."

עַל הַכְּתוּב, "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר", שׁוֹאֲלִים חו"ל, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהוֹזְכִיר בְּהַקְרַבַת הַקֶּרְבָּן דּוֹקָא אֶת הַתּוֹאָר "אָדָם"? שְׁהָרִי, לְכַאוּרָה, הִיָּה אֶפְשָׁר לֹאמֵר, "אִישׁ כִּי יִקְרִיב מִכֶּם", או "חוֹטֵא כִּי יִקְרִיב מִכֶּם". אֲלָא, אוֹמֵר "כֶּסֶף הַרְחֻמִּים", צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׁמִידַת הָעֲנֻנָה הִיא הַמִּידָה הַחֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר מִכָּל הַמִּידוֹת, וְחֲשׁוּבָה הִיא אֶפִּילוֹ יוֹתֵר מִן הַקּוֹרְבָנוֹת. כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּמִדְרָשׁ, שְׁמֹשֶׁה רַבְּנוּ שָׂאֵל אֶת הַקַּב"ה: רִיבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, וְיִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים לְפָנֶיךָ קוֹרְבָנוֹת, יֵשׁ לָהֶם תְּקוּמָה (=קִיוּם). אֲבָל, בְּזִמְן שְׁאִין בֵּית מִקְדָּשׁ, וְאִין קוֹרְבָנוֹת – בְּאִיזוֹ זְכוּת תִּהְיֶה לְיִשְׂרָאֵל תְּקוּמָה?

אָמַר לוֹ הַקַּב"ה, לְמֹשֶׁה: "אָדָם כִּי יִקְרִיב". דְּהִינּוּ, מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁפָלוּת-רוּחַ וְעֲנֻנָה וְהוּא בְּבַחֲיַנַת "קֶרְבָּן", טוֹב הוּא יוֹתֵר מִהַקְרַבַת הַקֶּרְבָּן עֲצָמוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְבַחֲוֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבּוֹה". וְכִמוֹ שֶׁהַקּוֹרְבָנוֹת מִכְּפָרִים – כֵּךְ גַּם הָעֲנֻנָה וְהַלֵּב הַנִּשְׁבָּר מִכְּפָרִים עַל הָאָדָם.

כְּמוֹ שְׁמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי תְהִלִּים נֹא, רִמּוֹ תַש"ס): "וְבַחֲוֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה". אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: כְּמָה גְדוּלֵים נְמִיכֵי-רוּחַ (=הָעֲנֻנִים). שְׁ(כֵן), בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, אָדָם מְבִיא עוֹלָה – שְׂכָר עוֹלָה בִּידוֹ. (מְבִיא) מִנְחָה – שְׂכָר מִנְחָה בִּידוֹ. אֲבָל, מִי שֶׁדַּעַתוֹ שְׁפָלָה – מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ הַקְרִיב כָּל הַקּוֹרְבָנוֹת, שְׁנֵאמַר: 'וְבַחֲוֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה'. וְלֹא עוֹד, אֲלָא שְׁאִין תְּפִילָתוֹ נִמְאָסַת, שְׁנֵאמַר: 'לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבּוֹה'."

וְהוּא שְׁנֵאמַר: "אָדָם" – רֵאשִׁי תִיבּוֹת אֲבָרָהּ דָּוִד מֹשֶׁה – שֶׁהֵם מְסַמְלִים אֶת הָעֲנֻנָה הָאֲמִיתִית. (כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת חוּלִין (פֶּט', ע"ב): "אָמַר לָהֶם, הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: חוֹשֵׁק אֲנִי בְכֶם, שְׁאֶפִילוֹ בְּשַׁעָה שְׁאֲנִי מִשְׁפִּיעַ לְכֶם גְּדוּלָה, אַתֶּם מִמְעַטִּין עֲצָמְכֶם לְפָנַי. נִתְתִּי גְדוּלָה לְאֲבָרָהּ, וְאָמַר לְפָנַי: 'וְאֲנִכִּי עֶפְרָ וְאֶפְרָ'. (נִתְתִּי גְדוּלָה) לְמֹשֶׁה וְלֵאחֶרֶן, (וְ)אָמַרו: 'וְנַחֲנוּ מָה', (נִתְתִּי גְדוּלָה) לְדָוִד (וְ)אָמַר: 'וְאֲנִכִּי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ'").

וְצָרִיךְ לְדַעַת, אוֹמֵר "כֶּסֶף הַרְחֻמִּים", שְׁאֵם יֵשׁ עֲנֻנָה אֲמִיתִית לְאָדָם, אֲזוֹ מִתְקִים בּוֹ "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם". "מִכֶּם" – רֵאשִׁי תִיבּוֹת מִיכָאֵל כְּהֵן מִקְרִיב אֶת נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם (בְּזִמְן פְּטִירָתוֹ), כְּמוֹ קֶרְבָּן עַל הַמְזִבַּח שֶׁל מַעֲלָה. וְלָכֵן עוֹשִׂים לְמַת תְּכָרִיכִים דּוֹקָא מִפְּשֵׁתָן. שְׁכֵן, "קֶרְבָּן" בְּאוֹתִיוֹת מְלֵא הֵם קו"ף רִי"ש בִּי"ת נו"ן – סוֹפֵי תִיבּוֹת "פְּשֵׁתָן". וְזֹאת, כְּדִי לְרְמוֹז לָנוּ, שְׁאָדָם שֶׁהִיָּה עָנּוּ וְשָׁפַל בְּחַיּוֹ, הִנֵּה, בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ (אַחֲרֵי מֵאָה וְעֶשְׂרִים), יִזְכָּה לְהִיֹּת קֶרְבָּן רֵיחַ נִיחוּחַ לַה', בְּמִזְבַּח שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה.

הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל מפרש פסוק זה על-פי תורת רבותיו, הבעש"ט והמגיד ממזריץ': ישנן שלש תאוות קשות בחיי האדם, שכדי להיאבק בהן, הוא חייב לרתום את כל כוחותיו הנפשיים. ואלו הן: **תאוות הנשים, תאוות האכילה ותאוות הממון.**

ועל כל השלש האלה מרמז הכתוב שלפנינו - "ושחט אתו על ירך המזבח צפנה": "ושחט אתו" - אם מבקש אדם להגיע למדרגה של שחיטת **היצר הרע**, עליו להכניע בקרבו את שלש **התאוות** (הפאות: א) "על ירך" - זו **תאוות נשים**. (ב) "המזבח" - זו **תאוות האכילה** (השלחן בזמן הזה דומה למזבח) (ג) "צפונה" - זו **תאוות הממון**, ככתוב באיוב: "מצפון זהב יאתה" (=יבוא), וכן אמרו חז"ל: "הרוצה שיעשיר - יצפין" (=יתפלל לצד צפון).

"נפש כי תחטא" (ה' יז')

לאחר מות האדם אומר הקב"ה לנפש: למה חטאת? למה עברת על המצוות? והנפש אומרת לפניו: ריבוננו של עולם, האם אני זאת שחטאתי לפניך? הגוף הוא שחטא ועבר על המצוות! אומר הקב"ה לגוף: למה חטאת לפני? אומר הגוף להקב"ה: אני חטאתי לפניך? הרי מי מנהיג את הגוף? הנפש! והיא שחטאה לפניך. והראיה - מיום שיצאה ממני הנשמה, הלא מושלך אני לפניך כחרס (= חסר יכולת). מה עושה הקב"ה? (=כיצד הוא דן את האדם לאחר מותו?) מחזיר את הנשמה לגוף בקבר, ודן את שניהם כאחד!

משל למה הדבר דומה? למלך, שהיה לו פרדס, והיו בו פרות נאים, והושיב בו שני שומרים - אחד חגר (=ללא רגלים) ואחד סומא (=עור). אמר להם להיזהר בפרות, והלך. אמר החגר לסומא: רואה אני פרות נאים. ענה לו הסומא: הבה ונאכל. אמר לו החגר: וכי אני יכול ללכת? ענה לו הסומא: וכי אני רואה?

מה עשו? רכב החגר על גבי הסומא, נטלו את הפרות ואכלו. לימים בא המלך, ואמר להם: היכן הפרות? אמר לו הסומא: וכי אני רואה? ואילו החגר ענה לו: וכי יכול אני ללכת? המלך שהיה פקח - מה עשה? - הרכיב את החגר על גבי הסומא, ודן אותם כאחד. (ילקוט שמעוני ויקרא ד')

"ולא אתי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל" (מתוך ההפטרה)

שני סוחרים יושבים להם בקרון רכבת, ולרגלי כל אחד מהם מונחת המזוזה שלו. האחד, סוחר בתכשיטי זהב, ואמתחתו מכילה תכשיטים יקרים עד למאד. והשני, סוחר בגרוטאות ברזל, ומזודתו מלאה בהם. כיון שהגיעו לתחנה, עצרה הרכבת מנסיעתה, קפצו עליהם הסבלים כדי לקחת איש מזודתו מבעליו, אל האכסניה שבה כל אחד מהם מתאכסן. **יושב** לו ר' יחיאל, סוחר התכשיטים, בחדרו במלון, וממתין בקצר-רוח לבוא הסבל, שהרי מזודתו יקרה לו עד למאד! והנה נשמעה נקישה בדלת. באנחת רוחה נגש ר' יחיאל ופתח את הדלת. לפניו ניצב סבל נושא מזוזה, אך מה נורא מראהו! פלגי זיעה נוטפים מפניו, וכל גופו שוחח תחת מסעו. נבעת ר' יחיאל ממקומו. "מה קרה לך?" שאל בבעתה ר' יחיאל את הסבל. הסבל שלא יכול היה להוציא הגה מפיו, הניע את ראשו כלפי משאו, כאומר: "המזוזה כבדה מאד".

כיון שראהו כך ר' יחיאל, התחיל זועק: - "זו לא מזודתי! הצילו! נגנבו כל תכשיטי!" והחל מילל בקול קורע לבבות. שמוט הסבל את המזוזה ושאל בתדהמה: "מאין תדע שזו אינה מזודתך, והרי טרם פתחת אותה?" - "לא" - זעק ר' יחיאל בכאב - "זו אינה מזודתי. המזוזה שלי הכילה יהלומים בלבד, והיא קלה מאד. אם רואה אני שהתנגעת בנשיאתה, סימן שזו אינה מזודתי!"

הנמשל הוא עבודת ה' יתברך. מי שעושה כל מעשיו לשם שמים, בלי מחשבות זרות, בלי פניות - עבודתו קלה ונעימה היא, ועל תורה ומצוות הם בעיניו כנשיאת **כתר זהב**. היש מי שמתנגע ומצטער בנשיאת **כתר זהב** על ראשו?! אך מי שאין עבודתו כך, ומתנגע ורוטן הוא בכל עבודת ה', וחורק שיניים במאמץ לשאת על תורה ומצוות, עליו אומר הנביא בתוכחתו (ישעיה מג' כב'): "ולא אתי קראת יעקב", אין זו עבודת ה' יתברך, (זו לא "סחורתו" של ה'), ומדוע? - **"כי יגעת בי ישראל!"**

"קרבו לה' מן הבהמה"

הצדיק ר' יהודה צבי מסרנטין היה מגדולי האדמו"רים בגאליציה, במחצית הראשונה של המאה ה-19, ונחשב ליוורשו הרוחני של רבי אורי מסטרליסק. בשנות נעוריו חי רבי יהודה צבי בעוני רב, ועם זאת עבד את ה' בשמחה אמיתית, כי לא חש שחסר לו משהו בגשמיות. אשתו החזיקה ליד הבית פרה חולבת, והיתה מוכרת את החלב לשכנים, וכך פרנסה את עצמה ואת בני ביתה, בדוחק רב. חרף עוניו הרב, השתדל ר' יהודה צבי לחסוד בכל יום כמה פרוטות, ומדי ערב שבת היה מחלק את כל חסכוניותו השבועיים לעניים, לצרכי שבת. והנה ארע פעם, מעשה שטן, שלא עלה בידו לחסוד מאומה במשך שבוע שלם. מה עשה? בחצות ליל ערב שבת, שחט את הפרה החולבת, ממנה התפרנסו הוא ובני ביתו, וחלק את בשרה לעניי העיר. עם עלות השחר, בערב שבת, השכימה הרבנית ונגשה, כדרךה, לחלוב את הפרה. והנה, שוד ושבר! אין זכר לפרה. החלה האשה מטפחת ידיה על ראשה, וזועקת בקולי קולות, עד שהגיעה אצל בעלה הצדיק. 'אוי ואבוי לנו יהודה צבי!' - קראה האשה בקול בוכים - 'אבדה הפרה! פרטנו החולבת איננה!' 'הפרה שלנו לא אבדה' - השיב הרב בקולו המרגיע לאשתו - 'אלא עלתה לשמים...'

ובעודו מדבר, פתח לפני הרבנית חומש "ויקרא", והצביע על הכתוב "קרבו לה' מן הבהמה..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!